

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

O OBRAZOVNOJ STRUKTURI
HRVATA U SRBIJI

BROJ
630

Subotica, 8. svibnja 2015. Cijena 50 dinara

PRIVATIZACIJA PODUZEĆA
DOKLE SE STIGLO?

ENGLEZ IZ ZAGREBA
U TAVANKUTU

SONČANSKI TAMBURAŠI

INTERVJU
LJUBOMIR ŽIVKOV

Srijem, povoljna investiciona sredina

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara
ONLINE

**Informativne novine
u Svaštari**

PLUS

POSLOVNI IMENIK

[Nacionalno](#)
[Poslovanje](#)
[Bazar](#)
[Kontakt](#)
[Moj račun](#)
[O meni](#)

2741 Rezultata pronadjeno za Automobili - prodaja

Filtriraj rezultate

Cena

Kategorija

Rezultati

Alfa Romeo 33 boxer

VW Golf tek regl

Ford Fiesta 1.4TDCi 2004god.

Opel Omega

Yugo Florida in 1.3

Golf 1 TAS

Renault Megane 1.6 15 V

Subaru Swift 1.3

Opel Astra Classic 2000 g. 1.4 plin

V.I.P.
pristup preko
6265
Svaki korisnik od 8 sati ima
ekskluzivnu mogućnost da
do potrebnih informacija
dohodi pre svih.
V.I.P.

EUR	122.58
USD	100.87
CHF	122.57
GBP	100.35
AUD	87.02
CAD	88.56
JPY	0.9
RUB	1.62
HRK	19.92
KWD	330.95
HUF	0.38

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649

din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU

Hrtkovački sindrom – zločin bez kazne

Navršilo se 23 godine od kada je u Hrtkovcima 6. svibnja 1992. godine, **Vojislav Šešelj**, koji je došao sa svojim pristašama, pročitao spisak imena 17 Hrtkovčana, katoličke vjeroispovijesti, od kojih su zahtijevali da napuste selo.

»Bukači koji su došli sa strane u pojedina srijemska mjesta, uzročnici su progona Hrvata s njihovih vjekovnih ognjišta. Ljudi u Srijemu nisu bili samo uplašeni riječima, telefonskim pozivima, nego i prijetnjom oružjem, nožem, razbijanjem prozora ili pištoljem pod vratom. Bilo je i stravičnih ubojstava, kao u Hrtkovcima, Golubincima i Kukujevcima«, svjedoči vlč. **Marko Kljajić** o tim olovnim godinama, koji je u vrijeme devedesetih godina bio župnik župe sv. Roka u Petrovaradinu.

»I vojvođanski Hrvati su bili nedužne žrtve besmislene agresije i rata, u kojem Srbija nije bila. Mnogima je jedini grijeh bio što nisu bili Srbi i pravoslavci. Hrtkovci, nisu jedini, samo su najviše spominjani u javnosti, a u nekim vojvođanskim mjestima je bilo i većeg progona, a ti zločini su ostali bez kazne!« kaže **Dorđe Subotić**, civilni aktivist

i naglašava kako za te zločine, progonstva i protjerivanja nesrpskog stanovništva pod prisilom, a prije svega Hrvata u Srbiji, nitko do sada nije odgovarao.

»Sada se nastoji da se ti događaji koji su se dešavali devedesetih godina potpuno izbrišu iz sjećanja. Država Srbija treba se izvinuti građankama i građanima, državljanima Srbije, koji su pretrpjeli torturu, samo zato što su drugačije vjere i nacije. Novo je jedino što Vojislav Šešelj slobodno šeta Srbijom: najavljuje borbu za Veliku Srbiju i granice do Karlovca, Karlobaga, Virovitice i Ogulina, a službena politika Srbije nije reagirala na te prijetnje. Zatim Šešelj nedavno pali zastavu Republike Hrvatske te najavljuje pohod na susjednu državu Hrvatsku tenkovima!« kaže **Dorđe Subotić**.

U Hrtkovcima je prema popisu iz 1991. godine, među ostalima, živilo 40 posto Hrvata i 19 posto Mađara. Danas i jednih i drugih ima oko pet posto.

Z. S.

KOMEMORACIJA ZA POGINULE U OPERACIJI BLJESAK

Zahvalnost braniteljima

Hrvatska je prošloga petka, 1. svibnja, u Okučanima u nazočnosti državnoga vrha obilježila 20. obljetnicu vojno-redarstvene operacije *Bljesak*, kojom je nakon gotovo četverogodišnje okupacije oslobođena zapadna Slavonija. Ova operacija je započela 1. svibnja i trajala je do 3. svibnja 1995. godine, kada je Republika Hrvatska preuzela kontrolu nad područjem zapadne Slavonije, koja je do tada bila u »sastavu« samoproglaširane Republike Srpske Krajine. U Okučane je došao cijeli državni vrh – predsjednica **Kolinda Grabar-Kitarović**, predsjednik Vlade **Zoran Milanović** te predsjednik Hrvatskog sabora **Josip Leko**.

»Ponosna sam danas i izražavam zahvalnost svim braniteljima, invalidima domovinskoga rata, obiteljima svih poginulih branitelja

i obiteljima svih civilnih žrtava Domovinskoga rata«, rekla je predsjednica Grabar-Kitarović u Okučanima i istaknula da je obilježavanje operacije *Bljesak* dan kada doista treba slaviti zajedništvo, prenose hrvatski mediji.

»Zajedništvom smo pobijedili u *Bljesku*, kasnije u *Oluji*, oslobodili Hrvatsku i povelili je na put članstva u Europskoj uniji.«

Predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko je nakon komemoracije naglasio da operacija *Bljesak* i nakon 20 godina sve više dobiva na značenju, jer je njome uspostavljen red i život u miru za sve ljude zapadne Slavonije.

»U tom je smislu obilježavanje ovakvih akcija usmjereno na izgradnju mira, na demokratskim vrijednostima, ljudskim pravima, slobodama i uvažavanju«, rekao je Leko.

Sutradan, 2. svibnja, okupljenima na ulazu

u Borovo selo, kod Spomen obilježja 12 čem-presa, gdje je održana kolona sjećanja povodom ubojstva hrvatskih policajaca 2. svibnja. 1991., u tom naselju, predsjednica Grabar-Kitarović je izjavila da »pravda nije stigla one koji su osmislili ideju o Velikoj Srbiji«, ali da ubijeni hrvatski policajci u Borovu selu nikada neće biti zaboravljeni.

»Mora se znati istina o Domovinskom ratu i tko ga je započeo. Ne mogu postojati različita tumačenja o činjenicama i okolnostima koje su svima poznate, o kojima su svoj sud rekli i znanstvenici, kao i međunarodna zajednica kroz presude svojih sudova«, rekla je Grabar-Kitarović, a prenosi hrvatski *Večernji list*.

Istoga dana, srbijanski ministar za rad **Aleksandar Vulin** je poručio da Srbija hoće graditi najbolje odnose s Hrvatskom, ali neće »ni da šuti i dopusti da joj se drže lekcije«. U priopćenju za medije, Vulin, među ostalim, piše: »Predstavnici zemlje koja slavi dan kada je protjerala 250.000 svojih državljana srpske nacionalnosti, trebali bi znati da ne trebaju kritizirati zemlju u kojoj se ratni zločini dokazano procesuiraju, bez obzira na nacionalnost.«

Akcija *Bljesak* je prethodila operaciji *Oluja*, koja je uslijedila tri mjeseca kasnije, a dan nakon početka akcije *Bljesak*, bivši predsjednik samoproglaširane RSK **Milan Martić** je naredio raketiranje Zagreba, koje je trajalo dva dana, zbog čega je optužen pred Haaškim sudom i osuđen na 35 godina zatvora.

Z. S.

AKTUALNO

Suočavanje s prošlošću

Hrtkovački sindrom – zločin bez kazne....4

TEMA

Dr. sc. Dražen Živić o obrazovnoj strukturi Hrvata u Srbiji

Obrazovanje je ključna pretpostavka poboljšanja položaja.....10-11

Privatizacija preostalih poduzeća u Srbiji: Dokle se stiglo?

Od 502 poduzeća prodano samo jedno.....14-15

INTERVJU

Ljubomir Živkov, novinar

Stereotip je vječni spomenik lijenosti duha.....12-13

SUBOTICA

Andrew Hodges, znanstveni istraživač

Englez iz Zagreba na terenu u Tavankutu.....18-19

ŠIROM VOJVODINE

Jubilej Dušana Stupara, povodom 40 godina rada u HKPD Matija Gubec iz Rume

Amaterski rad – veliko zadovoljstvo.....26-27

Sonta ima dugu tamburašku tradiciju

Rasadnik dobrih tamburaša.....28-29

KULTURA

Odsjaji ljubavi, priredio: Lazar Novaković, NIU Hrvatska riječ, Subotica, 2015.

Bogato i postojano pjesništvo religijske provenijencije.....32-33

SPORT

Sestra i brat Fabijanov aktivni su rukometaši RK i ŽRK Sonta

Silvija čuva, Stefan cijepa mreže.....55

Manjak socijalnog kapitala

Različiti akteri trebaju poduzimati mjere i korake kojima će se povećavati uključenost Hrvata u visoko obrazovanje u Srbiji, jedna je od poruka sa znanstvenog kolokvija posvećenog analizi obrazovne strukture Hrvata u Srbiji. Na temelju rezultata popisa stanovništva demograf **Dražen Živić** s Instituta društvenih znanosti *Ivo Pilar* govorio je o stanju i perspektivama hrvatske nacionalne manjine iz aspekta demografskih pokazatelja. Pokazatelji su veoma loši osobito u pogledu depopulacije (od 1948. do danas broj Hrvata je opao za dvije trećine), zatim u pogledu dobne strukture – indeks mladosti opada a indeks starosti raste, po spolnoj strukturi 140 žena na 100 muškaraca ali i po nekim obrazovnim karakteristikama. Po postotku nepismenosti Hrvati su negdje u zlatnoj sredini i taj će se postotak najvjerojatnije smanjivati međutim nije dovoljan udio, sa stanovišta socijalnog kapitala, hrvatske manjine u visoko obrazovanom stanovništvu. Upravo stoga je i s ovoga skupa odasлана poruka kako samoj hrvatskoj zajednici u Srbiji tako i Republici Hrvatskoj da se uključi u poduzimanje mjera i koraka kojima će se povećavati taj udio i kojima će se mladi poticati na upisivanje i završavanje fakulteta. Neke druge manjine i njihove matične države to su prepoznale odavno i na svaki način podupiru obrazovanje svoje manjine. Kako? Na primjer uzmimo mađarsku nacionalnu manjinu. Čitav niz mjera i potpora je razvijen (koje Republika Mađarska financira) kako bi se poticalo i olakšalo školovanje mladih Mađara u Srbiji. Nadalje, uzmimo za primjer Republiku Srbiju (i AP Vojvodinu) koja pomaže na razne načine (stipendije, domovi) srpske studente iz regije.

Naravno, mogu i sami Hrvati sebi pomoći – povezivanjem visoko obrazovanih stručnjaka kako onih koji su ostali u Srbiji tako i onih koji su na privremenom radu negdje u inozemstvu ili matičnoj državi. Jer uz današnju tehnologiju čak i oni koji su nakon studija ostali u Hrvatskoj ili negdje drugdje ne moraju biti izgubljeni za svoj rodni kraj. Možda bi se time mogle baviti udruge mladeži iz hrvatske zajednice.

Jedan od zanimljivijih podataka svakako je i onaj o velikom udjelu visoko obrazovanih među Hrvatima u centralnoj Srbiji (prije svega Beogradu). Činjenice govore da manji broj tih Hrvata pripadna autohtonoj manjinskoj populaciji već su to Hrvati koji su se nakon Drugog svjetskog rata (po ključu) upošljavali u saveznim institucijama i ostajali živjeti u glavnom gradu tadašnje države. Kako su im motivi dolaska i ostajanja u današnju Srbiju bili drugačiji i njihov je modus vivendi vjerojatno drugačiji. Činjenica jest da su malo prisutni u životu hrvatske zajednice. Na žalost često nisu bili niti spremni, osim časnih izuzetaka, očitovati se kao Hrvati (u našem tjedniku na primjer). Ipak vremena se mijenjaju možda se u dogledno vrijeme uspostavi i taj most. Oni su svakako dio i potrebni su hrvatskoj zajednici u Srbiji pitanje je samo je li hrvatska zajednica potrebna njima. Takva kakva je danas.

J. D.

ISPRAVAK

Dobra namjera ili nešto drugo?

Kako je u broju 629 *Hrvatske riječi* 1. svibnja 2015. u članku *Dobra namjera ili nešto drugo?* iznesena netočna i nepotpuna informacija, a imajući u vidu da je navedeno moje ime, da na temelju Zakona o javnom informiranju i medijima u istoj rubrici i na istoj stranici pod istim naslovom i uz oznaku *Ispravak* objavite ispravak informacije.

Prvi ispravak: Netočno je da je Hrvatski demokratski forum – Preporuke iz Lemeša nepostojeća udruga. HDF je osnovan 2008. godine i o aktivnostima ove udruge *Hrvatska riječ* je pisala u više navrata. Pozivamo urednicu tjednika, kao i predsjednika delegatski izabranog HNV-a, da dođu u

prostorije HDF-a, gdje ćemo im rado pokazati dokumentaciju. Informacije o sjedištu HDF-a nalaze se na adresi: http://hr.wikipedia.org/wiki/Hrvatski_demokratski_forum_-_Preporuke_iz_Lemeša. Čekamo vas.

Zanimljivo je, pritom, da umjesto da ispita navode iz priopćenja HDF-a, urednica *Hrvatske riječi* prvi put u karijeri pretražuje internetsku stranicu APR-a i tako pronalazi (loš) izgovor da se problem kršenja zakona u novinama niti ne spomene. Na taj način pokušava se iskazati bezrezervna poslušnost nametnutom centru moći koji, opet protuzakonito, naočigled svih suštinski vodi tjednik.

Također bi trebalo znati da Zakon o udruženjima (*Sl. glasnik RS*, br. 51/2009 i 99/2011 – dr. zakoni) u članku 4. propisuje da je upis u registar udruženja dobrovoljan (ah, ti zakoni!), odnosno da udruženje može postojati i djelovati i bez upisa u registar. I što ćemo sad?

No, tek sad nije jasno koji je stav uredništva (urednice) – objavljuje li ili ne objavljuje priopćenja udruga koje »nisu upisane u registar APR-a«. Ako ne objavljuje, u redu, ne mora, ima tko hoće. A ako objavljuje, neka ga objavi bez nesuvislih komentara, i svojih i tuđih, jer je to i neprofesionalno i diletantski.

Drugi ispravak: Predsjednik HNV-a tvrdi kako se na ulazu u zgradu HNV-a ne nalazi natpis, nego simbol HNV-a. Ako je tako, pozivamo *Hrvatsku riječ* da istraži je li to onda novo kršenje zakona. Može li državno tijelo funkcionirati u skladu sa zakonom ako na ulazu u njegovo sjedište nije vidno istaknuta ploča s točnim nazivom tijela, i to u Subotici na tri jezika – srpskom, hrvatskom i mađarskom?

Ako urednica ne zna ili nema hrabrosti raditi svoj posao, pozivamo je da makar objavi dopis Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, br. 128-038-11/2015 od 24.03.2015. godine, koji redakciji dostavljamo u prilogu. Iz dopisa je jasno i tko krši propise, i tko ne govori istinu.

Zvonimir Perušić,
potpredsjednik HDF-a

ODGOVOR POKRAJINSKOG TAJNIŠTVA UDRUZI KROV

Ploča treba biti ispisana na tri jezika

Udruga hrvatske mladeži u Vojvodini Krov iz Subotice uputila je 6. ožujka 2015. godine dopis Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice u kojem se od Tajništva traži obavijest o primjeni službene uporabe hrvatskog i srpskog jezika i pisma u pogledu ispisivanja višejezičnih ploča i natpisa u naseljenim mjestima Stara Bingula, Sot, Batrovci, Sonta, Monoštor i Bereg, o mjerama koje Tajništvo poduzima u cilju otklanjanja nepravilnosti u ovom području, kao i o tome odnose li se odredbe Zakona o službenoj uporabi jezika i pisama u smislu postavljanja ploča i na Hrvatsko nacionalno vijeće.

U obavijesti Tajništva upućenoj udruzi Krov 24. ožujka, a koju potpisuje pokrajinski tajnik **Mihály Nyilas** zaključuje se sljedeće: »Polazeći od navedenog činjeničnog stanja utvrđenog redovitim nadzorom nad primjenom službene uporabe jezika i pisama u naseljenim mjestima Sonta, Monoštor i Bereg, a u svezi s traženim obavještenjem o primjeni službene

uporabe hrvatskog i srpskog jezika i pisma u pogledu ispisivanja višejezičnih ploča i natpisa, zaključak je da od navedenih naseljenih mjesta, nepravilnosti u tom pogledu postoje samo u naseljenom mjestu Bereg, u kome uslijed nedostatka financijskih sredstava nisu postavljene ploče s nazivom ulica i trgova, koje bi sukladno Statutu Grada Sombora trebale biti ispisane na srpskom jeziku ćirilicom i latiničnim pismom i na mađarskom i hrvatskom jeziku i pismu.«

Dalje se navodi kako će Tajništvo pratiti postupak otklanjanja svih nepravilnosti utvrđenih pri vršenju nadzora i poduzimati mjere za koje je nadležno. Osim toga, nastavit će se s vršenjem nadzora nad primjenom službene uporabe jezika i pisama na teritoriju AP Vojvodine, u naseljenim mjestima Stara Bingula, Sot i Batrovci do kraja kalendarske godine i poduzimat će se mjere ukoliko se utvrdi postupanje suprotno propisima koji uređuju ovo područje.

»U pogledu dvojbe da li se odredbe Zakona o službenoj uporabi jezika i pisama u smi-

slu postavljanja ploča odnose i na Hrvatsko nacionalno vijeće, odnosno kako treba izgledati ploča s nazivom Hrvatskog nacionalnog vijeća, obavještavamo Vas da se odredbe Zakona o službenoj uporabi jezika i pisama odnose i na Hrvatsko nacionalno vijeće, odnosno ploča s nazivom Hrvatskog nacionalnog vijeća, budući da mu je sjedište u Gradu Subotici, treba

biti ispisana na srpskom jeziku ćirilicom pismom i na mađarskom i hrvatskom jeziku i pismu, sukladno članku 9. Statuta Grada Subotice (*Službeni list Grada Subotice*, broj 46/2011) koji propisuje službenu uporabu navedenih jezika na cijelom teritoriju grada«, zaključuje se u obavijesti.

D. B. P.

Kuntić: Neću se ponovno kandidirati

U nedavnom razgovoru za portal subotica.info, predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić** je među ostalim rekao da će ova stranka na svojoj sjednici Glavnog odbora 25. lipnja donijeti i odluku o održavanju svoje redovite izborne Skupštine tri mjeseca ranije od uobičajenog termina te da će o izlasku na nove lokalne i pokrajinske izbore odlučiti novo vodstvo.

»Osnovno načelo demokracije, u državama gdje ona funkcionira i gdje je na visokoj razini, je da su dva mandata sasvim dovoljna za određene pozicije, a pogotovo za čelne pozicije. Ja sam već tri mandata na čelu stranke i sasvim je izvjesno, kako sada stvari stoje, da nemam namjeru ponovno se kandidirati, a mislimo da imamo vrlo dobrog kandidata, a to će se saznati tijekom jeseni«, rekao je Petar Kuntić.

PRIOPĆENJE DSHV-A

Jedina »krivica« – nacionalna pripadnost

»U srijedu, 6. svibnja, navršilo se 23. godine otkako je u srijemskom selu Hrtkovci održan miting na kojem je, među ostalim, bio prisutan i lider Srpske radikalne stranke **Vojislav Šešelj**, a na tom skupu su pročitana imena mještana hrvatske nacionalnosti kojima je zapriječeno da se moraju iseliti.

Taj događaj se uzima kao početak progona nesrpskog stanovništva i ostalih neistomišljenika iz Srijema, a poznato je kako su upravo srijemski Hrvati bili pod najžešćim udarom. Deseci tisuća nedužnih stanovnika, lojalnih građana ove zemlje koji nisu imali nikakve druge krivice osim nacionalne pripadnosti, morali su se iseliti zbog ubojstva, incidenata, prijetnji i opće nesigurnosti.

Od ovakvog udara se ovdašnja hrvatska zajednica vrlo teško može oporaviti. Ističemo kako su vojvođanski Hrvati nedužna žrtva besmislene agresije i rata, i da sami nikada nisu dali povoda da ih se tako surovo kazni.

Nadamo se kako će postojati snaga da se zajednički gradi novo društvo na temeljima tolerancije, suradnje i prihvatanja. Svoj priključak sa suvremenom civilizacijom možemo doseći jedino produbljavanjem prijateljstva sa svima. Neka nam Europa bude primjer i partner«, navodi se u priopćenju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Nepodobni građani

Vojvođanski građanski centar i Hrvatsko nacionalno vijeće predstaviti će 12. svibnja rezultate projekta o protjerivanju građana hrvatske nacionalnosti iz Vojvodine tijekom devedesetih godina XX. stoljeća. Predstavljanje će se održati u prostorijama HNV-a u Subotici, Preradovićeve 13, s početkom u 18 sati. Na predstavljanju će govoriti direktor Vojvođanskog građanskog centra, **Željko Stanetić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, **Tomislav Žigmanov**, istraživačica na projektu Nepodobni građani, **Jelena Dukarić** i stručna suradnica i svjedokinja **Ivana Andrić Penava**. Dvadeset godina nakon pomenutih događaja stanovnici Vojvodine gotovo da ne znaju za njih i oni bljude iz kolektivnog sjećanja. Putem programa i web platforme neispricanepriice.com ova se priča pokušava sačuvati od zaborava. Tijekom projekta prikupljene su izjave onih koji su protjerani i članova njihovih obitelji, svjedoka samih događaja, aktivista civilnog društva u Srbiji i Hrvatskoj te je analizirana sudska i arhivska medijska građa iz tog vremena do koje je bilo moguće doći.

SLUŽBENI POSJET VELEPOSLANIKA REPUBLIKE HRVATSKE GORDANA MARKOTIĆA TAVANKUTU

Društvo za primjer

Veleposlanik Republike Hrvatske **Gordan Markotić** službeno je posjetio Tavankut 29. travnja sa suradnicom opunomoćenom ministricom **Valentinom Šarčević** te posjetio HKPD **Matija Gubec** i Galeriju Prve kolonije naive u tehnici slame, zanimajući se za rad ove dvije institucije. Obišao je sjedište Društva s Galerijom kao i Etno salaš **Balažević**, objekte u vlasništvu Društva i tom prigodom je pohvalio članove zbog uspjeha postignutih u iznimno kratkom roku i s ograničenim projektnim sredstvima. Zaključeno je da način funkci-

oniranja udruge može biti primjerom kako razvijati kulturnu baštinu i u drugim krajevima gdje postoje i funkcioniraju hrvatske udruge. »Posjet Veleposlanika Republike Hrvatske Gordana Markotića Tavankutu i našoj udruzi je od velike važnosti imajući u vidu da je Veleposlanstvo kroz projektna sredstva podržalo realizaciju nekoliko aktivnosti i investicija u našoj udruzi. Iako Veleposlanik nije prvi puta u Tavankutu, bila je ovo prigoda da ga detaljno upoznamo sa svim dosada ostvarenim ciljevima i aktivnostima koje smo vlastitim snagama i volonterskim pristupom uspjeli napraviti. Veleposlaniku smo predložili naše planove razvoja u investicijskom i programskom smislu«, rekao je tim povodom predsjednik HKPD **Matija Gubec Ladislav Suknović**.

Prethodno tog dana je veleposlanik posjetio i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata gdje je razgovarao s ravnateljkom **Tomislavom Žigmanovom** o radu Zavoda i suradnji s diplomatsko-konzularnim predstavništvima i Republikom Hrvatskom.

I. D.

KONSTITUIRAN SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE

Osigurati punu zaštitu prava nacionalnih manjina

Potpredsjednica Vlade Republike Srbije i ministrica državne uprave i lokalne samouprave **Kori Udovički** izjavila je da Srbija danas s ponosom može istaknuti da predstavlja multietničku zajednicu u kojoj živi približno 30 nacionalnih zajednica, kojima su, uz poštovanje najviših međunarodnih standarda, Ustavom garantirana manjinska prava.

Udovički je na konstitutivnoj sjednici Savjeta za nacionalne manjine 29. travnja u Beogradu, poručila da različite nacionalne zajednice, s matičnom državom ili bez nje, različite veličine i specifičnosti, uživaju pravo na vlastiti identitet i kulturnu samoupravu. »Naša zemlja danas s ponosom može reći da je nadvladala najveće izazove složenog naslijeđa multietničkih konflikata«, navela je Udovički i dodala da će Savjet, koji se sastao nakon šest godina, učiniti svedu »osigura zaštitu prava i interesa koje smo kao društvo prepoznali kao posebne«. Na sjednici je zaključeno da se od svibnja do lipnja održe radni sastanci resornih ministara i članova Savjeta s nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Teme i plan sastanaka predložiti će novoformirana Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, u suradnji s Kancelarijom za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije. Sjednici je predsjedavala Udovički, dok su u njenom radu sudjelovali i ministar prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja **Srdan Verbić**, ministar kulture i informiranja **Ivan Tasovac** i državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova **Veljko Odalović**. Doprinosu radu ovog skupa pružili su i državni tajnik Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak**, predstavnici 20 nacionalnih vijeća, kao i Savez židovskih općina Srbije.

NOVE INVESTICIJE U SRIJEMU

Šansa za nezaposlene

Na sjednici skupštine općine Ruma nazočili su vijećnici jednoglasno usvojili elaborat o opravdanosti davanja zemljišta u radnoj zoni Zapad francuskom poduzeću *Hutchinson*, jednom od najpoznatijih proizvođača dijelova za autoindustriju. Ta odluka vodi k realizaciji jedne značajne investicije – prema najavama u Rumi će se praviti gumena crijeva za rashladne uređaje za potrebe autoindustrije.

Prema riječima prvog čovjeka rumske općine **Sladana Mančića**, u poduzeću će u početku raditi 200 zaposlenih, a do 2020. godine moguće je angažiranje preko 300 radnika. Time je potvrđeno da ova srijemska općina predstavlja jedan sjajan investicioni ambijent koji su prepoznali mnogi strani investitori.

INJEKCIJA ZA LOKALNI PRORAČUN

Osim *Hutchinsona* koji tek kreće u investiranje, 22. svibnja je utvrđen kao datum za služ-

Čini se da je Srijem, kao plodno investiciono tlo, postao meta stranih investitora, na veliku radost stanovnika pojedinih gradova Srijema

beno otvorenje pogona *Adriana Teks*, a potom se očekuje dalje proširenje njenih kapaciteta. U ovom pogonu sada je već zaposleno 350 radnika, uglavnom žena. Za 28. lipnja planirano je otvorenje na Rumskoj petlji kinesko-danskog pogona kompanije *Everest production* za proizvodnju memo pjene, koja bi po elaboratu trebala uposliti 225 radnika. Privode se kraju i pregovori s nepalskim investitorom – *CINNOVATION GROUP*. Oni će zaposliti 409 radnika, a moguće je da će taj broj biti i znatno veći. Vlada Srbije će za ovog investitora, kako je najavljeno, izdvojiti subvencije u visini od 2,6 milijuna eura, a do kraja ove godine u rumskoj općini se može očekivati otvaranje 1000 novih radnih mjesta. Kako je istaknuo predsjednik općine Ruma Sladan Mančić, Vlada Srbije je preuzela

na sebe financijski izdatak od oko 950.000 eura, kako bi financirala ugovorom predviđen pročištač za potrebe *Hutchinsona*. Kako ističe veliki posao je pred lokalnom samoupravom: »Sva sredstva koja smo inače planirali uložiti u razvoj infrastrukture već usmjeravamo za te potrebe, a nema sumnje da će ovih nekoliko investicija za rumsku općinu i njen proračun predstavljati veliku injekciju. Broj zaposlenih će se bitno povećati«, kaže prvi čovjek rumske općine. Osim smanjenja nezaposlenosti, rad francuske kompanije u rumskoj općini značit će i priljev značajnih sredstava u općinski proračun kroz plaćanje poreza na zaradu i imovinu, a bit će koristi i za *JP Gas – Ruma*, budući da će nova tvornica koristiti prirodni plin kao energent, a procijenjena potrošnja na godišnjem nivou

iznosi tri milijuna kubika. Isti energent koristili bi i ostali najavljeni investitori što će dodatno povećati prihode javnog poduzeća *JP Gas – Ruma*. Konstatacija čelnih ljudi je da će sve najavljene investicije pridonijeti industrijskom procvatu ove srijemske općine.

POVOLJAN INVESTICIONI AMBIJENT

Povoljan investicioni ambijent postoji i u drugim gradovima Srijema. Grad Srijemske Mitrovica svoje gospodarske potencijale je organizirao u nekoliko atraktivnih industrijskih zona na kojima je nikao veliki broj industrijskih malih pogona. Najznačajnija investiciona ulaganja u posljednjih nekoliko godina ogledaju se u novootvorenim poduzećima poput kompanije *Metalfer Steel Miil, Moeller, Mitsides Point, Slaviamed...* Jednu od krupnih stvari predstavlja nedavna prodaja nekadašnjeg velikog giganta mesne industrije *Mitros* koji je prodan austrijskom poduzeću *Gierlinger*

Potpisivanje ugovora s predstavnikom tvrtke *Hutchinson*Upravna zgrada industrije mesa *Srijem Šid*

holdingu za 800.000 eura, čime se stvorila mogućnost za zaposlenje 400 radnika. Ponovnim oživljavanjem nekadašnjeg giganta mesne industrije, pospješio bi se gospodarski oporavak grada i stvorila zdrava poslovna konkurencija na tržištu mesnih prerađevina u Srijemu. Ovih dana počela je rekonstrukcija pogona *Mitrosa*, a početak proizvodnje najavljen je za listopad kada bi posao, prema najavama rukovoditelja, trebalo odmah dobiti 300 radnika. Kako je izjavio generalni direktor *Mitrosa* **Ramo Adrović**, u *Mitros* bi se do kraja 2017. godine trebalo uložiti 20 milijuna eura umjesto 12, kako je bilo prvobitno najavljeno. Kako Ramović kaže, krajnji cilj je da se 2020. godine dostigne dnevni nivo prerade 5.000 tovljenika i uposlenost više od tisuću radnika. Optimističan podatak je da će *Mitros* imati više od tisuću zaposlenih što svakako ide u prilog priči o rješenju problema nezaposlenosti i u ovoj srijemskoj općini. Optimistične vijesti stižu i iz Stare Pazove gdje općina trenutno formira četvrtu industrijsku zonu od 80 tisuća hektara, a dozvole za gradnju investitora čekaju se manje od 20 dana. Belgijska kompanija *Delez*, austrijski *Ajmaks* i *Por*, Kompanija *Sikom* iz Švicarske, samo su neki od investitora koji ulažu u ovu srijemsku općinu.

ŠID BEZ INVESTITORA

U najzapadnijoj općini u Srijemu, Šidu, industrijska zona iako je završena još 2011. godine još uvijek nije otvorena. U prethodnih nekoliko godina, dolazi

lo je nekoliko stranih investitora koji su s predstavnicima lokalne samouprave dogovarali otvaranje izvjesnih industrijskih pogona, ali do danas još uvijek ništa nije urađeno. Industrijska zona *Adaševci*, nalazi se na samoj autocesti od Beograda prema Zagrebu, udaljena je svega 6 kilometara od državne granice s Republikom Hrvatskom i prostire se na površini od 123 hektara. Međutim, industrijska zona još uvijek nije infrastrukturno opremljena. Kako je još prije nekoliko godina rečeno, od strane tadašnje općinske vlasti u Šidu, opremat će se u zavisnosti od dogovora s potencijalnim investitorima. Do danas, u ovu srijemsku općinu za koju se ne može reći da nema potencijala za nova ulaganja, nije kročio niti jedan investitor. A potencijali šidske općine su značajni i generalna ocjena mnogih građana je da bi se privreda mogla vratiti

na zdrave noge, samo da je više inicijative i volje. Ne mogu ne spomenuti nekadašnjeg giganta mesne industrije u šidskoj općini Srem Šid gdje je nekada bilo zaposleno preko 2.000 ljudi. Pred stečaj ovo poduzeće raspolagalo je s 820 hektara vlastitih oranica, 49 hektara građevinskog zemljišta, 71 hektar voćnjaka, najsuvremenijom klaonicom i hladnjačama, silosima, tri farme, tri ekonomije, kompletnom poljoprivrednom mehanizacijom i brojnim poslovnim objektima u Šidu, Beogradu, Nišu, Podgorici, Čačku, Nikšiću... Imovina ovog giganta je bila procijenjena od strane Agencije za privatizaciju na 28 milijuna eura. Prodan je za 11 milijuna eura. Većina poslovnih objekata danas propadaju. Još prije nekoliko godina najavljena je izgradnja tvornice čarapa u Višnjićevu, u Bačince su trebali doći Rusi graditi šećeranu,

Talijani su trebali izgraditi Kargo centar u Adaševcima, ali do danas nije realizirano ništa. Prije samo nekoliko mjeseci u razgovoru s predsjednikom Skupštine općine Šid dr. **Branislavom Maukovićem**, najavljen je dolazak stranih investitora kao i skoro rješenje problema nekadašnjeg giganta mesne industrije *Srem Šid*. Prilikom kontaktiranja s njim i eventualnog dogovora za izjavu o mogućim investicijama, obećana nam je informacija tek poslije 6. svibnja, kada se očekuje, kako je rekao, nova runda pregovora s potencijalnim investitorima. Tada će se znati pravo stanje stvari. Što se tiče industrijske zone, Mauković kaže da je općina odradila svoj dio posla i da se čeka suglasnost Vlade i resornih ministarstava, kako bi se 200 hektara u industrijskoj zoni prevelo na ime lokalne samouprave.

Suzana Darabašić

Počela je rekonstrukcija pogona *Mitrosa*

DR. SC. DRAŽEN ŽIVIĆ O OBRAZOVNOJ STRUKTURI HRVATA U SRBIJI

Obrazovanje je ključna pretpostavka poboljšanja položaja

*Hrvati imaju nepovoljnija obilježja obrazovne strukture, što se najviše ogleda u ispodprosječnom udjelu stanovništva s višim i visokim obrazovanjem * Različiti akteri trebaju poduzimati mjere i korake kojima će se povećavati uključenost Hrvata u visoko obrazovanje u Srbiji*

U okviru kontinuirane suradnje s Institutom društvenih znanosti Ivo Pilar, područnog centra u Vukovaru, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata održao je prošle srijede znanstveni kolokvij o demografskim karakteristikama hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji. Po treći puta prof. dr. sc. **Dražen Živić** ovoga puta s koautoricom rada mr. sc. **Sandrom Cvikić** u Subotici je predstavio dio rezultata analize popisa u Republici Srbiji. Nakon analize kretanja broja stanovnika, prostornog razmještaja i dobne strukture, profesor Živić je predstavio analizu promjena u strukturi hrvatske nacionalne manjine prema obilježju »pismenost« i »školska sprema« a vremenski okvir analize je omeđen rezultima popisa 1981. i 2011. godine.

Zašto je tema obrazovne strukture s demografskog motrišta važna i kakve posljedice može imati na očuvanje identiteta i unaprijeđenje društvenog, ekonomskog, kulturnog i demografskog o(p)stanka hrvatske nacionalne manjine u Srbiji? Prije svega zbog ekonomskog i društvenog položaja jer je obrazovanje danas u cijelom svijetu jedan od najvažnijih čimbenika podizanja razvijenosti i prijelaza u sekundarne i tercijarne djelatnosti. Rezultati popisa stanovništva ukazuju na stanovito poboljšanje razine obrazovanosti Hrvata u Srbiji, ipak, u odnosu na

Ravnatelj ZKVH Tomislav Žigmanov najavio je formalizaciju suradnje kroz Sporazum o suradnji, a započeti su i razgovori s voditeljem Područnog centra Instituta Ivo Pilar prof. dr. sc. Draženom Živićem da se njihova istraživanja o demografskim prilikama hrvatske zajednice u Srbiji objave u znanstvenoj monografiji.

ukupno stanovništvo Srbije, Srbe kao većinski narod te u odnosu na većinu brojnijih nacionalnih manjina Hrvati imaju nepovoljnija obilježja obrazovne strukture, što se najviše ogleda u ispodprosječnom udjelu stanovništva s višim i visokim obrazovanjem. Osim ekonomskog položaja nezadovoljavajuća razina obrazovanosti nameće se kao važan destabilizacijski čimbenik razvoja (društvene i nacionalne kohezije) i položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, što može ojačati asimilacijske a oslabiti nacionalno-integracijske procese.

POLA STOLJEĆA DEPOPULACIJE

Od 1948. do 2011. godine smanjen je broj Hrvata u Srbiji za 65 posto. Od tri Hrvata 1948. danas je ostao samo jedan u Republici Srbiji. Kontinuirano smanjivanje broja Hrvata započelo je 1961. i nastavilo se i do 2011. Čimbenici takvog kretanja su različiti, i demografski i nedeografski – iseljavanje, negativno prirodno kretanje stanovništva, politički pritisci, bunjevačko i šokačko pitanje... To se osobito negativno odrazilo na demografsku strukturu prema dobi a što će

odrediti buduće kretanje i biti vrlo krhki temelj na kojem bi Hrvati u Srbiji mogli graditi svoju demografsku budućnost, ocrtao je ukratko dr. sc. Živić demografsku sliku Hrvata u Srbiji. »Ukupan položaj i današnji i budući ne ovisi samo o demografskim procesima ali je sam broj nacionalne manjine važan orijentir nekoj državi za formiranje odnosa prema nekoj nacionalnoj manjini. Manja brojnost neće pozitivno utjecati, i u tom kontekstu zabrinjavajućeg procesa demografskog starenja, ističe se i visok indeks feminizacije (na 100 muškaraca je 141 žena, dok je u svijetu prosjek 5-7 posto

Obrazovna struktura Hrvata u Republici Srbiji 2002. i 2011. godine					Promjena broja Hrvata u Republici Srbiji između 1948. i 2011. godine					
Indikatori	2002.	2002. (%)	2011.	2011. (%)	Godina popisa	Broj Hrvata	Apsolutna promjena	Verilni indeks	Prosječna godišnja relativna promjena	Basni indeks (1948=100)
Ukupno	64240	100	53741	100	1948.	164574	-	-	-	100,0
Bez školske spremne	2250	3,5	932	1,7	1953.	167045	2471	101,5	0,3	101,5
Nepotpuno primarno obrazovanje	11998	18,7	6859	12,8	1961.	189160	22115	113,2	1,6	114,9
Primarno obrazovanje	15728	24,5	11725	21,8	1971.	176649	-12509	93,4	-0,7	107,3
Sekundarno obrazovanje	26538	41,3	26253	48,9	1981.	140650	-35999	79,6	-2,3	85,5
Više tercijarno obrazovanje	3193	5,0	3022	5,6	1991.	97344	-43306	69,2	-3,6	59,1
Visoko tercijarno obrazovanje	3980	6,2	4862	9,0	2002.	70602	-26742	72,5	-2,9	42,9
Nepoznato	548	0,9	88	0,2	2011.	57900	-12702	82,0	-2,2	35,2
Indeks obrazovanosti	50,3	-	101,2	-						

više žena), te loša dobna struktura – od 100 Hrvata u Republici Srbiji 7 Hrvata je mlađe od 14 godina, a 30 je starije od 65 godina.«

Ovakva (prilično loša) struktura po dobi i spolu određuje u izvjesnoj mjeri i obrazovnu strukturu.

TREND JE OHRABRUJUĆI ALI NIJE ZADOVOLJAVAJUĆI

U 2002. godini 1,97 posto Hrvata je bilo nepismeno što je manji udio u odnosu na ukupno stanovništvo i u odnosu na Srbe kao većinski narod. Nepismeni Hrvati su većinom žene u starijoj životnoj dobi i starije generacije općenito što je povoljna okolnost za buduće pokazatelje pismenosti i obrazovanosti. U pogledu viših stupnjeva obrazovanja primjećuje se pozitivan trend jer se smanjuje kontingent stanovništva s nezavršenom i završenom osnovnom školom, (prepolovljen je udio Hrvata bez značajnije naobrazbe), a raste i udio stanovništva s višom i visokom školom. »Međutim postavlja se pitanje je li udio od 14,6 posto Hrvata s višom i visokom naobrazbom danas dovoljan da osigura budućnost obrazovne strukture i bolju poziciju i participaciju Hrvata u društvenom, gospodarskom i političkom životu Republike Srbije«, kazao je dr. sc. Živić. Hrvata s visokom naobrazbom je 2011. godine u Srbiji bilo 9 posto ili ukupno 4862 osobe što je ohrabrujuće ali je daleko niže od drugih naroda. »Trend je dobar, ohrabrujući, ali nije zadovoljavajući. Ne ide dovoljno brzo

promjena obrazovne strukture, zbog slabijeg uključivanja Hrvata u fakultetsku naobrazbu u odnosu na druge narode u Srbiji«, iznio je dr. sc. Živić.

Interesantan je i prostoran raspored visoko obrazovanih Hrvata u Srbiji. Naime daleko je nepovoljniji udio visoko obrazovanih Hrvata u Vojvodini u odnosu na Hrvate u centralnoj Srbiji (prije svega Beogradu). Ako se zna da 80 posto Hrvata živi u Vojvodini to je još više zabrinjavajuće jer je udio Hrvata s višim i visokim obrazovanjem u centralnoj Srbiji dvostruko veći od udjela više i visoko obrazovanih Hrvata u Vojvodini. I u odnosu na druge nacionalnosti je udio visokoobrazovanih Hrvata 2011. godini (9,05 posto) manji od udjela visokoobrazovanih u većin-

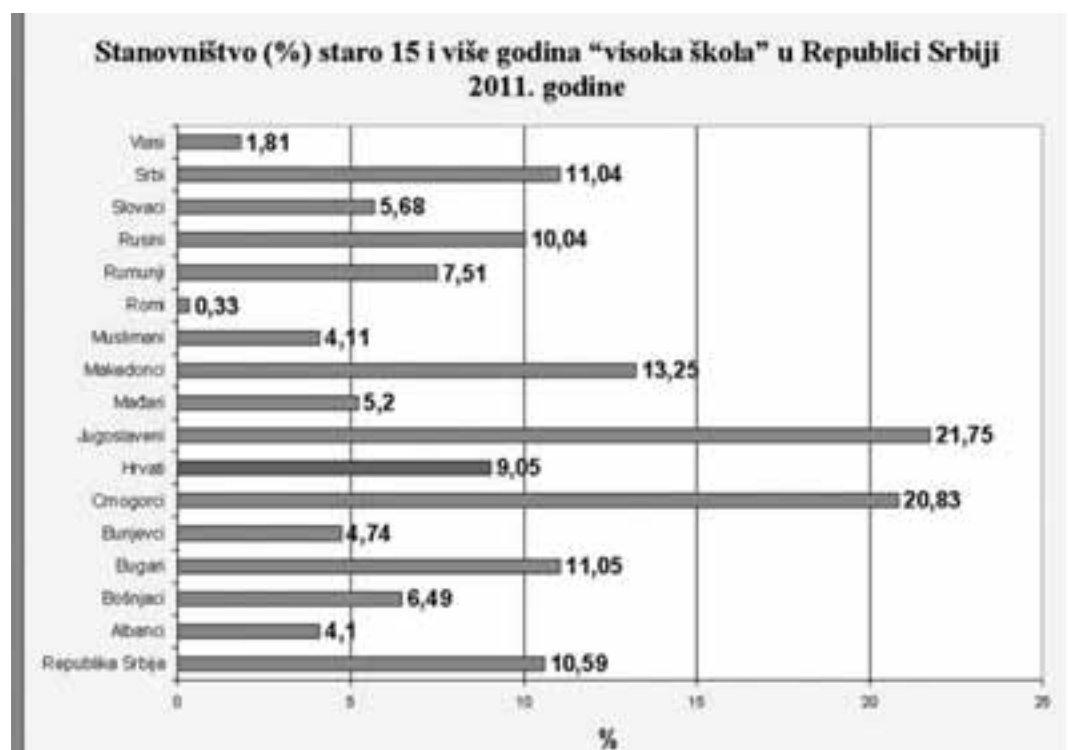
skom narodu (11,04 posto) i od prosjeka u Republici Srbiji (10,59 posto) te u odnosu na neke druge nacionalne manjine.

OTVORENA PITANJA

Hrvati su negdje u sredini ljestvice u pogledu visokog obrazovanja što dovodi do nekoliko pitanja, koje je otvorio dr. sc. Živić. Kao prvo dostiže li se potreban ljudski i socijalni kapital i može li se na temelju toga očekivati poboljšanje društveno-političkog i gospodarskog položaja hrvatske nacionalne manjine. Drugo je pitanje, postoji li unutar hrvatske manjine svijest o trenutnom stanju i potrebi podizanja opće razine obrazovanja kao i načinima njegova rješavanja i na koncu kakav je odjek ovakve situ-

acije na trenutnu situaciju i kakav odjek može imati na veću zastupljenost Hrvata u različitim strukturama društvenog i javnog života u Republici Srbiji a za što je jedna od ključnih pretpostavki razina obrazovanosti stanovništva. Stoga različiti akteri trebaju poduzimati mjere i korake kojima će se povećavati uključenost Hrvata u visoko obrazovanje u Srbiji, poručio je Živić te zaključio kako je »odgovornost mnogih da na ovom pitanju porade, ne samo ustanove same hrvatske nacionalne manjine već i čimbenici iz Republike Hrvatske kako bi Hrvati na ovim prostorima opstali i dalje se razvijali kao ravnopravni građani države ali i kao sastavnica hrvatskog nacionalnog bića jer to uistinu i jesu.«

Jasminka Dulić

LJUBOMIR ŽIVKOV, NOVINAR

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Novinari službeno moraju ukazivati na diskriminaciju gdje god je namirišu, to je zapravo i jedino, najviše što oni mogu uraditi, na nepravdu ukazati, čak i tamo gdje je ona toliko prikrivena da ju možda i žrtve još ne prepoznaju u punoj njezinoj strahoti, nego je šuteći trpe.

Dobitnik nagrade za borbu protiv diskriminacije u 2014. godini je novinar Ljubomir Živkov, koji se svojim tekstovima suprotstavljao kršenju ljudskih prava. Ova nagrada koju dodjeljuje Koalicija protiv diskriminacije je nedavno uručena Ljubomiru Živkovu koji je pisao za *B92*, *Peščanik*, *e-novine*, *YellowCab*, *Blic*, a sada piše za *Vreme* i site *Istinomer*, a odnedavno radi tjedni prilog i za RTV.

HR: Gdje uočavate vidove diskriminacije u našem društvu? Tko su najčešće stigmatizirane osobe ili grupe? Trebaju li novinari ukazivati na postojanje slučajeva pravljenja razlika, diskriminacije po etničkim, vjerskim, socijalnim, spolnim, pa i starosnim osobinama?

Obično se pomisli na nacionalne manjine kad se spomene riječ »diskriminacija«, a diskrimi-

Stereotip je vječni spomenik lijenosti duha

nacije ima u svakoj, pa i najmanjoj grupi, bila ova sačinjena i od vršnjaka, koji mogu biti svi istog spola, uzrasta, podrijetla, vjeroispovijesti. To je u prirodi svake grupe, ali je na članovima da se toj, sad ispade prirodnoj težnji, racionalno i emotivno suprotstave. I kad imate samo jedan par, bračni, ljubavni, premda može to biti jedan te isti par, obično jedna osoba prevlađuje, druga se podređuje, pokorava se, povlađuje. Vrlo često to čini dragovoljno, i s uživancijom, i na radost osobe koja u odlučivanju odnosi prevagu. Da bi u paru postojala ravnотежа i istinska ravnopravnost na tome se mora raditi, to je posao, ali ako je i mužu i ženi dobro da među njima postoji nadređenost i podređenost, *good for them*, blago njima. U grupi je, pak, borba za ravnopravnost sviju članova moralna obveza svakog člana grupe.

Novinari službeno moraju ukazivati na diskriminaciju gdje god je namirišu, to je zapravo i jedino, najviše što oni mogu uraditi, na nepravdu ukazati, čak i tamo gdje je ona toliko prikrivena da ju možda i žrtve još ne prepoznaju u punoj njezinoj strahoti, nego je šuteći trpe.

HR: Izjavili ste pri likom dodjele nagrade da koliko možete podrivate diskriminaciju. Kako se diskriminacija podriva, kako

se ona može podrivati, kako vi to činite?

Nije danas popularno diskriminirati nikoga, to otvoreno i s dikom mogu raditi jedino razulareni navijači, raspomamljeni desničari, pojedinci opijeni svojim rodom, poviješću i slavom toga roda; političari imaju računicu, u izbornoj kampanji jedni prikrivaju svoju diskriminatorsku praksu i povijest, ako žele da za njih glasaju i diskriminirani, drugi pak naglašavaju koliko im je stalo do većinskog naroda, do etničke čistoće, etničke jednoličnosti, računajući da među tobožnjim protivnicima diskriminacije ima dovoljno potuljenih nacionalista koji će u tajnom glasovanju dati oduška svojoj netrpeljivosti prema nacionalnim manjinama. Ali, u suštini je diskriminacija nešto čime se suvremeni čovjek kao izazivač ili nijemi svjedok ne diči. Stoga je zadatak i novinara da nazovimo je kriptodiskriminaciju uočavaju i objelodanjuju. To je subverzija koju smatram dobrodošlom i neophodnom.

Pišući držao sam stranu diskriminiranima, tzv. lažnim azilantima, sirotinji, neobrazovanima, narodima iza kojih ne stoji ni kapital ni država etc., izvrgavao sam ruglu sve koji su se domogli bogatstva, moći ili komfora, i sad su srcem i dušom za status quo, ali ni to nije dovoljno – potrebno

je iz stalnog drijemeža buditi stanovništvo, koje je odveć zadovoljno: mi nismo ni diskriminirani, niti nekog diskriminiramo, nama je super! E pa nije, nije od građanina dovoljno što nije zapalio baraku u kojoj su azilanti, mora postati svjestan očaja tih ljudi koji iz svojih rodnih kuća i rodnih krajeva ulaze u brodove koji će možda potonuti u Mediteranu, mora se u većinskom življu koje s pravom uživa u svojoj malograđanskoj udobnosti probuditi malo simpatije, samilosti za one koji nisu imali toliko sreće.

Radim, dakle na tri fronta ili na tri razboja: 1. kačim se s onima koji diskriminiraju; 2. pokušavam diskriminiranima ukazati na njihova prava – kojih oni ponekad bojim se nisu do kraja svjesni, intuitivno znaju, osjećaju, ali ne znaju da je i suvremeno zakonodavstvo umnogome na njihovoj strani; 3. borim se protiv ravnodušnosti onih koji su zbrinuti i koji ne bi da se štrecaju ni potresaju zbog diskriminiranih. Svi ti privrženici navike i dremljivci saučesnici su onih koji diskriminaciju otvoreno ili prikriveno sprovode.

HR: Smatrate li da se u dovoljnoj mjeri izvještava o životu, radu, postignućima, ali i problemima nacionalnih manjina u Republici Srbiji, pa tako i o manjinskim grupama?

U Srbiji manjine, osim romske i albanske, nisu otvoreno diskriminirane, ali smo daleko od toga da država i njeni mediji, a većina je medija na usluzi vladajućoj garnituri, na manjine gledaju kao što gledaju na većinski narod. Manjine su u očima naše države *falinka*, urođena mana države, država s tom manom živi, dozvoljava manjinama da imaju svoje novine, kulturno-umjetnička društva, ali se istinski njezin stav može vidjeti već kad iz proračuna izdvaja novac za vjerske zajednice, s čim se ja inače ne slažem: religija je hobi, pastva ma koje crkve neka sama plaća svoje svećenstvo i njegove usluge: tu je među ravnopravnim vjerama daleko najpravopravni-

je pravoslavlje. Diskriminacija je i kad država svestrano pomaže Srbe u inozemstvu, ni s tim se ne slažem: otišao si, čao!, a ne interesiraju je ostali njeni građani koji su također emigrirali. Onda me netko prosvjetli da Srbi iz *rasejanja* mnogo više novca pošalju nego što država ulaže u njih – u škole na srpskom, ćirilicu, folklorna društva, pravoslavne crkve, svetosavske balove i sl., opa, pa mi na našoj braći onda zarađujemo, zar je to lijepo?! Ali nije ni tako: iseljenici mahom šalju novac svojti, ponekad šalju i za Hilandar, Gračanicu, jesu za vrijeme »nevođenog« rata i sankcija slali i lijekove, ali meni koji nemam nikoga napolju, nitko ništa odonud ne šalje, i ja ne bih ništa nikome slao iz Srbije. Bio sam tri godine u inozemstvu, nisam očekivao da SR Jugoslavija za moje kćeri tamo plati učitelje koji bi im predavali na srpskom, koji bi ih učili kako se igra *banaćansko kolo* ili kako se vezu čarape za ranjenog borca.

Ali ja na drugom kontinentu nisam isto što i Slovak koji je rođen u Srbiji, koji je državljaniin Srbije i koji u Kovačici ima dovoljno sunarodnjaka da ima i školu na slovačkom jeziku, i crkvu, i svoje slikarstvo, glazbu, kazalište...

O manjinama koje u Srbiji žive oduvijek, odvajkada, kod nas se ne piše dovoljno, imperijalna srpska svijest drži da je manjini dovoljno ako nisu polupani prozori u prostoriji njenog KUD-a ili političke stranke. Poruka većinskog življa, a čije je otjelotvorenje država glasi: drage manjine, nikada ne možemo biti isti, ovo je naše, ali smo toliko širokogruđi i plemeniti da vas ne zlostavljamo, mada bismo mogli. Zašto je to tako? Zato što su nacija i država u glavama pripadnika vladajuće klase poistovjećene. Srbija sumnjičavo gleda kad neka susjedna država brine o manjini o Srbiji, a ima vrlo često posebno ministarstvo za Srbe koji su se iselili u druge države i tamo postali manjina.

HR: Postoje li po Vašem mišljenju

stereotipi diskursa u javnosti i medijima o nacionalnim manjinama i manjinskim grupama u Republici Srbiji? Ako postoje – zbog čega je to tako?

Stereotip je vječni spomenik lijenosti duha, zašto o ma čemu razmišljati kad se zna što je što i tko je tko. Već u izrazu »zna se« postoji dozvola da se um *ratosilja* napora, a izraz je bezličan i maksimalno neodređen, što se zna, tko to zna, otkuda zna, kako zna da je u pravu, bismo li to još jedared naglas i zajedno provjerili?! U konceptu »jedan narod – jedna država«, nacionalna manjina je greška, grehota i grijeh. Najbolje i najkorisnije bilo bi podjarmiti je i iskorištavati je kao radnu snagu, avaj, već dugo to nije moguće, ali je nemoguće i privoljeti nacionalistu da na drugoga gleda kao na sebi ravnog. Ako je većinska i jedina nacija jamstvo i simbol etničke čistoće, onda su manjine etnička nečistoća, one su onaj postotak koji iz rude zlata valja odstraniti kako bi se dobilo čisto, *žeženo* zlato, a to je nacija po kojoj se država i zove.

HR: Je li na medijskoj sceni prisutno i stereotipno izvještavanje o raznim političkim događajima i temama u našem društvu?

U takozvanim medijima kao i u običnom životu prevladava navika, rutina, novinari nemaju ni vremena, ni dobre volje, često ni mašte da se u ma koji događaj udube. Oni koji imaju nad novinarima moć, a to su već urednici, članovi kolegija, medijski savjeti, članovi upravnog odbora, pa sve do države i njenih saveznika i produkata, kao što su svećenstvo, armija, SANU, ne moraju novinarima prijetiti, niti sugerirati kako da pišu, čim sjedne pisati prosječni novinar pokušava ugoditi nadređenima i eliti, trudi se ispuniti njihova njemu dobro poznata očekivanja.

HR: Često se može čuti na raznim tribinama glede teme o manjinskim nacionalnim zajednicama da se te zajednice samogetoiziraju, pa zbog toga onda i nema u medijima i uopće u društvu

više informacija o njima. Je li to točno?

Ne mislim da se manjine u Srbiji samogetoiziraju, u selima koja su blizu mog sela, a to su Kovačica, Debeljača, Uzdin imam dojam da su ljudi svoji na svome, ali da su otvoreni i ljubazni prema, hajde da kažem i ja, većinskom življu.

Naši pak ljudi, naročito čini mi se u Njemačkoj, ne žele se sroditi s domicilnim stanovništvom, većina na Njemačku gleda samo kao na resurs, da zaradimo još koliko nam fali pa da se s ušteđevinom vratimo fino u domaju. Prema manjinama koje su u Srbiji jednako dugo kao i Srbi, beogradski mediji njeguju nešto što bih nazvao otmjenim, nadmenim nehajem. Što nas briga kako sviraju djeca iz Ruskog Krstura? Imaju svojih dvadeset minuta na Radio Novom Sadu, pa neka sluša tko hoće.

HR: Jesu li teme o nacionalnim manjinama neinteresantne za novinare i za konzumente raznih medija?

Pa mi imamo samo žuti tisak, a kako naše nacionalne manjine ne prave nikakve skandale, žurnalistima i publici one su dosadne.

HR: Je li količina informacija u medijima primjerena za dnevni meni konzumentenata?

Nikada kao danas čovjek nije bio obasut, preplavljen i zatrpan kako materijalnim budalaštinama tako i budalaštinama iz čarobnog svijeta medija, to je neizdržljivo, i čovjek umjesto da postane svjestan svoje osobne neznatnosti i svoje suštinske jednakosti s drugim ljudskim bićima postaje razdražljiv, prezasićen. Ali je i dalje, ili je još više nego ranije, nesvjestan koliko podliježe onome što mu mediji sugeriraju: ako mu stotinu novinara kaže da mora biti ponižen, uvrijeđen i samim tim bijesan, jer je netko pustio helikopterčić sa zastavom Velike Albanije na nogometnoj utakmici, malograđanin će patiti i škrgutati zubima uvjeren da je to njegovo istinsko i osobno uvjerenje.

PRIVATIZACIJA PREOSTALIH PODUZEĆA U SRBIJI: DOKLE SE STIGLO?

Od 502 poduzeća prodano samo jedno

*Rok za završetak privatizacije je kraj ove godine, ali do sada je okončana prodaja samo imovine Poljoprivrednog poduzeća Aleksa Šantić * Za mnoga poduzeća u restrukturiranju prvi lipnja mogao biti definitivni kraj*

Početkom ovog tjedna udarna vijest bila je moguća prodaja *Fapa* iz Priboja tvrtki iz Norveške. Moguća, jer od zainteresiranosti do konačne kupovine treba još mnogo toga usuglasiti, a da to i nije lako vidjeli smo na primjeru *Željezare* iz Smedereva. No, prodaja nekadašnjeg pribojskog giganta i još nekoliko tvrtki samo je mali dio od onih 502 poduzeća čiju je prodaju Agencija za privatizaciju oglasila polovicom kolovoza prošle godine. Gdje se do danas stiglo u toj prodaji i kakva sudbina očekuje poduzeća u restrukturiranju, jer im zaštita od povjerenika istječe za dvadesetak dana, točnije krajem svibnja?

(NE)MOGUĆ ROK

Kada je objavljen poziv za prodaju 502 poduzeća koja još nisu privatizirana mnogo se očekivalo. No, već kada su počele pristizati prve ponude o zainteresiranosti bilo je jasno da prodaja onoga što je preostalo od nekadašnjeg društvenog vlasništva neće ići tako jednostavno, jer među dostavljenim ponudama veliki broj bio je onih koje zapravo i nisu bile ozbiljne ponude. Drugo, dio onoga što je još preostalo da se proda više nije, ili nikada i nije bilo, atraktivno za poslovanje gdje uspjeh ovisi o tome može li ili ne poduzeće opstati na tržištu. Zato i ne čudi što je od 502 poduzeća na spi-

sku za prodaju, za sada, prodano samo jedno. Otuda i pitanje može li se ispoštovati zakonski rok koji precizira da se privatizacija mora okončati krajem ove godine. I ne samo može li se ispoštovati zakonski rok, već može li se i ispunuti obećanje dano Međunarodnom monetarnom fondu koji je svoju daljnju pomoć Srbiji upravo uvjetovao okončanjem privatizacije. U poštovanje roka ne vjeruje ni ravnatelj Agencije za privatizaciju Srbije **Ljubomir Šubara**, koji je prije mjesec i pol dana, na okruglom stolu o poduzećima u restrukturiranju u organizaciji časopisa *Nova ekonomija*, izjavio da će biti problema s ispunjavanjem rokova za završetak privatizacije

u Srbiji. »Krivce« za to Šubara vidi u Agenciji za restituciju, koja mora izdati potvrdu da imovina poduzeća nije predmet naturalne restitucije, a do polovice ožujka ni jedan takav dokument nije izdan, precijenjenoj vrijednosti poduzeća koja su ponuđena na prodaju, ali i u tome što među 1.800 pisama o zainteresiranosti za kupovinu ima dosta neozbiljnih ponuda. **Zoran Vujović**, predsjednik Samostalnog sindikata metalaca u izjavi za naš list kaže da je za sindikate od tog propisanog roka mnogo bitnije da se za poduzeća nađu takvi kupci koji će nastaviti proizvodnju, zadržati radnike i redovito im isplaćivati plaću i investirati u osuvremenjivanje proizvodnje.

»To su bili naši osnovni zahtjevi prilikom razgovora s Vladom«, kaže Vujović.

DAN »D« ZA PODUZEĆA U RESTRUKTURIRANJU?

Privatizacija poduzeća u restrukturiranju, a takvih je 153, trebala je da se završi do kraja svibnja i to s razlogom. Naime, 31. svibnja rok je u kome prestaje državnom potpora poduzećima u restrukturiranju i zaštita od povjeritelja. Poduzeća u restrukturiranju duguju 4,7 milijardi eura, od čega 2,4 milijarde eura državnim poduzećima i institucijama, a 2,3 milijarde drugim poveriteljima. To znači da će poduzeća u restrukturiranju već prvog dana lipnja imati ozbiljne probleme, a većina njih završit će u blokadi. I dok ravnatelj Agencije za Privatizaciju Ljubimir Šubara smatra da se zbog kašnjenja u privatizaciji taj rok mora pomjeriti iz Ministarstva gospodarstva najavljuju da pomjeranja roka neće biti i da 31. svibnja ostaje dan »D« za poduzeća u restrukturiranju. No, ne bi bilo iznenađenje da se u posljednjem momentu, takav stav ministarstva i promijeni. To mišljenje dijeli i predsjednica Asocijacije slobodnih i neovisnih sindikata **Ranka Savić**. »Jedan sam od onih predsjednika sindikata koji smatra da bi tranzicijski period u Srbiji konačno trebao biti okončan, ali ne bilo kako. Asocijacija je podržala taj 31. svibnja kao dan »D« i završetak tranzicije, ali od toga očigledno neće biti ništa. Kada kažem podržali mislim da se pri tome podrazumijevalo otvaranje novih radnih mjesta i veće otpremnine. Glede otpremnina danas je situacija takva da se u onim prvim poduzećima u kojim su radnici mogli uzeti otpremnine za to opredijelila tek trećina. Svi se pitaju zašto je to tako? Iz prostog razloga što su otpremnine male, u prosjeku 3.500 eura, a s druge strana radnici se uvjetuju da povuku tužbe koje su podnijeli za neisplaćene zarade. Prema tom nisam opti-

mist, što se tiče 31. svibnja kao dana »D«, je će Vlada već smisliti neki način kako ovo produžiti, plašeći se socijalnih nemira. Ja sam i ranije govorila da ne treba izlaziti ishitreno s rokovima i obećanjima kako će pohrliti investitori i kupiti naša poduzeća«, kaže za *Hrvatsku riječ* Savić. Ona svoju tvrdnju da će vjero-

informacijama koje ja imam to su *IMT*, *IMR*, *Petrokemija* i neke druge velike kompanije. Obrazloženje je da su ona tržišno potrebna Srbiji. Mislim da je država odabrala ta 22 poduzeća u kojima je najviše uposlenih upravo da bi spriječila socijalne nemire, a ne baš iz potreba i zahtjeva tržišta. Tako da mislim

vrijeme biti odgođeno rješavanje sudbine poduzeća u restrukturiranju morat će se znati u narednih dvadesetak dana. No, kako se, po pravilu važne stvari rješavaju u pet do dvanaest, i na eventualnu odgodu čekat će se do posljednjih dana svibnja. A odluka neće biti nimalo laka. S jedne strane je 40.000 radnika, ne ulazeći sada u to koliko njih ima samo fiktivno radno mjesto, a s druge strane činjenica da su takva poduzeća velike trošadžije proračunskog novca i da tako nešto MMF više neće tolerirati.

OTPREMNINE

Iako je ova Vlada prvotno bila najavila otpremnine od 300 eura po godini staža konačna cifra je 200 eura. Ranka Savić, predsjednica ASNS-a smatra da bi za početak bilo kakvog privatnog posla otpremnine morale biti 500 eura po godini. »Svjesna sam stanja u našoj državi, ali nepravедno je da radnici u tvornicama dobivaju po 200 eura, dok su uposleni u državnoj upravi dobivali ogroman novac i to po nekoliko puta. Bila bi pravično da je ispoštovano barem onih obećanih 300 eura. Tih 200 eura ne znači ništa. Ni za početak novog posla ni za život do mirovine, jer to su ljudi od oko 55 godina života. Mi ćemo samo za godinu, godinu i pol dana imati povećan broj socijalnih slučajeva«, kaže Savićeva.

Smanjenjem otpremnina nezadovoljni su i u Samostalnom sindikatu i smatraju da je Vlada trebala ispoštovati socijalni program usvojen krajem prošle godine. »Ne samo da je otpremnina s 300 eura smanjena na 200 eura, već je ukinuta i mogućnost takozvanog prevremenog odlaska u mirovinu, na što su imali pravo radnici kojima je do mirovine ostalo pet godina. Oni su dobivali mjesečno oko 37.000 dinara, ali su imali obvezu da pet tisuća uplaćuju na ime doprinosa. Odgovor koji smo dobili od Vlade bio je da novca nema«, kaže Vujović.

Zlata Vasiljević

DIO ŠANTIĆA PRODAN FERRERU

Prvo prodano poduzeće je Poljoprivredno poduzeće *Aleksa Šantić* iz Aleksa Šantića kod Sombora. Prodaja ovog poduzeća je kombinirana i prvo je prodana imovina, a to je 700 hektara zemlje koju je za 7,9 milijuna eura kupio talijanski *Ferrero*. U narednom krugu prodaje biti će prodan kapital poduzeća a to su farme, klaonice, silosi. Novac koji će uplatiti *Ferrero* biti će iskorišten za pokrivanje dijela dugova *Aleksa Šantića*, a kupac koji kupi kapital nasljedit će i preostale dugove. U poduzeći ima 180 radnika. Novi vlasnik zemlje ponudio je da preuzme 50 radnika, a ostalima će biti ponuđen socijalni program.

jatno period u kome poduzeća u restrukturiranju imaju zaštitu od naplate potraživanja biti produžen objašnjava time što je malo vjerojatno da će u jednom danu biti uništena »impresija o postojanju« tih poduzeća i da će Vlada pokušati naći nekakvo rješenje. »Uostalom ministar gospodarstva je izašao sa spiskom od 22 poduzeća koja će zadržati nekakav privilegiran položaj i zaštitu države. Prema

da će pokušati nešto uraditi, pa i s onom idejom koja u javnosti i nije baš zaživjela, a to je da tamo gdje radnici hoće da preuzmu upravljanje tim poduzećima da se to prebaci na zaposlene. Imat će, kada takva poduzeća definitivno propadnu, opravdanje da ih nije dokrajčila država«, zaključuje naša sugovornica iz ASNS-a.

Je li naša sugovornica u pravu kada smatra da će za još neko

Biste li preporučili upis u hrvatske odjele i zašto?

NATALIJA DULIĆ,
kućanica, Đurđin

Poštovanje i tolerancija

Imam troje djece, a najmlađa kćerka pohađa nastavu na hrvatskome jeziku. Dvoje starijih suprug i ja željeli smo upisati u hrvatske odjele, ali tada još nije postojala ta mogućnost. U našoj školi u Đurđinu ima hrvatskih odjela, ali oni su nerijetko mali, tako da su to često kombinirani razredi s mlađim ili starijim uzrastom koji također pohađaju nastavu na hrvatskome jeziku. S obzirom na to da je naša kćerka u generaciji koja je imala četvero upisanih u odjel, od prvog do četvrtog razreda je bila u takvom kombiniranom razredu. Nisam primijetila da joj je zbog toga bilo teže pratiti nastavu ili da im se učiteljica nije mogla dovoljno posvetiti. Naprotiv, istakla bih to kao veliki plus za odgojni zadatak škole, jer su na taj način razvijali osjećaj strpljenja, međusobnog razumijevanja i poštovanja u razredu, što će im sigurno biti potrebno i u daljnjem životu.

Sada mi je kćerka šesti razred i budući da je u malom odjelu profesori imaju dovoljno vremena posvetiti se svakome ponaosob i temeljito obrađivati gradivo. Također, zbog pohađanja nastave na materinjem jeziku od prvog razreda, ne srami se svoga nacionalnog identiteta i svojih kulturnih običaja. Ima puno prijateljica iz srpskih odjela i nikada nisam primijetila da je nacionalna različitost bila prepreka među njima. I jedni i drugi su u školi naučili poštovati različite od sebe, što je bitno, naročito u ovako multietničkoj sredini kakva je Subotica, a i Vojvodina. Stoga, zbog svega navedenog preporučam upis djece u hrvatske odjele.

J. D. B.

GORAN FRANCIŠKOVIĆ,
automehaničar, Subotica

Pozitivno ozračje

Imamo tri kćerke, te će najmlađa od jeseni biti đak prvak. Sve tri su išle u vrtić *Marija Petković Sunčica* što je bilo presudno za upis u hrvatski odjel kod prve kćerke. Kad smo upisali prvu kćer, **Ivonu** u vrtić bilo je naznaka da će ići i u školu na hrvatskom jeziku. Ta je odluka bila ispravna. Nakon osnovnog obrazovanja Ivona je upisala srednju Medicinsku školu, koja nije na hrvatskom nastavnom jeziku, ali nismo se susreli s nikakvim problemima. Djeca koja pohađaju hrvatske odjele redovito imaju sate srpskog jezika, kao nematerinjeg jezika i mislim da ničemu ne zaostaju, dapače mislim da su u plusu. Drugu kćer, **Anu** smo također upisali u isti vrtić, a potom i u hrvatski odjel u osnovnoj školi *Matko Vuković*, gdje sada pohađa VI. razred. Ispunjeni pozitivnim iskustvom o upisu u bilo koji drugi odjel nismo niti razmišljali. Ista je situacija i sada s **Ivom** koja završava pripremno predškolski program u vrtiću. Više nije bilo razmišljanja niti oko upisa u vrtić niti u školu. Preporučio bih svima koji pripadaju našem hrvatskom narodu da upišu svoju djecu u hrvatske odjele. Djeca su tu među svojim, u razredu ih je manje, ali se s njima radi puno više. Tu su i razne pogodnosti, koje nisu bile presudne, ali su ipak dobro došle. Djeca idu na more, imaju brojne aktivnosti, te imamo besplatne udžbenike. Ono što nam je najvažnije jeste da svi u razredu idu na katolički vjeronauk i nema razdvajanja u razredu. Svi se druže i van škole, u župnim zajednicama, na orkestru, a i mi obitelji se međusobno družimo.

Ž. V.

MARINA PIUKOVIĆ,
odgojiteljica, Subotica

Slijedili smo svoje korijene

Suprug Ivan i ja imamo četvero djece i snikada se nismo razmišljali oko opredjeljenja za upis. **Marija** pohađa drugi razred Srednje Medicinske škole, gdje nema odjela na hrvatskom jeziku, te je svoje obrazovanje nastavila na srpskom nastavnom jeziku, smjer farmaceutski tehničar. Iako je osnovnu školu završila na hrvatskom, nikakvih problema i poteškoća nije imala zbog toga. **Ana** je trenutno osmi razred na hrvatskom jeziku i planira upisati srednju Muzičku školu koja također nema obrazovanje na hrvatskom. Lijepo je što u našem gradu ima odjel u Gimnaziji na hrvatskom, i također jedan smjer u Građevinskoj školi, ali opredjeljenja djece ne mogu stremiti ka samo te dvije škole. Smatram da su naše kćeri u osnovnoj školi osim obrazovanja dobile i druge pogodnosti, od čuvanja običaja i tradicije, do njegovanja prijateljstva, tolerancije i također da su na neki način bile zaštićene od loših utjecaja, koji u drugim razredima postoje. Najdraže mi je kad čujem nastavnike, da s oduševljenjem ulaze u hrvatske odjele, te da govore kako su tu odgojena i poslušna djeca s kojom je lako raditi. Svima koji osjećaju kome pripadaju i žele to njegovati u školi i doma preporučila bih upis u hrvatske odjele. Nadam se brojnijim razredima u našoj školi jer smatram da je veći broj đaka i veći izazov i konkurencija za svakog učenika kao i veća mogućnost izbora prijatelja, a i rivala s kim se netko želi natjecati u učenju i radu. Nećemo razmišljati u koji odjel ćemo upisati dječake pred kojima je vrtićko doba, ali i škola će doći.

Ž. V.

RAZGOVOR POVODOM: OBJAVLJIVANJA PUBLIKACIJE GUPČEVA LIPA
DUBRAVKO BILINOVIĆ, GLAVNI UREDNIK GUPČEVE LIPE, KRONIKE HKPD MATIJA GUBEC IZ TAVANKUTA

Unosimo novine i slušamo sugestije

Kronika Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta, *Gupčeva lipa* periodična je publikacija, koja izlazi jednom godišnje s ciljem da memorira najvažnije događaje i aktivnosti svakog od odjela ove udruge koji su se održali tijekom jedne godine. *Gupčeva lipa* objedinjuje ponajprije tekstove kao izvadke iz tiska, ponajprije iz *Hrvatske riječi*, koji predstavljaju odraz pojedinog događaja u javnosti, a s ciljem njihovog objedinjavanja na jednome mjestu. Prva *Gupčeva lipa* objavljena je 1999. kao kronika događaja iz 1998. godine.

Dubravko Bilinović glavni je urednik *Gupčeve lipe* kao kronike događanja u 2014. godini, koja je 26. travnja predstavljena publici na Etno-salašu *Balažević* u Tavankutu. Aktivan je član udruge HKPD *Matija Gubec* kao projekt koordinator i urednik promotivnih materijala.

Novi ste urednik *Gupčeve lipe*. Ima li novina u uređivačkoj koncepciji ove *Gupčeve* kronike ili se novine možda planiraju uvesti u narednome broju?

Novo izdanje *Gupčeve lipe* sa sobom nosi i određene novine u pogledu dizajna i fotografija. Kako mi je fotografiranje motiva u prirodi hobi, spontano sam počeo pratiti fotoaparatom i sve *Gupčeve* aktivnosti. Ispostavilo se da to nije lagan zadatak, ali uz sugestije **Thomasa Šujića** i **Nade**

Sudarević, uspio sam osigurati dovoljno materijala koji su dali svježinu izgledu *Gupčeve lipe*. Danas primat u distribuciji viješti preuzimaju društvene mreže i naša zajednička nastojanja su išla u pravcu prilagođavanja tom trendu. U tom smislu se slobodno može reći da ćemo svake godine pokušavati unositi novine i pažljivo slušati sve konstruktivne sugestije onih koji redovito prate naše aktivnosti.

Već duži niz godina *Gupčeva lipa* izlazi u kontinuitetu. Što ona znači za samo Društvo? Imate li saznanja kako se ona percipira u okvirima same hrvatske zajednice?

Gupčeva lipa je prije svega kronologija svih aktivnosti naših udruga, *Matije Gupca* i Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame. Dakle, ona ima funkciju informiranja, kako unutar zajednice tako i izvan nje. Nadamo se da će te informacije poslužiti zainteresiranim udrugama u kreiranju temelja za moguću suradnju na polju kulture, ali i u okvirima ruralnoga turizma.

Sažima li *Gupčeva lipa* sve aktivnosti Društva ili se osvrće samo na najvažnije?

Aktivnosti koje organiziraju naše udruge su se značajno umnožile u posljednjih nekoliko godina i trenutno je nemoguće za svaku pojedinačno izdvojiti prostor u našem godišnjaku. Ovo se ne odnosi samo na manifestacije koje organiziramo u Tavankutu, već i na putujuće izložbe slika od slame, gostovanja folklorne i tamburaške sekcije te nastupe slamarke na izložbama u tuzemstvu

i inozemstvu. Realno, folklorna i slamarska sekcija bi zahvaljujući brojnim aktivnostima mogle imati zasebni godišnjak, zbog čega je uistinu izazov odabrati tek nekoliko važnijih događaja.

Izdavač *Gupčeve lipe* je HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, udruga koja se projektno financira. S obzirom na to, javljaju li se poteškoće oko realizacije ove publikacije?

Poteškoće u udruzi savladavamo volonterskim radom naših brojnih članova pa je to slučaj i s *Gupčevom lipom*. U njejoj izradi su sudjelovali mnogi, naročito **Ljubica Vuković Dulić** i **Ladislav Suknović**, koji su svoje slobodno vrijeme žrtvovali kako bi sadržaj *Gupčeve lipe* adekvatno predstavio najvažnije aktivnosti naših spomenutih udruga. Ogroman je doprinos *Hrvatske riječi*, poglavito tehničkog urednika Thomasa Šujića, čije su sugestije značajno doprinijele vizualnoj promjeni *Gupčeve lipe*. Tiskara *Rotografika* nam izlazi u susret besplatnim printanjem turističkog flajera što nas umnogome financijski rasteće.

Osim *Gupčeve lipe* na promociji 26. travnja u Tavankutu predstavljen je i novi turistički flajer *Snovi od slame*, čiji ste također urednik. Koja su njegova osnovna obilježja?

Turistički flajer ima za cilj privući i zadržati pažnju turista i potencijalnih suradnika koji se bave ruralnim turizmom, kako bi pružio osnovne informacije o našoj turističkoj ponudi. U njemu se nalaze kratke informacije o jednodnevnom programu *Snovi*

od slame u kojem su sadržane radionice izrade predmeta od slame, obilazak najznačajnijih točaka Tavankuta kao što su Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame gdje se nalazi i najveća zbirka slika, crkva Srca Isusova i stalne postavke slika od slame u župnom dvoru i Etnosalaša *Balažević*. Tu se nalaze i osnovne informacije o bunjevačkoj gastronomiji koja je u našoj ponudi. U izradi turističkog flajera se možemo osloniti i na značajne sugestije Turističke organizacije Subotice koja nam često ukazuje na aktualnosti u ruralnom turizmu, što nas čini konkurentnijima na ovom tržištu.

Planirate li izdavanje i drugih vrsta turističkih brošura?

U izradi je biciklistička mapa Tavankuta koja će podrazumijevati obilazak bicikloma četrnaest križeva krajputaša, kao četrnaest postaja, što je dio većeg projekta pokreta *Bunjevački Put križa* i Osnovne škole *Matija Gubec*, prilikom čega su mapirani i obnovljeni križevi koji će u ovom pogledu služiti kao točke koje će definirati putanju. Prošle godine je tajnik udruge **Ivica Dulić**, prvi puta s jednom grupom mladih obilazio ove križeve i zahvaljujući toj ideji, ohrabрили smo se da na natječaju Pokrajinskog tajništva za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost spolova konkuriramo s projektom *Biciklama u snove od slame*. Projekt nam je odobren i sada imamo pet bicikli koje su na usluzi zainteresiranim turistima.

I. D.

ANDREW HODGES, ZNANSTVENI ISTRAŽIVAČ

*Promatrajući nastavu
na hrvatskom jeziku
prikuplja antropološku
građu za
postdoktorske studije*

Englez iz Zagreba na terenu u Tavankutu

Za naše prilike pomalo nevjerojatna, ali posve istinita je činjenica kako Britanac **Andrew Hodges** svoje post doktorske studije na Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu posljednjih nekoliko mjeseci provodi u istraživačkom radu u Tavankutu. Rođen je 1984. godine u gradiću Poimen, nedaleko od Manchestera, gdje je završio osnovnu i srednju školu a potom diplomirao prirodne znanosti na glasovitom sveučilištu Cambridge specijalizirajući povijest i filozofiju. Nastavljaajući master i doktorske studije odabrao je antropologiju, te kao predmet svog znanstvenog izučavanja usmjerio na Balkan došavši isprva u Beograd, a potom ga je znanstveni put odveo u Zagreb, gdje se odlučio i naseliti, dok

se trenutačno, za potrebe svog istraživanja privremeno nastanio u Subotici i tijekom školskog tjedna prisustvuje nastavi u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu.

OTKUD BAŠ BALKAN?

Na naše pitanje zašto je izbor njegovih znanstvenih istraživanja usmjeren baš prema Balkanu, Andrew pojašnjava:

»Kada sam bio na Masters studijama u Manchesteru imao sam mentora iz Beograda, pa sam se potom odlučio uzeti za doktorske studije temu o znanstvenim djelatnicima iz Beograda i Zagreba, njihov rad tijekom devedesetih godina prošloga stoljeća i njihove situacije danas. To je zapravo razlog zašto sam isprva išao u Beograd pa potom

u Zagreb, jer sam se htio baviti antropologijom u širem smislu, ali isključivo negdje u Europi. Zato je moj konačni izbor pao na ove vaše krajeve, pa sam prvi puta u Srbiju, u Zemun, stigao 2007. godine. Isprva sam morao učiti jezik, i prva tri mjeseca bio sam bez nekog posebnog znanja i nemogućnosti korištenja akademske literature, ali postupno sam počeo sve bolje govoriti srpski jezik i sve lakše pristupati potrebama svog znanstvenog istraživanja. Gramatiku sam najlakše svladao, naučio sam mnogo riječi i mogu reći da sam se nakon godinu dana već prijatno osjećao u svakoj konverzaciji, ali najviše problema, čini mi se, imam s naglaskom i dalje imam jak engleski izgovor«, slegnuo je ramenima Andrew.

HRVATSKI JEZIK I ŽIVOT U HRVATSKOJ

Dr. Hodges zbilja odlično govori hrvatski jezik, u što smo se tijekom razgovora i praktično uvjerali. Kako je izgledala Vaša prilagodba s osnova srpskog na hrvatski književni jezik, ali i na novi životni okoliš?

»Bilo je korisno što sam isprva naučio srpski jezik, a onda po odlasku u Zagreb, u nastavu na Filozofskom fakultetu, imao sam standardni književni hrvatski jezik i ubrzo stekao izuzetno bogat fond hrvatskih riječi. Bilo je to 2011. godine, kada sam se iz Engleske u koju sam se vratio iz Srbije, našao u Hrvatskoj u kojoj i danas, sa stalnim boravkom u Zagrebu, živim. Radio sam na terenu, išao u Croaticum, bio gost istraživač na Institutu za etnologiju, održao nekoliko akademskih predavanja, uključio se rad nekih zelenih organizacija, postao članom navijačke skupine *White Angeles* (NK Zagreb) i mogu reći potpuno se saživio novim životnim okolišem.«

TAVANKUT

Kako sam kaže njegov dolazak na teren sjevera Bačke, u Tavankut, izravno je povezan s nastavkom njegovih antropoloških istraživanja. Kako izgleda njegov radni dan u ovom selu nadomak Subotice?

»Moj angažman u Tavankutu se ogleda u promatranju nastave na hrvatskom jeziku, a ponekad i održan koji sat, u sklopu bilingvalne nastave koja se provodi u ovoj osnovnoj školi. Mislim da su me dobro primili u svojoj sredini, nisam potpuni insider, ali nika-ko nisam outsider. Recimo, nešto između. Imam dobar odnos s djecom i zbilja mi je super i uživam raditi u nastavi s njima.«

Kako bi ste usporedili Tavankut s klasičnim engleskim selom?

»Kontekst je posve drukčiji. U Engleskoj bogatiji i financijski situiraniji ljudi žive na selu, dok je ovdje gotovo obrnuto. S druge

strane, i ovdje i tamo se u manjim sredinama svi jako dobro poznaju, no ipak su ovdje ljudi mnogo više intimniji i povezani. To je ipak stvar drukčije kulture i mentaliteta.«

NAČIN ŽIVOTA

Godinama već Andrew obitava na ovim našim prostorima, isprva u Beogradu pa potom u Zagrebu i trenutačno u Subotici odnosno Tavankutu. Je li jedan Britanac već, na određeni način, poprimio naš način života?

»U tom sam smislu potpuno in, jer sam već toliko dugo na prostorima Srbije i Hrvatske. S druge strane u potpunosti sam osjetio poznatu gostoljubivost oba naroda, jer za razliku od prilika u Engleskoj, gost se ovdje tretira na izuzetan način i mora mu biti

ukazana maksimalna pažnja. Što se tiče samoga života istakao bih još jednu veliku razliku između sredine iz koje potičem i sredina u kojima svojim izborom posljednjih godina živim. Tu je mnogo veći stupanj politiziranosti društva, vjerojatno u velikoj mjeri kao posljedica svega što se događalo u posljednjih nekoliko decenija i ljudi su objektivno mnogo više frustrirani. U Engleskoj su stvari mnogo manje politizirane«, pojašnjava Andrew.

Uspoređujući dvije posve različite kulture, jednostavno se mora doći do pitanja u svezi kuhinje i prehrane. Voli li Andrew naše specijalitete i koji mu je najdraži?

»Ovdje je hrana dosta teška, ali i vrlo ukusna. Volim ljute stvari, papriku i ajvar, a posebice pljeskavice i ćevape, te glasovito bunjevačko jelo – krumpiraču.«

Na koncu upitali smo Andrewa Hodgesa što bi za njega predstavljalo svojevršno finale njegovog višegodišnjeg istraživačkog rada na prostorima Srbije i Hrvatske?

»Imam obvezu objaviti četiri znanstvena teksta o svom istraživanju, a u dogledno vrijeme od nekih tri godine bih to volio pretvoriti u jednu knjigu. Povratkom u Zagreb zbilja ne bih želio prekinuti sveze s Vojvodinom i nastojat ću ih njegovati i dalje, zaključio je razgovor engleski znanstvenik sa srpsko-hrvatskom adresom«, Andrew Hodges. Čovjek koji više nikako nije stranac. Dapače...

Dojmovi iz Tavankuta

Profesor **Andrew Hodges** je boraveći nekoliko mjeseci u Tavankutu, surađivao u dva odjela na hrvatskom jeziku. Promatrao je rad III. i IV. razreda, dok je u prvom razredu surađivao u bilingvalnoj – hrvatsko-engleskoj nastavi. O razlogu njegovog boravka u Tavankutu smo pitali ravnateljicu škole, učiteljice te djecu s kojima radi.

Stanislava Stanić Prčić, ravnateljica OŠ *Matija Gubec* – »Andrew kao izvorni govornik engleskog jezika je od iznimnog značaja za poboljšanje kvalitete bilingvalne englesko-hrvatske nastave. Učiteljica i djeca imaju neposrednu pomoć tijekom nastave kao i izvan nje. Kako je Andrew spreman za sve oblike suradnje škola ima mogućnost apliciranja na još više projekata.«

Marica Skenderović, učiteljica I. razreda – »Doprinos Andrewa Hodgesa nastavi u našem bilingvalnom razredu je velik. Andrew je izvorni govornik tako da učenici imaju prigodu uživo čuti kako se govori u Velikoj Britaniji. Također je darovit i kao predavač, tako da su ga svi učenici zavoljeli i jedva čekaju sat s nastavnikom Andyjem (kako ga svi od milja zovemo). Velika je šteta što se njegov boravak u našoj školi bliži kraju. Mogu samo reći da smo sretnici što smo imali prigodu surađivati s Andrewom Hodgesom.«

Martin Vuković, učenik I. razreda – »Najviše volim kada učitelj Andy dođe i kaže: 'Hello how are you', a mi svi odgovorimo: 'I am fine.' Volim kada Andy radi s nama matematiku, dok Svijet oko nas, baš i ne jer, ima dosta teških, novih riječi.

Luka Vuković, učenik I. razreda – »I ja uživam kada nas Andy pozdravi na engleskom, to mi je baš lijepo, uživam u svim njegovim predavanjima. Često nas nasmije pa nam nastava bude zabavna.«

Slavica Ivković Ivandekić, učiteljica III. i IV. Razreda – »Učenici su od početka prihvatili Andyja. Osim toga što promatra naš rad, ponekad se uključi u nastavu. S učenicama je obradio hrvatska narječja, naročito kajkavski, naučili su nekoliko pjesmica, na engleskom, jeziku i kajkavskom narječju, upoznao ih je s danom svetog Patrika i irskim mitskim bićima. Proširili su znanje o europskim zemljama.«

Ivan Vuković, učenik III. razreda – »Nastavnik Andy je kod nas samo promatrač u nastavi. S početka, kada je došao imao sam malo tremu od njegovog prisustva. Kasnije kada smo se s njim bolje upoznali dosta toga lijepog smo naučili. Naučio nas je o gradu iz kojeg dolazi, a to je Manchester iz Engleske naučio nas je dosta pjesmica, što na engleskom, što na hrvatskom. Volim kada na tjelesnom igramo košarku s njim.«

Valentina Ostrogonac, učenica III. razreda – »S nastavnikom Andyjem mi je lijepo, najviše mi se sviđalo kada smo s njim radili pjesmice na hrvatskom, i posebno kajkavske riječi i pjesmice na kajkavskom narječju. Voljela bih da učitelj Andy i dalje ostane sa nama u nastavi.«

I. D.

SLOBODNO VRIJEME

Dosta pratim nogomet i najviše sam NK *Zagreb*, a rekreacijski se bavim trčanjem. Volim strane jezike, ovdje sam pomalo počeo učiti mađarski čisto da razumijem znakove po gradu. No, u slobodno vrijeme najviše volim ići s prijateljima na kavu. To je nešto čega u Engleskoj, u ovako rasprostranjenoj formi nema.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 8. do 14. svibnja

8. SVIBNJA 1750.

Na zajedničkoj sjednici Magistrata i Zaklete (Izborne) općine varoši Sveta Marija, odlučeno je da će se popis stočnog fonda načiniti prema iskazu pastira ili govedara. Visina kazne za utaju broja grla stoke, iznositi će 25 forinata po komadu. Ujedno je sačinjen i popis plaća i primanja uaturi gradskih službenika i slugu. Njih petnaest primalo je godišnje 1.290 forinata. Sudac grada je dobivao 150, a vijećnici po 30 forinata godišnje.

8. SVIBNJA 1887.

Rođen je slikar **Antun Bačić**, jedan među protagonistima tzv. izgubljene generacije subotičkih likovnih umjetnika. Po uspješno položenom prijamnom ispitu na Višoj likovnoj školi u Zagrebu, odlazi u München, gdje se izdržava kopiranjem djela velikih majstora u Bavarskoj. Umro je 3. srpnja 1977.

9. SVIBNJA 1439.

Kraljevski posjedi: Subotica, Madaraš, Tavankut i Halaš, kao polog su dati **Jánosu Hunyadiju** (Janku Sibirjaninu) i njegovom istoimenom bratu, na ime naknade za 2.757 zlatnih forinata koje su utrošili za ojačanje vladarevih utvrda.

9. SVIBNJA 1776.

Luka Vojnić je izabran za suca varoši Sveta Marija (Subotica), a mandat mu je 1777. produžen za još godinu dana. Od 21. rujna 1779. Vojnić je prvi sudac Magistrata (Gradskog vijeća) slobodnog kraljevskog grada Maria Thereziopolis.

9. SVIBNJA 1861.

Na izvanrednoj sjednici, kojoj su nazočni mnogi gradski uglednici, Gradsko vijeće osudilo je neljudsko i bezobzirno ponašanje financijske policije. Ujedno je odlučeno da se oštećenim građanima nadoknadi sva materijalna šteta koju su im nanijeli vojska i financijska policija.

9. SVIBNJA 1906.

Na Međuolimpijskim igrama u Ateni, Subotičanin **Đuro Stantić** (1878. – 1918.), osvaja zlatnu medalju u hodanju na tri tisuće metara. Pokraj toga što je bio državni prvak, on je na Svjetskom prvenstvu u Berlinu, godinu dana ranije stazu dugu 75 kilometara prešao za 8 sati, 66 minuta i 24 sekunde te tako u ovoj zahtjevnoj atletskoj disciplini postao svjetski rekorder.

9. SVIBNJA 1935.

Rođen je **Matija Molcer**, skladatelj, glazbeni pedagog, koncertni izvođač, spisatelj i publicist, prevoditelj i likovni stvaratelj, svestrani umjetnik osebnog artističkog i intelektualnog senzibiliteta. Objavio je preko sto knjiga poezije na mađarskom, hrvatskom, njemačkom, romskom i esperanto jeziku. Pored toga prevodio je sve značajnije pisce XX. i XXI. stoljeća, s ili na neki od naznačenih jezika. Poseban značaj i mjesto u svijetu umjetnosti ima njegov, svestran i bogat, skladateljski opus.

10. SVIBNJA 1897.

Otvorena je subotička Opća bolnica **Marija Valerija**.

Podignuta je u jugoistočnom dijelu grada, na površini od 7,5 jutara. Činio ju je kompleks od 12 zgrada (paviljona) s pratećim objektima. Početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća, pokraj nje je podignuta zgrada sadašnje Bolnice, mahom sredstvima samodoprinosu Subotičana.

10. SVIBNJA 1941.

U Bajmaku je rođen **Andrija Kopilović**, svećenik i spisatelj. Nakon klasične gimnazije i Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, doktorira na Papinskom Teološkoj akademiji u Krakovu. Dugogodišnji je javni i kulturni djelatnik, spisatelj obimnog i raznovrsnog djela.

11. SVIBNJA 1934.

Objavljena je knjiga subotičkog spisatelja, publicista i nakladnika Jose Šokčića «Subotica pre i posle oslobođenja». U njoj je na osebujuan i dokumentiran način, ali živ i reporterski, prikazao povijest grada od najstarijih vremena do 1933. događaji uoči I. svjetskog rata, te 1918. zaključno sa 1933. dati su veoma iscrpno, kronološkim redoslijedom.

12. SVIBNJA 1690.

Zapovjednik Segedinske utvrde, ujedno i pogranične oblasti u Potisju, general **D. Nechem**, službenim spisom je potvrdio izvanredne i zapažene vojne zasluge trojice subotičkih kapetana – **Duje Markovića**, **Luke Sučića** i **Đure Vidakovića**, tijekom rata protiv Osmanlija. Pored ostalog, također su bili među predvodnicima doseobe bunjevačkih Hrvata u Bačku.

12. SVIBNJA 1959.

Umro je sakupljač bunjevačkih narodnih umotvorina i pripovjedač, **Ive Prčić**, st. ustrajno provodeći preporodne zamisli **I. Antunovića** i njegovih sljedbenika: **A. Šarčevića**, **L. Budanovića** i **B. Rajića**. Unatoč narušenog zdravlja, od rane mladosti, neumorno sakuplja baštinu, pjesme, pripovijetke, zagonetke, umotvorine i dr. Također, dva desetljeća uređuje *Danicu*. Važnija djela su mu: *Tmurni i vedri dani* (1928.); *Ezopčice* (1928.); *Subotica i Bunjevci* (1936.); *Bunjevački narodni običaji* (1937.); *Bunjevačke narodne pisme* (1939.); *Hrvatske narodne pjesme* (1942.); *Bunjevačke narodne pisme* (1971.). Rođen je u Subotici, 15. svibnja 1894.

13. SVIBNJA 1914.

Rođen je **Jovan Mikić Spartak**, asistent Više ekonomsko-komercijalne škole u Beogradu, višestruki jugoslavenski i balkanski prvak u lakoj atletici, publicist, književnik i zapovjednik Subotičkog partizanskog odreda. Poginuo je u noći između 10. i 11. listopada 1944. u borbama za oslobođenje Subotice.

14. SVIBNJA 1944.

U 54. godini života, u subotičkoj Gradskoj bolnici, umro je **Lazar Stipić**, novinar, spisatelj i nakladnik, do okupacije Bačke travnja 1941. godine ravnatelj Gradske knjižnice. Suradivao je u bečkim, peštanskim i subotičkim listovima i časopisima. Bio je pokretač, vlasnik i urednik više novina i književnog glasila *Glas*. Autor je dvije zbirke pjesama, jednog kazališnog komada i više rasprava.

POGLED S DRUGE STRANE: DVA LICA GRADA U PROLJEĆE

Mirisi cvijeća i šuštanje vrećica

Zašto vrećice sa smećem umjesto u za to određeno mjesto dopijevaju uz trotoare, kraj drveća, pored parkiranih automobila, uz stubišta poslovnih lokala i druga slična mjesta, fenomen je za sad neobjašnjiv racionalnim razlozima

ili uništavanja cvijeća, svima im je zajedničko nastojanje sačuvati svoje okruženje uređenim i ugodnim mjestom za život.

U jednoj subotičkoj zgradi, a nije jedina, za to vrijeme umjesto bavljenja cvijećem muku muče s odgonetanjem tko ostavlja vrećice sa smećem na najneočekivanim mjestima, kao što je stubište, pored lifta, kraj poštanskih sandučića, na ulazu, a sve na nekoliko metara od kontejnera u dvorištu. Otpadne hrpe umjesto u za to određeno mjesto dopijevaju i uz drveća uz zgradu, spuštaju ih uz parkirane automobile, uz stubišta poslovnih lokala u prizemlju itd. Fenomen je za sad neobjašnjiv racionalnim razlozima, jer kontejnera ima dovoljno, te je u pitanju osiono prebacivanje vlastitog posla odnošenja smeća od stana do kontejnera na druge, i potpuno odsustvo socijalnih normi za život u zajedničkom stambenom objektu. Postoje odluke o kućnom redu u stambenim zgradama, najnovija je iz 2014., koje precizno definiraju zabranu bacanja i ostavljanja otpada u zajedničkom prostoru i dvorištu, pa i prljanje i oštećivanje, za što su predviđeni i prekršajni nalozi, ali kako ostavljanje smeća pred tuđim vratima uzima maha i na ulicama, stiglo je vrijeme i za odluke o uličnom redu, sa sličnim odredbama i sankcijama.

Katarina Korponaić

U subotu oko podneva mnoštvo Subotičana šetalo je među tezga-ma cvijeća u parku kod Gradske kuće. Lijepo, šareno, raznovrsno i mirisno bilje privuklo je šetače dio sunčanog dana provesti u centru grada s fokusom interesiranja na ono što budi osmijeh i ugodu. Bio je Vašar cvijeća i prateće opreme hortikulture od 23. do 26. travnja, organiziran četvrti put u centru grada, vedra manifestacija, ali i prezentacija rada malih i srednjih proizvođača cvijeća, i mjesto susretanja s potencijalnim kupcima, zaljubljenicima u cvjećarstvo. I u prvom i drugom slučaju, bilo u proizvodnji, ili uređivanju dvorišnih leja i vrta iz hobija, bilju su posvećene čitave obitelji.

Proljeće je na trgu te subote sijalo i mirisalo u svom punom sjaju.

PRAZNE CVJETNE ŽARDINIJERE

Istoga dana žardinijera pokraj škole uz Mliječnu pijacu stajala je siva i sumorna bez bilja. Umjesto sadnica cvijeća i zelenila

radi kojih je postavljena, a onda zaboravljena, punila se otpacima. Poluprazna, s nešto zemlje, pa se po koji papirić, vrećica, maramica u prolazu ubaci u žardinijeru, dok se hrpa otpada uvećavala.

Istoga dana u obližnjoj ulici iz automobila su izišle dvije dame, jedna je sa sobom iznijela vrećicu kućnog smeća (?!). Auto je odvezen u dvorište u praonicu na čišćenje, a dame su sa smećem pošle niz ulicu, dalje od pogleda, sve dok ga u hodu nisu spustile uz drvo. I nastavile mirno šetnju bez okretanja, kao da je sve u redu i posve uobičajeno kesu smeća ostaviti uz put, gdje god prolazili. Te tajanstvene hrpe otpada u ulicama oko najužeg središta grada, posve neobjašnjivo ostavljene uz trotoar, na rubu travnjaka, uz tuđu kapiju, tako dobivaju odgovor na pitanje odkud tu gdje im mjesto nije. Podete tobože u šetnju i ponese i smeće. Na ulici ga spustite čim nikoga nema u blizini. Nastavite hodati s nedužnim izrazom na licu. Možete čak, mimoilazeći se s prolaznicima i zaobilazeći i druge ostavljene vrećice smeća, glasno negodovati. Ali čemu? I

zašto? Potpuno je neobjašnjivo zašto se to čini, kada se smeće uslugom Čistoće odvozi iz svake ulice, svaka kuća ima kante za odlaganje otpada i svaka zgrada po nekoliko kontejnera. Stanari grupe zgrada u Keru također su zapazili neke čudne postupke odlaganja smeća pred tuđe kapije i kontejnere kada se u blizini zaustavio automobil, a vozač džakove otpada izbacio u kontejner kraj ovih zgrada. Kažu, bilo je ovog proljeća nekoliko takvih situacija.

TKO ĆE POČISTITI

Grupu posjetitelja iz ovih krajeva jednom selu s druge strane granice dojmilo je šarenilo »rascvjetanih« prozora ukrašenih muškatlama. A još veći dojam je ostavilo mnoštvo žardinijera s muškatlama poredanih duž uličnih ograda, pa su ulice bile sve u cvijeću. Žardinijere su uz kućne ograde postavljene s vanjske strane, prema ulici i trotoarima. Posjetitelji su se prvo zapitali sklanjaju li ih svake večeri u dvorište, jer to je, onda, veliki posao. Ali ne. Nema krađa

PROJEKTI RURALNO EDUKATIVNOG CENTRA

Poboljšanje kvalitete života na selu

*Anketiranjem smo došli do zaključka da su stanovnici zainteresirani za učenje stranog jezika, a mi smo odabrali da to bude engleski jezik * Odaziv je dobar, imamo skupinu od desetak ljudi uglavnom žena, a svi koji pohađaju tečaj na kraju će dobiti certifikat da su završili početnu obuku*

Informatička obuka u OŠ Vladimir Nazor u Đurđinu

Ruralni edukativni centar osnovan je 2012. godine u cilju poboljšanja kvalitete života u ruralnim sredinama subotičke općine. Centar su osnovale žene koje su porijeklom sa sela i vrlo dobro znaju potrebe i način života na selu – **Anica Marcikić** s Bikova, **Ruža Rudić Vranić** iz Subotice i **Marica Stantić** iz Đurđina. Danas ovo udruženje broji pedesetak članova.

Ruralni edukativni centar je neprofitna organizacija, tj. financira se od odobrenih projekata.

»Početni projekti su bili vezani za žene u ruralnom razvoju, dosta smo surađivali s *Femina crativom* na istraživanjima potreba žena i pomoći prilikom natjecanja kod subvencija koje je davalo ministarstvo, pokrajina ili općina. Također, popunjavali smo natječe za poljoprivrednike. Od 2013. godine smo počeli organiziranje informatičkih obuka za žene na selu gdje smo

surađivali sa školama. Oni su nam dali informatičke kabinete, a mi smo doveli predavače koji su skupini od 10-15 žena predavali tijekom mjesec dana. To se pokazalo kao jako dobro. Bila je velika zainteresiranost žena. Usporedo su sati išli i na srpskom i na mađarskom jeziku«, priča nam **Marica Stantić** iz Ruralno edukativnog centra.

DA SE BOLJE RAZUMIJEMO

Projekt koji je trenutno u tijeku pod realizacijom Ruralno edukativnog centra je *Da se bolje razumijemo*, a iz naziva se može zaključiti da je u pitanju učenje stranog jezika. Sredstava za realiziranje ovoga projekta osiguralo je Pokrajinsko tajništvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo preko natječaja za teritorijalna partnerstva.

»Anketiranjem smo došli do zaključka da su stanovnici zainteresirani za učenje stranog jezi-

ka, a mi smo odabrali da to bude engleski jezik. Obuka se provodi u Osnovnoj školi Vladimir Nazor u Đurđinu, jer smo s njima potpisali sporazum o suradnji. Još iz prijašnjih projekata postoji dobra suradnja između ravnateljice škole **Ljiljane Dulić** i našeg Ruralnog centra. Projekt traje već drugi mjesec, a predviđeno je ukupno 18 susreta po dva školska sata. Mi to organiziramo dva puta tjedno, a nastavnica engleskog jezika **Ljiljana Tikvicki** drži predavanja. Odaziv je dobar, imamo skupinu od desetak ljudi uglavnom žena, a svi koji pohađaju tečaj na kraju će dobiti jedan certifikat da su završili početnu obuku. U planu nam je i nastaviti ovaj projekt na zimu, jer pretpostavljamo da bi tada bio još veći odaziv, s obzirom na to da je to vrijeme kada ljudi u selu imaju više vremena«, kaže Stantić.

U Đurđinu je također pod vodstvom spomenutoga Centra u tijeku i projekt sekcije šlinga, gdje dolaze žene da podučavaju, vježbaju ili usavršavaju svoje umijeće ručnog rada. Na taj način se pokušavaju očuvati tradicionalni zanati na selu, što je također i jedan od ciljeva ovoga udruženja.

OSOBNOSTI SELA

Ruralni edukativni centar nedavno je završio i projekt istraživanja seoskih potreba, pod nazivom *Analiza i istraživanje sela u okolini Subotice*. Rezultat toga projekta su sedam tzv.

Marica Stantić

Osobnih iskaznica sela u kojima je prikazan povijesni pregled i razvoj sela, njegove znamenitosti, istaknute osobe... »Urađena je jedna vremenska linija sela, a izvor za to koristili smo lokalno stanovništvo različite životne dobi, spola i obrazovanja. Tom prigodom su stanovnici sela imali mogućnost iznijeti svoje stavove i mišljenja o selu, što je dobro, što nije, što su problemi, potencijali... Na taj način smo kroz jedan pregled dobili neku realnu sliku sela.

Podaci s ovih Osobnih iskaznica će biti stavljeni na sajt Grada Subotice, budući da je Grad bio i donator ovoga projekta«, rekla je Stantić.

Što se tiče planova, iz Ruralno edukativnog centra kažu da će nastaviti obuku engleskog jezika ali i informatičku obuku, s kojom su obišli 4 naselja, a kako pri gradskih naselja ima 18 u subotičkoj općini, u planu im je obići sve gdje postoji škola i informatički kabinet.

J. Dulić Bako

TRKA ZA JEDINSTVO

Svim narodima mir želimo

U Subotici je u nedjelju, 3. svibnja, u organizaciji Pokreta fokolara, uz podršku Subotičke biskupije i grada Subotice, održana svjetska manifestacija *Trka za jedinstvo* (Run4unity). Na manifestaciji je sudjelovalo više od dvjesto sudionika iz raznih gradova i sela Vojvodine te iz Mladenovca i Beograda. Pod geslom: *Povezujemo se otkrivajući bratstvo*, djeca i mladi čitave planete

trčali su kako bi očitovali svoje zalaganje u izgradnji mira i jedinstva među narodima. Okupljanje i »zagrijavanje« uz animaciju je održano na travnjaku iza Dvorane sportova. Od 14 do 15 sati trka se odvijala od Dvorane sportova po Aleji Maršala Tita do Gradske kuće. Na glavnom gradskom trgu održan je *time-out* za mir i prigodni program u kojem su sudionici i građani grada Subotice mogli saznati o kakvoj se manifestaciji

radi. U najavi »time outa« posvećili su i poručili: »Ujedinjeni s tisućama djece, mladih i odraslih svih zemalja svijeta, želimo mir svim narodima na Zemlji, posebno u Siriji, Ukrajini, na Bliskom Istoku... i svugdje gdje vlada nasilje i nepravda. Obecavamo svoje zalaganje u življenju Zlatnog pravila: Sve što želite da ljudi vama čine, činiti i vi njima! Na taj način želimo donijeti mir tamo gdje živimo i graditi ujedinjeni svijet.« Nakon programa na Trgu, noseći velike transparente u raznim bojama i na različitim jezicima s natpisom: PEACE – RUN4UNITY 2015. - MIR, svi sudionici su u

»maršu« pošli do subotičke župe sv. Roka gdje su u sportskoj dvorani OŠ *Ivan Milutinović* održali prigodni duhovni i kulturno-zabavni program protkan pjesmom, plesom, svjedočenjima te folklorom. U programu su sudjelovali pojedinci i skupine pripadnika Pokreta fokolara iz različitih mjesta te djeca i mladi HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta. Program je završio svetom misom u crkvi sv. Roka koju je predvodio župnik, mons. **Andrija Anišić** u zajedništvu s vlč. **Dominikom Ralbovski**.

A. A.

Posjet volontera iz Hrvatske

U Subotici je od 1. do 3. svibnja boravilo sedamdesetak studenata salezijanske mladeži iz Zagreba koje je predvodio njihov duhovnik don **Tihomir Šutalo**. Tijekom boravaka u Subotici, mladi salezijanci su posjetili

Marijansko svetište Bunarić, župu sv. Roka, obišli crkve i znamenitosti grada Subotice i Palića. Salezijanci ili Družba sv. Franje Saleškog, rimokatolički je crkveni red, koji uz pomoć volontera održava besplatne instrukcije za učenike

osnovnih i srednjih škola na zagrebačkoj Knežiji i Jarunu. Upravo ti volonteri, u suradnji sa subotičkim studentima u Zagrebu, inicirali su ovaj posjet čiji je cilj bio upoznati mlade iz Hrvatske s našim običajima, tradicijom i načinom življenja.

Susret su pomogle brojne obitelji koje su ugostile mlade iz Zagreba, a i NIU *Hrvatska riječ* je pomogla održavanje ovoga susreta. Više o ovome događaju možete čitati u sljedećem broju.

Ž. V.

U SUSRET BLAGDANU: KAPELA SVETOG IVANA NEPOMUKA U SOMBORU

Jene Višinka u kapeli

Umjesto ruine galerija

Kako je u knjizi *Stara zdanja somborska* napisao somboski kroničar **Milan Stepanović** kapela svetog Ivana Nepomuka podigao je, u rokoko stilu, 1751. godine **Franc Jozef Redl**, barun. Barunska obitelj Redl ostavila je značajan trag u Somboru i okolici. Bili su veleposjednici s velikim imanjima u ovom dijelu Bačke. Izgradili su u Stanišiću crkvu Ime Marijino, dvorac Kelebija i crkvu svete Ane, dvorac u Rastini, kao i kapelu svetog Ivana Nepomuka u Somboru. Stepanović također piše da je barun Redl u vrijeme borbe Somboraca da dobivanje statusa slobodnog kraljevskog

grada na sve načine pokušavao osujetiti ostvarivanje te želje građana Sombora. No, usprkos takvom njegovom odnosu prema Somborcima njima je ostala kapela, u samom centru grada. Gradnju kapele svetog Ivana Nepomuka zabilježio je u svojoj kronici i fra **Bono Mihaljević**, koji bilježi »da je kapela podignuta na zemljištu županije trudom komorskog administratora Franje Redla«. Zanimljivo je još dodati da je barun Redl, iako je bio protivan elibertaciji Sombora, kasnije u borbi Somboraca s povjerenicima od kojih su uzeli zajam za otkup slobode bio njihov zaštitnik.

No, vratimo se kapeli. Kako to obično bude desetljećima je propadala, preteći da će se jednog dana i urušiti. Tako je bilo sve do polovice 90-tih godina prošlog stoljeća kada se somborski dekan i župnik **Josip Pekaović** prihvatio zadaće da obnovi kapelu. Uspio je u tome. A danas je kapela osim vjerskog objekta i slikarski atelje i galerija somborskog slikara **Jenea Višinke** te mjesto koje rado posjećuju Somborci, ali i gosti i turisti.

PROZIVKE KAO POTICAJ

Župnik Pekaović kaže da je u vrijeme gradnje kapale sveti

Ivan Nepomuk bio »popularan« svetac, zaštitnik mostova i zaštitnik ispovjedne tajne. »Vrijeme koje pamtim, a to je vrijeme iza Drugog svjetskog rata, kapela je sve više propadala. Sjećam se napora pokojnog župnika preč. **Ivana Jurige**, koji je kapelu želio obnoviti, ali za to nije dobivao dozvolu. Župu sam preuzeo 1990. godine i kapela je tada bila zaista ruinirana. Kako su 90-te bile vrijeme promjena počeli su se u lokalnom tjedniku pojavljivati članci s pitanjem tko je vlasnik ovog vjerskog objekta koji pomalo postaje ruglo grada Sombora. Jasno pomalo je ironično bilo da se poslije 40 godina

Blagdan svetog Ivana Nepomuka obilježava se 16. svibnja. U susret tom blagdanu donosimo vam priču o kapeli svetog Ivana Nepomuka u Somboru. Godinama je propadala, a onda je obnovljena i već skoro desetljeće u njoj je galerija i slikarski atelje, ali se u njoj održavaju i vjerski obredi

pojave takvi članci, ali oni su nam bili motiv da se pokuša nešto učiniti«, kaže župnik Pekanović. Potporu u tome dobio je od **Đerđa Kapitanja** koji je podržao ovu ideju i koji je prikupio svu potrebnu dokumentaciju, jer riječ je o spomeniku nulte kategorije. Konačno dozvola za obnovu dobivena je u Beogradu i obnova je mogla da počne. Manji dio sredstava osigurao je grad Sombor i neke druge institucije i objekt je vraćen u prijašnje stanje.

PRIVILEGIJ STVARATI U KAPELI

»Kada smo ga obnovili postavili smo pitanje što sada. Crkva je s druge strane i za liturgijske događaje taj mali objekt nije mogao poslužiti. Znali smo da ukoliko kapela ostane zatvorena tijekom godine ponovno će doći u stanju u kome je bila prije obnove. Sretna okolnost bila je da smo u to vrijeme organizirali prvu likovnu koloniju u našoj župi. Poveo se tada razgovor o kapeli i tako smo došli do originalne ideje slikara Višinke da kapela bude ne samo izložbeni prostor već i atelje. Kapela je dobila novi sadržaj i poslije više desetljeća Somborci nisu samo prolazili pored kapele već su mogli u nju i ući. Prvo je arhiv organizirao izložbu starih pečata, a iza toga ostvarila se naša ideja da ovaj prostor bude galerija«,

KARAKTERISTIKE

Do vrha križa kapela je visoka 12 metara, a zid kapele visok je šest metara. Originalno krov je bio pokriven bakarnim limom, ali je bakar u vrijeme Prvog svjetskog rata iskorišten za vojne potrebe, a kapela je pokrivena pocinčanim limom. Do danas je zadržala svoj nekadašnji izgled, a poslije desetljeća propadanja obnovljena je 1999. godine.

kaže župnik Pekanović. Tako je skoro poslije pola stoljeća, koliko je kapela bila zatvorena ona dobila novi život i postala je mjesto u koje Somborci, ali i gosti Sombora rado svraćaju.

Pomalo je neobično da se galerija i atelje nalaze u jednom sakralnom objektu. »Mislim da je najvažnije da se onim objektima koji danas ne mogu biti u svakodnevnoj liturgijskoj funkciji ili za neka druga okupljanja vijernika treba omogućiti priređivanje nekih drugih prigodnih sadržaja i tim objektima dati jedan novi smisao. Naravno da ova kapela nije izgubila svoj religiozni karakter i dogovor je da se svake godine na svetog Ivana Nepomuka okupimo u kapeli, učinimo jednu službu riječi, pomolimo se«, kaže župnik Pekanović. »Privilegij je uspjeti raditi i živjeti od posla koji voliš. Ja sam to, zahvaljujući župi Presvetog trojstva, župniku i zahvaljujući svim onima koji svraćaju u galeriju, uspio. Trudim se svima koji uđu u galeriju približiti činjenicu da smo mi u sakralnom objektu napravili galeriju i atelje. Funkcija kapele jeste sakralna, ali s druge strane bila bi šteta da jedan takav objekt stoji zatvoren. Ovako je kapela otvorena svakog dana, svakog dana može se posjetiti i ljudi su oduševljeni ovakvom idejom. Ovo je spomenik nulte kategorije koji ne samo da se može pogledati izvana, već se može ući unutra i razgledati«, priča Višinka. Svaki posjet ateljeu koristi i da posjetitelj upozna sa svecem Ivanom Nepomukom, završava priču Višinke čije slike su stigle i do Njemačke, Engleske, Australije.

Z. Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

Kultura, od nje se ne(živi)

Na ponudu kulturnih sadržaja Somborci se požaliti ne mogu. Književne večeri, kvalitetne predstave u kazalištu, izložbe, Somborske glazbene svečanosti, kazališni maraton u najavi i još mnogo toga. Sve je to dio kulturne ponude u gradu, koji je i ranije slovio za grad kulture. Kulturne sadržaje upotpunit će i jedan film koji se snima u Somboru. Prva klapa filma *Povratak* pala je jučer, a snimat će se narednih 28 dana u Somboru i okolici. Film *Povratak* je svojevrsna psihološka studija o povratniku koji nakon 40 godina dolazi u rodni kraj u kome više nema nikog svog. Za njim, iz Amerike, dolaze njegovi prijatelji ne bi li ga vratili nazad, a malo selo u Vojvodini postaje živo kao nikada do sada. U filmu glume i Somborci koje je glumački posao odveo do Holivuda i Pariza, naši poznati glumci, ali i holivudski glumci koji su u kulturnim filmovima glumili prije nekoliko desetljeća. Čut će se tako, a već se i čulo, za Sombor i ovim povodom. Pisat će i izvještavati o tome i dopisnici iz Sombora, lokalni svakako, neke od medijskih kuća poslat će u Sombor i čitave svoje novinarske i tehničke ekipe i eto jedne lijepe priče i lijepe slike iz Sombora. Međutim, tko će izvjestiti o tome da se nad nekadašnjim ponosom somborskog gospodarstva, *Tvornici akumulatora*, nadvio stečaj, o tome što dalje poslije najave da je nova sezona grijanja u somborskoj toplani neizvjesna zbog ogromnih dugova, o tome što je s gradnjom *Capitol parka* u Somboru, čija gradnja treba, kako je najavljeno prije godinu dana, krenuti u prvoj polovici ove godine. Od toga se živi, od rada se zarađuje plaća i puni gradska kasa, od toga se financira sve ono što, rečeno nekadašnjim rječnikom, zovemo društvena nadgradnja. Da se razumijemo, raduje mene sve ono gore izneseno ali bi me još više radovalo da čujem kako somborska prosječna plaća nije više na dnu u Zapadnoblačkom okrugu, čije je administrativno središte upravo Sombor. Da smo se konačno odmakli od tog dna i počeli pristojnije zarađivati. Značilo bi to da je konačno bolje krenulo nekom od somborskih poduzeća, ili da je neki investitor (konačno) odabrao i Sombor. Bili bi tada Somborci raspoložniji i za praćenje bogate kulturne ponude, za odlazak u kazalište (koji za plitke džepove i nije jeftin) pa i za kupnju neke knjige. Možda bi tada Sombor ponovno dobio i barem jednu knjižaru, koja zbog neisplativosti ne bi bila zatvorena poslije nekoliko mjeseci. A upravo tako prolazili su svi pokušaji otvaranja knjižare u Somboru posljednjih godina. Nisu u tom naumu uspijevale ni renomirane nakladničke kuće i zaneseni pojedinci. Zabadava sve kad novaca nema.

Z. Vasiljević

JUBILEJ DUŠANA STUPARA, POVODOM 40 GODINA RADA U HKPD MATIJA GUBEC IZ RUME

Amaterski rad – veliko zadovoljstvo

Redoviti godišnji koncert tamburaškog orkestra HKPD *Matija Gubec* iz Rume bit će održan 31. svibnja u Kulturnom centru u Rumi. Tom prigodom će se uručiti povelja povodom 40 godina solističkog rada u toj udruzi, interpretatoru najvećeg broja pjesama **Josipa Jurce, Dušanu Stuparu**. Na prvom kompakt disku objavljenom 2005. godine pod nazivom *Muzika tamburaša*, od ukupno 21 pjesme, Dušan Stupar otpjevao je 15. O dugogodišnjoj suradnji s članovima društva, Stupar ima jedino riječi hvale i, kako kaže, višegodišnji rad s cjelokupnom ekipom predstavlja mu veliko zadovoljstvo.

VELIKA LJUBAV PREMA GLAZBI

Dušan Stupar u HKPD *Matija Gubec* dolazi 1975. godine, u vrijeme kada je do tada bio član gradskog mješovitog zbora KUD *Branko Radičević* iz Rume. Od tada pa sve do današnjih dana, Stupar ostaje vjeran svojoj

udruzi i svo vrijeme se trudio pratiti vojvodansku glazbu skupa sa dirigentom Josipom Jurcom: »Počeo pjevati s 14 godina. Na prvom nastupu predstavio sam se pjesmom **Lepe Lukić** *Od izvora dva putića*, a već s 18 godina, krenuo sam na natjecanja. Najprije za *Prvi glas Vojvodine*, potom *Prvi glas Srijema*, a sudjelovao sam i na drugim manifestacijama natjecateljskog karaktera. Dolaskom Josipa Jurce kao dirigenta u HKPD *Matija Gubec* 1997. godine, nastaje preokret u stvaranju glazbe. S obzirom na to da Jurca ima afinitet da piše pjesme, mi smo se dogovorili s tadašnjim *Rumskim lolama*, koji su tada bili članovi orkestra, da nešto lijepo napravimo za Rumu. I tako je to počelo. Joca je pisao stihove, riječi, melodije za orkestar, da bi ubrzo bili objavljeni i CD-ovi. Moj dosadašnji amaterski rad, za mene je veliko zadovoljstvo. Prošao sam mnoge gradove u zemlji i inozemstvu, upoznao sam mnoge ljude, pjevao s mnogim poznatim pjevačima na festivalima, televizijskim

emisijama. Nisam imao potrebe ići u profesionalne vode.

SKUPA I RATNIH DEVEDESETIH

Ono što krase ovo društvo jeste što u njemu postoji veliko prijateljstvo koje se gaji dugi niz godina. Ugodno ozračje tijekom proba i rada doprinijeli su velikom uspjehu tamburaškog orkestra udruge. To nam je potvrdio i naš sugovornik: »Od kad sam došao 1975. godine do danas, nikada nijedan problem nisam imao, niti s članovima društva, niti s Brežanima. Svi me poštuju i sa svima imam korektan odnos, čak i privilegije. Zato mi je veliko zadovoljstvo što sam ovdje na Bregu, posebnom dijelu Rume, kojega je i Joca (Jurca) u svojim pjesmama lijepo opisao. Čak i u vrijeme ratnih devedesetih skupa smo putovali i sudjelovali na raznim manifestacijama u Republici Hrvatskoj. Tamo sam bio lijepo prihvaćen i nosim samo ugodna sjećanja. Sjećam se da smo išli u Donji Miholjac.

17 godina poslije toga, čuveni pjevač **Janez** iz Hrvatske me je prepoznao i bilo mi je jako drago, jer sam shvatio da prava prijateljstva ostaju, bez obzira na sve. Ispričao bih samo jednu anegdotu koja govori u prilog tomu. Prilikom gostovanja u Zagrebu, spavali smo kod prijatelja u njihovim domovima. U kući gdje sam spavao, zaboravio sam lančić. Po povratku u Rumu su nam javili i poslali lančić po članu našeg društva. To poštenje i poštovanje čovjeka kod kojega sam spavao, me je oduševilo i mislim da taj primjer govori sve«, kaže Stupar. Na svim probama kao i na koncertima Dušan je redovit već godinama. Tako će biti, kako kaže, i ubuduće: »Nema odustajanja. Sigurno je da ću dokle god mogu, davati svoj doprinos i predstavljati će mi veliko zadovoljstvo. Imam dar od Boga i šteta je da to ne iskoristim i ljudima uskratim zadovoljstvo, jer svaki naš koncert je izuzetno posjećen. Ljudi su oduševljeni, jer to su pjesme o Srijemu, Rumi, o Vojvodini i opisuju kulturne

Prošao sam mnoge gradove u zemlji i inozemstvu, upoznao mnoge ljude, pjevao s mnogim poznatim pjevačima na festivalima, televizijskim emisijama. Nisam imao potrebe ići u profesionalne vode.

Dušan Stupar

dogadaje, poljoprivredne radove, uglavnom život Vojvodine, a ljudi to vole.« Veliko zadovoljstvo mu je što se danas sve više mladih priključuje tamburaškom orkestru i drago mu je što među njima ima solidnih pjevača te se nada kako će netko od njih, jednoga dana kada on ne bude više pjevao, nastaviti njegovim stopama i njegovati divnu tradiciju tamburaške skladbe u Rumi.

PRIJATELJI

Danas HKPD *Matija Gubec* broji oko 420 članova, što smatraju svojim velikim uspjehom. U društvu osim Hrvata, članovi su i Srbi, Mađari, Slovenci, skoro sve nacije koje žive

u Rumi na što su veoma ponosni. Za sebe vole reći da su kozmopoliti i multikulturalisti koji njeguju glazbu ovoga podneblja i poštuju sve skladatelje. O Dušanu Stuparu samo riječi hvale ima njegov veliki prijatelj dirigent Josip Jurca: »Dule je dobar pjevač, dobar čovjek i moj veliki prijatelj. Odnos između njega i mene, od kada ja vodim tamburaški orkestar, a to je nekih 19 godina, protekao je u najboljem redu. Pjevao je gotovo sve moje pjesme koje sam skladao. Mi naš odnos u orkestru, i s drugim solistima, gradimo na prijateljskoj osnovi. Trudimo se da ozračje bude lijepo i radno i da nam taj rad svima čini zadovoljstvo. Dule je do sada uvijek bio glavni solist. Uvijek u našem programu on otvara i zatvara koncert. I sama ta činjenica govori koliki značaj on daje tim našim nastupima i mogu reći da Rumljani uvijek očekuju da Dule počne i završi koncert. Nekoliko puta je rekao da će otići u mirovinu kao pjevač, međutim odgovorio sam mu da sam ja stariji i dokle god ja budem vodio orkestar, on će pjevati.«

Svi ljubitelji dobre tamburaške skladbe, imat će prigodu 31. svibnja uživati u skladbama Josipa Jurca i pjevača Dušana Stupara kada će mu biti uručeno priznanje za dugogodišnji rad i veliki doprinos u radu HKPD *Matija Gubec* Ruma.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Rekonstrukcija ceste, konačno!

Ne znam jeste li imali priliku kretati se cestom na obodu Fruške gore, koja se proteže širinom ove planine od Čortanovačkih šuma do Neština, do granice s Republikom Hrvatskom. Ukoliko niste, bolje ne krećite ma koliko imali želju diviti se prirodi Fruškogorske ljepotice. Međutim, lijepo vrijeme sve više mami ljubitelje prirode k Fruškoj gori. Svi oni koji su se uputili tim smjerom i pored saznanja o lošim uvjetima na toj cesti, morali su biti prilično vješti u vožnji, kako ne bi ugrozili svoju i sigurnost ostalih sudionika u prometu. Cesta je potpuno oštećena, a velike rupe posebice kada se napune vodom poslije kiše, lako naprave oštećenja na kotačima automobila, što je najmanja posljedica, jer onaj tko ne poznaje cestu i kreće se posebice noću, može doći u situaciju da sebi ali i drugima ugrozi život. Ova cesta zvana *Partizanski put* prostire se u dužini od 80 kilometara kroz Frušku goru i Nacionalni park. Bio bi pravi užitek kretati se tom cestom i uživati u blagodatima prirode, samo da nije prekomjernih udarnih rupa. Cesta se nalazi u nadležnosti šest općina: Indije, Srijemskih Karlovaca, Iriga, Novog Sada, Beočina i Srijemske Mitrovice, koje se već duže vremena dogovaraju o njenoj rekonstrukciji. Tako na primjer, Iriškoj općini pripada 20 kilometara pola ceste i 4,5 kilometara cijele. Posljednjih 20 godina na tom dijelu ceste nije rađena niti jedan ozbiljna rekonstrukcija, osip krpljenja rupa. Na tom dijelu ceste je i najposjećeniji turistički dio: Zmajevac gdje dolazi najveći broj izletnika, spomenik na Iriškom vijencu, hotel *Norčev* gdje se održavaju razni seminari i edukacije. U cijeloj ovoj priči, osim putnika, ugroženi su i ugostitelji koji navode da u ovakvoj situaciji ne može ni turizam razvijati jer je infrastruktura katastrofalna.

Optimistične vijesti konačno se ovih dana mogu čuti iz Nacionalnog parka Fruške gore. Kako je najavio direktor Nacionalnog parka Fruška gora **Radovan Dulutović** uskoro bi trebala početi sanacije ceste. Za taj posao potrebno je čak pet milijuna eura. Kako je istaknuo, tada bi se radilo i proširenje ceste na šest metara sa sadašnjih tri. Uvijek su kao i u svakoj drugoj priči problem sredstva, koja će se nadam se za sanaciju ove ceste iznaći. Očekivanja su da će općine u čijoj nadležnosti se nalazi *Partizanski put*, uspjeti osigurati sredstva koja nisu neznatna, kako bi se konačno povećala sigurnost putnika i spremno krenulo u predstojeću turističku sezonu.

S. Darabašić

SONTA IMA DUGU TAMBURAŠKU TRADICIJU

Rasadnik dobrih tamburaša

Dobri tamburaši ponikli u Sonti razasuti su po mnogim europskim zemljama, pa i drugim kontinentima, a ni danas ne ispuštaju iz ruku svoja omiljena glazbala

Tamburaška glazba, danas toliko omiljena, u Sonti ima svoje duboko korijenje. Postoje zapisana svjedočenja o organiziranim svirkama tamburaša od druge polovice tridesetih godina, a isto tako postoje i živi sudionici glazbenih aktivnosti od šezdesetih godina prošloga stoljeća do danas. Mnogi bivši sončanski glazbenici danas su u rasijanju ne samo po europskim zemljama, nego i na drugim kontinentima. Da navedemo samo neke koji su bili najaktivniji od kasnih sedamdesetih do kasnih osamdesetih, a onda su otišli trbuhom za kruhom. **Peđa Jorgović** danas živi u Kanadi, **Siniša Zec** u Australiji, **Stevan Jager** i **Dragan Jerković** u Njemačkoj, **Darko Krstin** i **Danijel Klecin** u Hrvatskoj, a nekoliko tamburaša iz tih vremena danas pjeva s anđelima. Većina onih koji su ostali u Sonti, aktivni su i danas.

ORKESTAR SU TVORILA BRAĆA

Neposredno prije, u vrijeme i poslije II. svjetskog rata najpoznatiji i najpopularniji orkestar u Sonti bili su *Mrvicini svirači*. Ovaj orkestar tvorila su braća, **Marko, Ivan, Antun i Stipan Gladić – Mrvicini**, koji su svirali bas-prim, prim, kontru i bas te njihov brat od strica **Stipan**, tada glasovit harmonikaš. Autor ovih redova imao je osobito zadovoljstvo poznavati jednoga od članova ovoga orkestra, Ivana i sve do njegove smrti 2003. godine, u 93. godini života, s njim u razgovoru provoditi mnoge sate i puno toga pribilježiti. »Nismo mi

Mrvicini glazbenici

bili prvi organizirani glazbenici u Sonti. Po mojim sjećanjima, negdje od kasnih dvadesetih pa do konca tridesetih godina svirale su Švabe, *Rencovi tamburaši*. Oni su bili izučeni glazbenici, mi samouki. Svirali smo u biruzima, najdulje kod bač **Đure** i kod **Volfa**. Svirali smo i na svadbama, balovima i igrankama i to su nam bili izvori zarade. Sami smo se najljepše zabavljali kad smo svirali za svoju dušu, bez ikakve nadoknade, *na čošu*. Mladež bi se okupila, pjevalo bi se i natpjevalo, igralo – bile su to zabave s dušom. Upravo na takovim zabavama spontano su nastajali najljepši stihovi bečarca, koji se pjevaju i danas. Poslije našega razlaza po biruzima, svadbama i zabavama svirali su ciganski orkestri, uz trojicu poznatih harmonikaša, **Ivana Miloša – Čempe, Stipana**

Kovača – Šiše i Duška Tolorića – Mutana. Šokačke tambure su opet zazvonile poslije dolaska u Sontu jednog mladog učitelja iz Bosne«, dio je posljednjih zabilježenih kazivanja Ivana Gladića.

NOVE TAMBURAŠKE SNAGE

Kontinuitet organizirane svirke sončanskih tamburaša nastavljen je u Omladinskom kulturno umjetničkom društvu **Ivo Lola Ribar**, osnovanom 1968. godine. Mladi učitelj, kasnijim doškolavanjem nastavnik srpskohrvatskog jezika **Jovan Dajić** (1939.) od 1961. godine, nakon odlaska vojske, dobio je namještenje u OŠ **Ivan Goran Kovačić**. Prve tri godine radio je u isturenom odjeljenju na Velikom Salašu (danas Ribarevo), a u matičnu školu dolazi 1964. Mlad,

ambiciozan tamburaš, brzo je okupio darovite dječake i počeo ih sustavno podučavati svirci na svojem i njihovom omiljenom glazbalu. Obučio je poveliku sku-

Božana Vidaković
i TS Šokoadija

TS KPZH Šokadija s pokojnim Stipanom Lukićem

pinu djece, a najbolji su se skupa s njim i pokojnim **Milošem Grbićem** uključili u rad *Lole* od samoga osnivanja. »Još u djetinjim godinama počeo sam uz starije udarati u šargiju, a u učiteljskoj školi stekao sam osnove glazbe i istinski zavolio tamburu. Ta ljubav pratila me je cijeloga života pa i danas znam zasvirati, onako za dušu, na tamburi, gitari, fruli, harmonici, sintisajzeru. Dolaskom u Sontu pružila mi se mogućnost da taj svoj dar i ljubav ne samo usavršim, nego da ga prenesem i na druge. U tim godinama braća Gladić više nisu bila aktivna, sviralo se samo u kavanama. Bilo je nekoliko rom-

skih orkestara, s harmonikašima Šokcima. Rado bih povremeno zasvirao s njima, a intrigirao me je taj njihov nepravilni *štim*. Istina, njihova svirka nije imala najpravičniju glazbenu formu, ali je imala dušu. Od početka rada u ovdajšnjoj školi počeo sam okupljati darovitu djecu i podučavati ih tamburi. Formirali smo dobar školski orkestar pa smo sudjelovali i na učeničkim natjecanjima. Kasnije smo svi skupa prešli u novoformirani OKUD *Ivo Lola Ribar*. Dugo smo ostali na okupu, s udrugom smo puno proputovali i doživjeli mnoge nezaboravne trenutke. Izuzetno me raduje što je skelet tog orkestra aktivan i danas. Moji najistaknutiji učenici **Aca, Car, Matić** danas su već i sami umirovljenici, ali će zauvijek ostati moja djeca. Kao njihov učitelj vrlo sam ponosan na njih, jer su ostali vjerni tamburi. Osobito je istaknut **Adam Vidaković**, odgojio je mnoge generacije tamburaša, a i njegovi učenici već imaju učenike. Za učitelja nema većega priznanja, nego kad spozna da ga je učenik prevazišao«, završava priču Dajić.

IZ RASKOLA ISPLOVILI NOVI TAMBURAŠI

Početkom ovoga stoljeća u OKUD-u *Ivo Lola Ribar* dolazi

do nezadovoljstva velikoga dijela članstva. Čelnštvo je uporno forsiralo koreografirani folklor i godinama ustaljeni način rada, a dio članova je sve otvorenije tražio potpuni zaokret prema tradiciji sončanskih Šokaca. Koncem 2001. godine ideološki sukob je rezultirao potpunim raskolom, iz kojega su iznjedreni TO *Tandora* i KPZH *Šokadija*. Utemeljitelj *Tandore* Adam Vidaković slijedio je svoju viziju pa je pored svirke sa svojim orkestrom forsirao i okupljanje i rad na izobrazbi novih generacija sončanskih tamburaša. Okupio je ekipu najmlađih učenika OŠ *Ivan Goran Kovačić*, doveo stručnu osobu iz Sombora pa su djeca ubrzo stekla teorijske osnove glazbe, a usporedno i osnove tambure. Upravo iz te akcije proistekle su nove generacije sončanskih tam-

buraša, poput **Luke Tadijana, Filipa i Maje Kuruc, Petra Matina, Nikole Siladija, Ivana i Ive Dekan** i mnogih drugih, čije tambure danas zvone u Sonti, Apatinu, Somboru, Zagrebu. Usporedo s *Tandorom* rađao se još jedan tamburaški orkestar. U sastavu novoosnovane KPZH *Šokadija* učitelj i tamburaš **Andrija Ađin** okupio je ekipu tamburaša u zrelijim godinama, koji su uz redovite probe brzo iskristalizirali repertoar za potrebe folklorne sekcije, ali i za samostalnu svirku. Povlačenjem Ađina iz aktivnoga rada *Šokadije* dolazi do zastoja u radu tamburaša pa je udruga jedno vrijeme koristila usluge TO *Tandora*. Nova postava *Šokadijinih* tamburaša pripremala se u »ilegali«, a premijerno se predstavila 2008. godine u Tuzli, pred nekoliko tisuća gledatelja, na prvoj centralnoj proslavi projekta *Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008*. Opet su zazvonile *Šokadijine* tambure, uz njih i harmonika **Božane Vidaković**, kompletne autorice mnogih kasnije izvedenih skladbi, među kojima će u povijesti podunavskih Šokaca svakako ostati zapisana njihova neslužbena himna, svečana pjesma *Šokadija*. Osim Božane, utemeljitelji novog *Šokadijinog* tamburaškog sastava bili su **Zvonko Tadijan, Ivan Vidaković, Stanko Klecin** i pokojni **Stipan Lukić**. Od tada do danas kroz ovaj sastav prodefilirao je veći broj tamburaša, a navedena imena ostat će zauvijek zapisana u povijesti *Šokadije*.

POP I ROCK NA TAMBURAMA

TO *Sončanski biseri* osnovan je u srpnju 2012. godine. Okrenuti su mlađoj publici pa su u tom smjeru prilagodili i svoj repertoar. Njihove svirke su nešto novo za Sončane, na tamburama interpretiraju pop, rock pa čak i ozbiljnu glazbu, koliko god je to moguće. Za kratko vrijeme imali su puno aktivnosti, a kruna rada svakako im je sudjelovanje na Prvom tamburaškom saboru 2013. U dvije godine rada kroz **Bisere** je prošlo desetak tamburaša, a jedini stalni članovi od osnivanja do danas ostali su **Aljoša Mihaljev** i **Nikola Siladi**.

Sve ljudske budućnosti

Sutra (subota, 9. svibnja) otvara se 56. Venecijansko bijenale, najveća i najstarija međunarodna izložba suvremene umjetnosti u svijetu. Na čelu Bijenala ove je godine nigerijski kustos **Okwui Enwezor** koji je za naslov, odnosno temu smotre odredio *Sve ljudske budućnosti*. Zanima ga kakva je situacija u svijetu i kako umjetnost može pomoći danas, na konkretan, a ne donkihотовski način. Hrvatsku u Veneciji predstavlja **Damir Očko** projektom *Studije drhtanja: Treći stupanj*, a Srbiju **Ivan Grubanov** projektom *Ujedinjene mrtve nacije*.

Suvremeni umjetnici će, dakle, pokušati dati odgovore na različita pitanja koja se tiču naše budućnosti. I sve bi to bilo »krasno« da suvremena umjetnost nema jedan problem: dijelu publike ona se čini čudnom, nerazumljivom, nekima čak i dekadentnom. No, i za to ima lijeka. Naime, razumijevanje suvremene umjetnosti pretpostavlja određeni stupanj educiranosti o njoj. Kao što je primjerice gotovo nemoguće pratiti postdramsko čitanje nekog klasičnog komada bez njegova poznavanja u originalu.

U tom smislu, edukativnu ulogu u ovom »procesu« imaju obrazovne i ustanove kulture, mediji, ali i sami pojedinci. Hvale je vrijedan potez Moderne galerije *Likovni susret* iz Subotice koja je baš jučer započela ciklus predavanja *Umjetnost preko reda*. Ovaj je projekt nastao »kao odgovor na potrebu da se publici i zainteresiranima, a na popularan način približe velike teme i pojave moderne i suvremene umjetnosti, kako bi se popunile eventualne praznine nastale uslijed nedovoljnog poznavanja umjetničkih narativa koji su bili aktualni od sredine 19. stoljeća do danas«. Treba podsjetiti i da nam svibanj donosi dva muzejska događaja koja se u određenoj mjeri bave edukacijom i privlačenjem publike: od 9. do 18. svibnja bit će održana nova manifestacija *Muzeji Srbije, deset dana od 10 do 10*, dok je iduća subota, 16. svibnja, rezervirana za već tradicionalnu *Noć muzeja*.

I u kulturnom prostoru vojvođanskih Hrvata ima autora koji se bave suvremenom umjetnošću. Tako su na nedavno zatvorenoj izložbi *Umjetnost u proširenom polju – Pogled na umjetničku scenu Vojvodine 1995/2014.* sudjelovali i **Spartak Dulić** te **Lea Vidaković**. Važno je uhvatiti duh vremena u svim segmentima ljudske kreacije, kako god nam se ono činilo. Time se jasnije pozicioniramo u sadašnjosti, hvatajući bolji zalet za izazove budućnosti. Za »sve ljudske budućnosti«.

D. B. P.

Javni poziv za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj i za internetsko učenje hrvatskog jezika u akademskoj 2015./16.

Sciljem upoznavanja i njegovanja hrvatske kulture i nacionalnog identiteta. Ste promicanja suradnje i povezanosti između Republike Hrvatske s iseljenim Hrvatima i njihovim potomcima, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je Javni poziv za dodjelu naknada/stipendija za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj i za internetsko učenje hrvatskoga jezika u akademskoj godini 2015./16. u trajanju do dva semestra.

Od slijedeće akademske godine, osim učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske osigurava i stipendije za internetsko učenje hrvatskog jezika. Naime, Hrvatski internetski tečaj je E- tečaj hrvatskoga jezika koji se provodi putem sustava za E-učenje, a uključuje i obavezna 24 nastavna sata s lektorom putem interneta (Skype i Webinar).

Na Javni poziv mogu se prijaviti pripadnici hrvatskoga naroda, njihovi supružnici kao i prijatelji hrvatskoga naroda i Republike Hrvatske koji njeguju hrvatski identitet i promiču hrvatsko kulturno zajedništvo, sa završenom najmanje srednjom školom, imaju navršeni 18 godina i imaju prebivalište izvan Republike Hrvatske. Prijave se dostavljaju faksom: + 385 1 6444 688 + 385 1 6444 688 ili elektroničkom poštom: croatium@hrvatiizvanrh.hr

Kuharski dnevnik bebe Marte u Novom Sadu

Utorak, 5. svibnja, u novosadskoj knjižari *Bulevar Books* održana je promocija knjige *Kuharski dnevnik bebe Marte* autorice dr. **Marije Mandić** iz Subotice. Inspiracija za knjigu došla je nakon rođenja njezina trećeg djeteta, a željela je svoje iskustvo prenijeti ostalim majkama. Knjiga prati svakodnevni život bebe od dana uvođenja čvrste hrane u njezinu prehranu sve do navršene godine dana, istaknula je autorica knjige. Ujedno, ovo je i spomenar odrastanja bebe Marte (njezini prvi zubići, prve riječi, reakcija na određenu hranu...).

A. K.

8. svibnja 2015.

Izložba somborskog muzeja u Puli

PULA – U Arheološkom muzeju u Puli u tijeku je tematska izložba *Rimski šljem iz Sivca* Gradskog muzeja Sombor. Autorica izložbe je kustosica Anđelka Putica. Rimski brončani šljem iz Sivca svjedodžba

je o prisustvu rimske vojske na jednom dijelu »barbarskoga« teritorija, sjeverno od utvrđenog dunavskog limesa u provinciji Donjoj Panoniji. Izložba je otvorena 2. svibnja, a trajat će do 13. lipnja.

Z. V.

Izložba Stakleni sjaj u Subotici

SUBOTICA – Večeras (petak, 8. svibnja) u 18 sati u subotičkom Gradskom muzeju bit će otvorena izložba *Stakleni sjaj – zbirka stakla 19. – 20. stoljeća* Muzeja Slavonije iz Osijeka. Izložba će se u Subotici moći pogledati do 15. lipnja, a kao njezini popratni programi tijekom trajanja izložbe bit će organizirana stručna vođenja kroz izložbu te pedagoški program za djecu.

Susret slikara, šahista i nogometaša u Tavankutu

TAVANKUT – U Tavankutu će idući vikend, 9. i 10. svibnja, biti održani slikarska kolonija, šahovski turnir i nogometna utakmica. Organizatori ovoga programa su Udruga *Hašk-Zrinski* i Hrvatska likovna udruga *Croart* iz Subotice.

Likovna kolonija bit će održana na Etno salašu *Balažević*. Trajat će dva dana, a sudjelovat će slikari iz Vinkovaca i Subotice.

Nogometna utakmica će biti igrana u subotu 9. svibnja na stadionu u Tavankutu, s početkom u 16 sati. Turnir šahista održava se također u subotu u OŠ *Matija Gubec* od 16.30 sati, a sudjeluju klubovi iz Subotice, Vinkovaca, Đakova i Osijeka.

Kraljice Bodroga u Topolju

TOPOLJE – Ženska pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* KUDH *Bodrog* iz Monoštora sudjeluje na 14. Baranjskoj smotri crkvenog pučkog pjevanja *Marijo svibnja kraljice*, koja će biti održana sutra (subota, 9. svibnja) u crkvi svetog Petra i Pavla u Topolju. Organizator smotre je Društvo prijatelja baranjskih starina *IŽIP* iz Topolja.

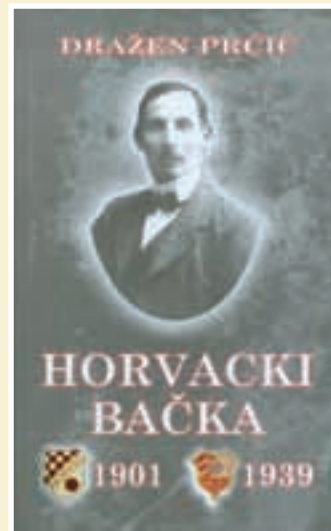
Z. V.

Promocija knjige Horvacki Bačka 1901. – 1939.

SUBOTICA – Promocija knjige *Horvacki Bačka 1901. – 1939.*

Dražena Prčića bit će održana u ponedjeljak, 11. svibnja, u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 19 sati. Na promociji će govoriti: **Stevan Mačković**, ravnatelj Povijesnog arhiva Subotice i **Zoran Mandić**, predsjednik NK *Bačka 1901.*

U okviru promocije bit će prikazan film **Aleksandra Lifke** *Proslava 25 godina NK Bačke iz 1926.*, a nastupit će i Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem **Marije Marki** (umjetnički voditelj **Stipan Jaramazović**).

Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci 10

SOMBOR/OSIJEK/DRENOVCI – Međunarodni okrugli stol *Urbani Šokci 10* biti će održan od 15. do 17. svibnja u Somboru, Osijeku i Drenovcima. Organizatori su udruge *Šokačka grana* iz Osijeka i *Urbani Šokci* iz Sombora, a ove godine tema je voda. Somborska sesija okruglog stola će biti održana u idući petak 15. svibnja, na dječjem odjelu Gradske knjižnice *Karlo Bijelicki*. Početak je u 11 sati. Sudjeluju i izlagači iz Vojvodine: **Tomislav Žigmanov** (*Hidronimi u Leksikonu podunavskih Hrvata*), **Katarina Čeliković** (*Tematiziranje vode u bunjevačkim narodnim pjesmama*), **Zvonimir Pelajić** (*Šokačko pamćenje vode u kutu lijeve obale Dunava*), **Marija Šeremešić** (*Voda u običajima Bunjevaca – somborskih salaša – polivači*) i **Zvonko Tadijan** (*Sonta i poplave Dunava*). U sklopu okruglog stola, bit će priređena i izložba fotografija **Martina Šeremešića** te poetsko glazbeni program u produkciji UG *Urbani Šokci*.

Z. V.

Promocija knjige Izgubljeno srce u Lemešu

LEMEŠ – HBKUD *Lemeš* organizira promociju knjige *Izgubljeno srce* **Katarine Čeliković** (NIU *Hrvatska riječ*, 2014.) koja će biti održana u nedjelju 17. svibnja u dvorani Mjesne zajednice u Lemešu. Početak je u 19.30 sati.

Rundek Cargo Trio u Beogradu

BEOGRAD – *Rundek Cargo Trio* vraća se pred beogradsku publiku koncertima 12. i 13. lipnja u Barutani gdje će promovirati svoj novi album *Mostovi*. Beogradska diskografska kuća *Long Play* objavljuje *Mostove* 25. svibnja, a od tog dana disk se može dobiti isključivo uz kupljenu ulaznicu, za neki od dva beogradska koncerta, koja stoji 1.500 dinara.

PREDSTAVNIK HNV-A NA FORUMU KREATIVNA EUROPA U BEOGRADU

Europa nudi novac, ali uz visoke uvjete

U cilju upoznavanja šire kulturne javnosti s glavnim programom Europske unije (EU) za kulturu – *Kreativna Europa*, i radi prenošenja važne poruke da je za uspješno dobivanje sredstava EU najprije neophodno imati dobru zamisao i dobru volju, Desk

Kreativna Europa Srbija organizirao je *Forum Kreativna Europa*, koncem travnja u Zadužbini Ilije Kolarca u Beogradu, u kojem je sudjelovao i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**. Europska strategija u području kulture, koja obuhvaća razdo-

blje do 2020. godine, omogućuje realizaciju kulturnih projekata u europskim i zemljama u okruženju, uključujući i Srbiju. Ipak, mogućnosti manjinskih zajednica u našoj zemlji da se natječu za ova sredstva malog su izgleda zbog specifičnog načina vrednovanja projekta-

ta, kaže Sarić Lukendić. Europa osigurava 50 posto sredstava, i Srbija još 30 posto. Tako preostaje osigurati oko 20 posto potrebnog novca kako bi se sudjelovalo u natječaju. Ipak, zahtjevi su veoma visoki. Veliko je pitanje u kojoj mjeri i na koji način jedna nacionalno-manjinska zajednica može sudjelovati u ovakvom natječaju, pita se Darko Sarić Lukendić: »Prilikom bodovanja projekata, oni koji su usmjereni k regiji, k suradnji sa susjednim državama, bilo da je riječ o Mađarskoj, Hrvatskoj,

BiH ili kojoj drugoj, ne cijene se u onoj mjeri i na način kako je to ranijih godina bilo. Projekti koji osnažuju suradnju na razini Europske unije, po načelu »što dalje - to bolje«, više ili značajnije se boduju.« Tako manjinske udruge kulture imaju pred sobom značajan izazov, ukoliko se odluče na pokušaj dobivanja sredstava na ovaj način. Stoga će se još vidjeti hoće li se izlaziti u susret ovakvim mogućnostima, kaže Darko Sarić Lukendić.

(www.hnv.org.rs)

REAGIRANJE NA TEKST *PJESNIŠTVOM ČUVAJU JEZIK I IDENTITET* IZ 628. BROJA HRVATSKE RIJEČI

Ispravak netočnih informacija

Na temelju Zakona o tisku, a radi potpunije i ispravne informiranosti čitateljstva molim sljedeći ispravak i dopunu informacija u tekstu *Pjesništvo čuva jezik i identitet*, objavljenom u broju 628 *Hrvatske riječi*, str. 23.:

Ove godine u zbirci *Preprekovo proljeće* su se našle pjesme 28 autora... Jedan od pjesnika čije su pjesme u zbirci je i **Marko Ivošev** iz Novog Sada, koji piše na

šokackoj ikavici... Svoje su pjesme ovom prigodom govorili: **Siniša Božulić, Jelisaveta Buljovčić-Vučetić, Branka Dačević, Dubravka Herget, Dragan Dražen Ilić, Manda Jakšić, Marko Ivošev Kuzma, Marko Kljajić, Bosiljko Kostić, Marija Lovrić, Mladen Franjo Nikšić, Marijan Piljić, Ljerka Radović, Mladen Šimić, Zlatko Urbanek**, a u ime **Branimira Miroslava**

Tomlekina stihove je kazivala **Ana Marija Kaluđerović**.

Manifestaciji su nazočili i književnici iz Hrvatske – **Franjo Kopecki** iz Čepina, **Reza Stanković** iz Bistrinaca i **Zdravko Odorčić** iz Zagreba, koji su također čitali svoje pjesme.

Članovi HKUD **Vladimir Nator** iz Sombora **Antun Kovač** i **Kata Kovač** kazivali su svoje stihove.

Monologom *Đuka Begović* (**Ivana Kozarca**) predstavio se specijalni gost **Ivica Koprivnjak**, glumac kazališta u Bilišću.

Priredena je i izložba slika članova društva: **Mande Jakšić, Bosiljka Kostića, Mladena Franje Nikšića, Jelene Rajić i Mladena Šimića**.

Za HKUPD **Stanislav Preprek**, Novi Sad, voditeljica književne sekcije **Marija Lovrić**

ODSJAJI LJUBAVI – PANORAMA SUVREMENE DUHOVNE LIRIKE HRVATA U VOJVODINI, PRIREDIO: LAZAR NOVAKOVIĆ, NIU HRVATSKA RIJEČ, SUBOTICA, 2015.

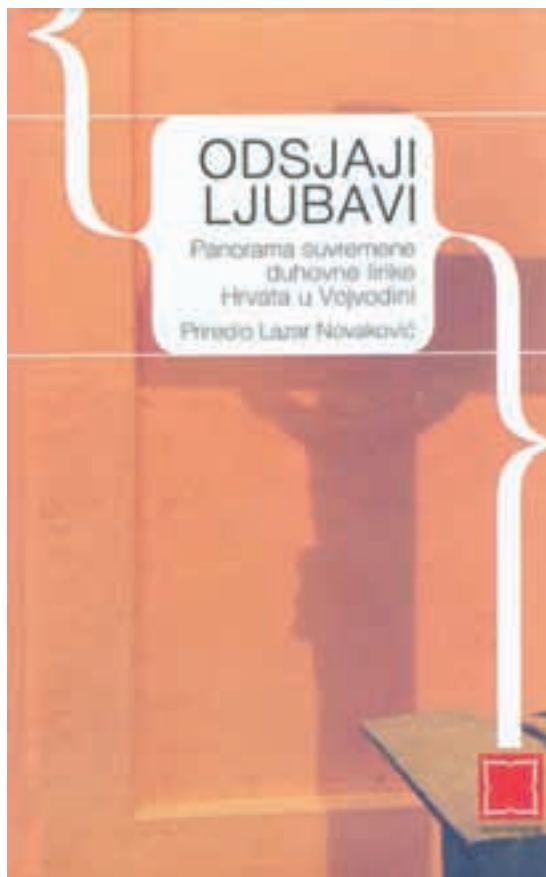
Bogato i postojano pjesništvo religijske provenijencije

U nakladi NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice nedavno je objavljena panorama suvremene duhovne lirike Hrvata u Vojvodini naslovljena *Odsjaji ljubavi*. Priređivač knjige je svećenik **Lazar Novaković**, koji je od osnutka katoličkog mjesečnika *Zvonik* desetak godina priređivao rubriku *Pjesnički kutak*. Razdoblje obuhvaćenom prikazom je ono od sredine prve polovice XX. stoljeća do danas. Osim autora koji dolaze iz redova Katoličke crkve, Novaković u ovaj prikaz uvrstio i uratke autora koji nisu službenici Crkve, a od pjesnika koji dolaze iz sfere tzv. visoke književnosti do onih pučke provenijencije.

ZASTUPLJENI AUTORI

Ukupno, u knjizi su zastupljene pjesme četrdeset četiri autora, a to su: **Ivan Prčić, Ljudevit Vujković Lamić, Matija Dulić, Ante Jakšić, Aleksa Kokić, Marga Stipić, Antonija Tona Kujundžić, Jakov Kopilović, Stipan Bešlin, Ante Sekulić, Fides Vidaković, Kata Ivanković, Pavle Pavlovski, Luka Štilinović, Đula Milodanović, Josip Temunović, Marko Vukov, Ljubica Kolarić-Dumić, Ivan Bonus, Branko Jegić, Cecilija Miler, Lajčo Perušić, Ivan Pašić, Ilija Žarković, Lazar Francišković, Ruža Silađev, Katarina Firanj, Marko Kljajić, Josip Dumendžić Meštar, Marica Mikrut, Stipan Bašić Škaraba, Ivan Andrašić, Katarina Čeliković, Mirjana Jaramazović, Josipa Dević, Blaženka Rudić, Tomislav Žigmanov, Silvester Bašić, Danijela Lukinović, Valerija Marija Rendulić, Zlatko Gorjanac, Željka Zelić, Tonka Šimić i Nevena Mlinko.**

Autori su zastupljeni u rasponu od jedne pa do šest pjesama. Priređivač se vodio s više kriterija – obujmom pjesničke građe svakog od autora, preko činjenice postoji li autorovo samostalno djelo u vidu knjige ili ne, pa do same umjetničke vrijednosti pjesama.

ISHODIŠTA I ELABORACIJE

»I kao umjetničko i kao pučko, ovo bogato i postojano pjesništvo *religijske* provenijencije vojvođanskih Hrvata u svojim viševrsnim motivsko-tematskim ishodištima i elaboracijama uvijek i *a priori* računa na odraze *naslonjenosti* lirskoga subjekta na *Beskraj*, i to u svim njegovim bogatstvima, ali, gotovo po pravilu, ili na *meditativni* ili *razgovorni* način. Pri tomu, gotovo da na djelu u ovome pjesništvu imamo dvostrano užljebijanje toga naslanjanja na Onoga Beskrajnoga – ili se iznose vlastite slutnje boljega svijeta, okupljenih onda u pjesnikovim *nadama*, na prostoru na kojemu se živi i koji se razumijeva kao *svoj*, ili, pak, imamo sadržaje u kojima se krijepe patnje i tuge, temeljnih iskustava svijeta gdje se život doima kao onaj koji se

zbiva u 'ovoj dolini od suza'. Neće, naravno, izostajati ni lirski zapisi, često u obliku molitava i prošnji, na druge 'objekte' naslonjenosti čovjeka vjernika, kao što su Isus, njegova majka Marija te brojni sveci Katoličke crkve. Različiti načini strukturiranja religijski natopljenih motivsko-tematskih sastavnica, u novije vrijeme dobivat će, na temelju djelovanja silnica duha epohe, snažne *egzistencijalističke* biljege – lirski subjekt će u ispovjednom maniru donositi kronike i opise tragičnog iskušavanja različitih nepovoljnosti u svijetu, a prostor će nada u njegov postojati sve više i više krhak. No, bilo kako bilo, prečesto će religijske ćutnje lirskoga subjekta u pjesmama biti oslikavane uz mjesne krajolike, među kojima se ističu križ krajputaš i salaš, natapane etnografskim i toponimskim specifičnostima Bačke ili Srijema te često biti okrenute promišljanju sudbine ovdašnjega hrvatskog puka, čime će ovo pjesništvo – sa snažnim lokalnim koloritom – biti posve prepoznatljivo«, bilježi u pogovoru knjige njezin urednik Tomislav Žigmanov.

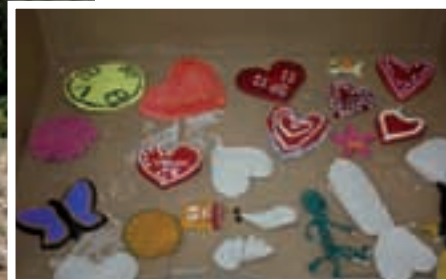
On dodaje i kako ovo pjesništvo još uvijek traži svoje svestranije književnoteorijske interpretacije i tumačenja te komparativne uvide s već kanoniziranim duhovnim pjesništvom hrvatske književnosti. »Ove, pak, zadaće koje su pred nama, bit će lakše i jednostavnije nakon ovoga Novakovićeva panoramskog prikaza, prvoga takve vrste u književnosti vojvođanskih Hrvata«, zaključuje Žigmanov.

Knjiga *Odsjaji ljubavi – panorama suvremene duhovne lirike Hrvata u Vojvodini* tiskana je potporom Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje i Grada Subotice. Tiraža je 500 primjeraka.

D. B. P.

Knjiga se po cijeni od 600 dinara može kupiti u Tajništvu NIU *Hrvatska riječ* u Subotici, kao i u subotičkim knjižarama *Danilo Kiš*, *Nova školska knjiga* i *Limbus*.

PRIJAVE DO LIPNJA

nja u Pučišćima na Braču. Ovaj tradicionalni program namijenjen je ljubiteljima hrvatskog tekstilnog rukotvorstva, posebice narodnih nošnji, njihove izrade, održavanja i primjene u folklornim društvima. Rok prijave sudionika je 15. lipnja.

LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKLORA

Na Ljetnoj školi hrvatskoga folklora u Boriku u Zadru ovoga ljeta od 30. srpnja do 8. kolovoza podučavat će se plesovi, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga Panonskoga područja, a predavat će se i plesovi Hrvata koji žive u Vojvodini, Mađarskoj i Bosanskoj Posavini u BiH. Uz praktična plesna predavanja, održat će se i predavanja o narodnim nošnjama i pjesmama panonskoga područja, te predavanja o plesnom pismu – kinetografiji i osnovama notnoga pisma. Ova škola namijenjena je obrazovanju voditelja i članova hrvatskih folklornih i tamburaških skupina. Prijave se primaju do 15. lipnja.

Ljetni programi Hrvatske matice iseljenika

Hrvatska matica iseljenika i ove godine organizira svoje tradicionalne ljetne programe koji obuhvaćaju dvije škole za učenje hrvatskog jezika i kulture, školu folklora, folklornu radionicu, kazališni seminar i volonterski program za mlade iz svijeta. U proljetnom semestru započeo je i Hrvatski internetski tečaj HiT-1, koji je ujedno i jubilarni deseti po redu, a traje do 31. svibnja.

SVEUČILIŠNA ŠKOLA

Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture namijenjena je mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj, naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. Sveučilišnu školu mogu pohađati i učitelji hrvatskoga kao drugog jezika koji se žele usavršavati u

području ovladavanja tim jezikom sudjelujući u nastavi i pohađajući predmet koji je samo njima namijenjen. Škola se održava u Zagrebu od 27. lipnja do 24. srpnja, a rok za prijave je 15. lipnja.

KAZALIŠNA RADIONICA

Na otočiću Galovcu (Školjić) i ovoga ljeta se od 4. do 12. srpnja održava seminar za voditelje kazališnih (dramskih) grupa koji djeluju izvan Hrvatske, zamišljen kao radionica za poduku onih koji žele proširiti i obogatiti svoje znanje, kao i za one koji tek žele osnovati kazališnu grupu; tijekom osmodnevnog učenja, stvaranja i druženja čut ćete mnogo korisnih savjeta i usvojiti praktična znanja koja možete lako primijeniti. Seminar Stvaranje kazališta od osobite je koristi voditeljima iseljeničkih kazališnih grupa koje djeluju u

bilingvalnomu jezičnom okružju i multikulturnim sredinama. Prijave se primaju do 20. lipnja.

MALA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE

HMI po dvadeset i treći put organizira Malu školu hrvatskoga jezika i kulture u Novome Vinodolskom, a cilj joj je da djeca, uzrasta 9-16 godina, koja žive izvan Hrvatske, u zajedništvu s djecom iz različitih mjesta u Hrvatskoj, unaprijede svoje znanje hrva od 20. do 31. srpnja, a rok za prijave je 9. lipnja.

HRVATSKA ETNORIZNICA

Ovogodišnja, trinaesta po redu Hrvatska etnoriznica, radionica za izradu i rekonstrukciju hrvatskih narodnih nošnji i tradicijskih tekstilnih vještina održava se od 15. do 25. srp-

TASK FORCE

Dragovoljni program Task force u kojem mladi iz domovine i iseljeničtva rade na zaštiti okoliša, obnavljajući zapuštene dijelove hrvatskoga prirodno-spomeničkog i kulturno-povijesnog prostora, s godinama se transformirao u Eco heritage task force. Ove godine od 26. srpnja do 14. kolovoza mladi volonteri iz svijeta okupit će se na otoku Visu. Prijave se primaju do kraja lipnja. Događanja s terena moguće je pratiti na i facebook stranici Hrvatske matice iseljenika.

Opširnije informacije o navedenim programima možete pronaći na internetskoj stranici HMI-ja: www.matis.hr

D. B. P.

MARTINA MAČEK, SUDIONICA KULINARSKOG SHOW-A TRI, DVA, JEDAN – KUHAJ

VOLIM fino jesti, VOLIM i fino skuhati!

Naučila sam mnogo o kuhanju, mnogo o sebi i o kompleksnim situacijama koje su me zadesile, kaže Martina

Prošli tjedan se završila druga sezona RTL-ovog kulinarskog show-a *Tri, dva, jedan – kuhaj* u kome su se četrnaestero kandidata kuhanjem borili za titulu najboljeg amaterskog kuhara. Iako nije pobijedila, predstavljamo vam **Martinu Maček**, natjecateljicu koja je svojim kulinarskim vještinama došla do samoga finala, ali i dobila najviše desetki od žirija.

U ŠTO SAM SE UVALILA?

Martina Maček rođena je u Plaviću, malom selu u Hrvatskom Zagorju, a sada živi u Velikoj Gorici. Radi u školi kao profesorica geografije, a pored geografije završila je i studij etnologije i antropologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Međutim, kako kaže, jako voli i biti kućanica, kuhati, izrađivati kreativna čudesa, otići na selo k svojima i pozvati prijatelje na večeru. »Glavni razlog zašto sam se prijavila na *3, 2, 1 – kuhaj* je moja ljubav prema namirnicama i znatiželja da probam nešto novo. Inače, prilično sam svestrana, pa sam u razgovoru sa sestrom zaključila, s obzirom na to da sam tada bila nezaposlena, da bih mogla popuniti prijavu i vidjeti hoće li me pozvati na intervju. U srijedu sam se prijavila, u subotu

sam bila na intervjuu zajedno s 300 pozvanih kandidata, a slijedeći tjedan su me nazvali da sam primljena u *3, 2, 1 – kuhaj*! Bio je petak, oko podneva, a ja sam uzbuđena, sretna i u strahu hodala stanom i razmišljala: Ajme, u što sam se uvalila?« priča nam Martina. Martina svakodnevno kuha, uglavnom »povrtne« stvari, ali voli i meso. Voli juhe, variva, savijače, pite, tartove i složenice. Koristi različite začine, ali voli da svaka namirnica dođe do izražaja. Kaže da svako jelo zahtjeva određene tehnike, ali uz neke osnove – svako jelo može biti ukusno. »Temelje sam skupila gledajući i pomažući mami, i smišljajući jela sa svojom starijom sestrom **Majom**. Naučena na maminu finu kuhinju, za vrijeme studiranja radije sam kuhala u stanu, nego otišla na ručak u menzu. Kombinacija zagorskih domaćih namirnica i zanimljiva ponuda Zadra i Zagreba, rezultirali su mojim usavršavanjem u kuhanju. Sve se može svesti na to da volim fino jesti pa onda volim i fino skuhati«, kaže Martina.

USKRSNI RUČAK + PISANICA

»Upoznala sam svijet iza kamere, kako to zaista izgleda, koji je proces i posao koji se mora

odraditi. Koliko vremena provode kamermeni na snimanjima (i koliko ih je!), koliko je ponekad teško kontrolirati 20 ljudi da budu 'ušteleni' i da sve funkcionira. Moja priprema za svaki dan snimanja je bila ponekad naporna i zabavna, ponekad manje naporna ali uvijek zabavna. Manje sam spavala, više razmišljala... Dan kad sam kuhala što sam sama odlučila, odabrala i sama sebi postavila izazov bio je Uskrsni ručak + pisanica. Bio je to moj dan! Uz taj dan veže me najveći osjećaj ponosa, ali najviše sam bila zadovoljna s palačinkama od bundeve i ždrebetinom sa salatnom od kiseline i ljubičastim batatom. Najdraži desert cijelog showa mi je riža kuhana u kokosovom mlijeku, s umakom od limete i aromatiziranom kuhanom mrkvom. S tim sam jelima najsretnija, ali i većinu drugih koja smo kuhali i probali rado ću primijeniti u svome post *3, 2, 1* kuhanju. Najveće je uzbuđenje bilo doći pred žiri. Moj strah od žirija ovisi o tome kakav tanjur nosim. U tim trenucima, i u danima kad smo kuhali s žirijem sam naučila najviše. Bila sam u **Željkinom** timu i jako mi se sviđalo njeno suptilno vodstvo, s jasnim uputama i povjerenjem.

Svatko je kroz show plovio na specifičan način. Snalazili smo se

i kuhali kako smo najbolje znali i mogli. **Tomislav** je osvojio 100 000 kuna i u potpunosti ih je zavrjedio«, kaže Martina.

FAZAN – NE DUŽE OD 20 MINUTA

Kroz ove mjesece sudjelovanja u show-u Martina kaže da je naučila puno toga. Najprije je tu baratanje s manje poznatim namirnicama, upoznavanje s većim brojem vrsta riba, načinima pripreme i morskim plodovima. Također je naučila i novi način pripremanja juha, ali i upoznala se s nekim novim kulinarskim imenima, pripremom i receptima.

»Naučila sam kako se još može pripremiti česnjak, ili da bistru juha tijekom kuhanja ne trebamo pokrivati, biti će bistrija. I kako napraviti odličnu gustu riblju juhu, i kako pravilno ispeći biftek te da se fazan ne smije pripremati duže od 20 minuta! Naučila sam mnogo o kuhanju, mnogo o sebi i o kompleksnim situacijama koje su me zadesile. Nadam se da se ta moja zainteresiranost i *gušt* vidio i na malim ekranima. Za sada, hvala svima na gledanju i podršci! Zbog gledatelja, show je bio onakav kakav je trebao biti!

J. Dulić Bako

Proštenje u Đurđinu

Na blagdan Svetog Josipa Radnika, 1. svibnja, u Đurđinu je svečano proslavljeno proštenje. Euharistijsko slavlje predvodio je rektor Vrhbosanske nadbiskupije preč. **Josip Knežević**, uz koncelebraciju brojnih svećenika.

U svojoj propovijedi preč. Knežević rekao je kako je zanimljivo što se o tako važnom liku kao što je sv. Josip zna vrlo malo. Istaknuo je da je sv. Josip bio spreman raditi po svojoj savjesti i da je bio poslušna Božjoj volji. »Uz svoj tesarSKI rad je bio i veliki vjernik, puno je molio i čitao Sveto pismo. Njegova uloga u Svetoj obitelji je ogromna. Dozvolio je da Bog u njegovom životu čini velika djela. Kao što je rekao sveti **Ivan Pavao II.**, sveti Josip čuva i štiti mistično tijelo, crkvu čija je presveta Djevica slika i uzor.« Na kraju propovijedi preč. Knežević pozvao je vjernike da se ne boje pustiti Isusa u svoja srca i također da se ne srame svojih kršćanskih korijena, te da prihvate Isusovu poruku iz evanđelja i da je žive s velikim ponosom.

Na kraju euharistijskog slavlja, đurđinski župnik vlč. **Miroslav Orčić** zahvalio se najprije Bogu na lijepom vremenu, brojnim prisutnim vjernicima koji su svojom molitvom uzveličali ovaj blagdan te svim prisutnim svećenicima. Također, riječi zahvale uputio je i pjevačkom zboru bogoslova Vrhbosanske nadbiskupije, koji su svojim pjevanjem na poseban način doprinijeli ovoj svečanosti.

J. D. B.

Blagoslovljen kip sv. Florijana

Na blagdan Sv. Florijana u Sonti je blagoslovljen kip ovoga sveca, izrađen i postavljen prije ravno osamdeset dvije godine. Kip svojega zaštitnika sv. Florijana, po napisu na postamentu, podiglo je Dragovoljno vatrogasno društvo Sonta od milodara prikupljenih među građanstvom općine Sonta. Postament je podignut i kip postavljen u dvorištu između crkve i župnoga doma 4. svibnja 1933. godine. Ovoga proljeća kip je renoviran i izmješten u drugi dio dvori-

šta, okrenut licem prema glavnoj ulici. Misu na dan sv. Forijana slavio je sončanski župnik vlč. **Josip Kujundžić**. Poslije mise vjernici su, predvođeni župnikom i ministrantima, uz pjesmu i molitvu u procesiji otišli do kipa, kako bi ga vlč. Josip blagoslovio.

I. A.

Put svjetla

Svibanjska duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije, koji djeluju u Srijemu, održana je 4. svibnja u Petrovaradinu. Duhovnu obnovu vodio je vlč. **Dragan Muharem**, svećenik Subotičke biskupije, predavač na Teološko-katehetskom institutu i urednik katoličkog lista *Zvonik*. Tema ovomjesečne duhovne obnove bila je *Via lucis – Put svjetla*.

Vlč. Muharem je spomenuo da se radi zapravo o pobožnosti koja želi zahvatiti svakodnevicu vazmenoga vremena. Na početku je iznio da su vjernici u korizmenom vremenu uključeni u hod prema Uskrsu kroz pobožnost križnoga puta, korizmene propovijedi, post i nemrs te druga odricanja, intenzivniji sakramentalni život, a sve to u vidu priprave za Uskrs. Međutim, ističe voditelj, na Uskrs kao da sve prestaje. Sve se vraća na staro. Aktivniji crkveni život vraća se u »normalu«, često puta popraćeno riječima *Uskrs je prošao*. Međutim, evanđeoski tekstovi govore da upravo na Uskrs sve počinje. Upravo tada bi trebao započeti »hod u novosti života«, ističe vlč. Muharem. Shodno tome, čini se da se kršćanska duhovnost zaustavlja na četrnaestoj postaji križnoga puta i kao da iza toga nema više ništa. Vazmeno vrijeme u kršćanskim zajednicama ne poznaje neko posebno življenje otajstva Uskrsa i nakon svetkovine. Uglavnom se sve svodi na »odmor« od aktivnosti u korizmi, te na taj način izmiče ljepota i radost susreta s Uskrsnulim. Pobožnost *Put svjetla* želi biti ravnoteža i nastavak Kristova otajstva muke, smrti i uskrsnuća. Jedino se, kako ističe voditelj, preko križa dolazi do svjetla – *per crucem ad lucem*. Zato je ova duhovna obnova osmišljena kao upoznavanje s pobožnošću *Put svjetla* u hodu kroz četrnaest postaja susreta s Uskrsnulim. Šteta je, što postoje malobrojni i uglavnom vjernicima nedostupni tekstovi i meditacije ove pobožnosti. Ova pobožnost *Put svjetla* može biti poticaj kako bismo obogatili duhovni stol vazmenoga vremena u svojim župama i zajednicama, zaključuje vlč. Muharem.

Duhovna obnova je nastavljena, nakon pobožnosti *Put svjetla*, prigodom za svetu ispovijed i klanjanjem u crkvi svetog Jurja, mučenika u Petrovaradinu.

T. Mađarević

VIJESTI

U Svetišu Majke Božje –
Bunarić

12. svibnja (utorak) – sv.
Leopold Mandić: sveta misa
u 18 sati

13. svibnja (srijeda) – Bl.
Djevica Marija Fatimska: sveta
misa u 18 sati

31. svibnja (nedjelja) –
Presveto Trojstvo: sveta misa
u 18 sati

Koncert marijanskih
pjesama na Tekijama

Koncert marijanskih pjesama pod sloganom *Hajdmo, hajdmo...* bit će održan sutra (subota, 9. svibnja) u Biskupijskom svetišu Gospe Tekijske u Petrovaradinu. Koncert počinje nakon sv. mise koju će s početkom u 17 sati predvoditi generalni vikar Srijemske biskupije, mons. **Eduard Španović**.

Sudjeluju: Kulturno-umjetničko društvo *Sveti Mihovil* – Poljana (RH), Kulturno-umjetnička udruga *Kristal sladorana* – Županja (RH), zbor *Juventus* – Temerin, Pjevački zbor župe Uzvišenja sv. Križa – Ruma i Dječji orkestar *FloriArt* – Novi Sad.

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
VRONIK	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

8. svibnja 2015.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

O ljubavi se danas mnogo govori, pjeva i piše, ali u svijetu kao da je sve manje ima. Toliki ratovi i siromaštvo, toliki napušteni i odbačeni od društva, toliko onih koji vape za pomoć, a nitko ili rijetko tko da na njihove vapaje odgovori. Gdje je onda ljubav? Možemo li mi, kršćani, učiniti nešto da ljubav postane vidljiva, ili smo se stopili sa svijetom koji o ljubavi više priča nego što je osjeća i dijeli?

KRISTOVA ZAPOVIJED

Tema evanđelja šeste vazmene nedjelje je ljubav, što nije bilo teško zaključiti budući da Ivan u ovom kratkom ulomku ljubav u obliku imenice ili glagola ljubiti upotrebljava devet puta (usp. Iv 15, 9-17). Međutim, ono što u čovjeku može izazvati pitanje je to što Isus svojim učenicima zapovijeda ljubav: »Ovo vam zapovijedam: da ljubite jedni druge« (Iv 15, 17). Iz vlastitog iskustva znamo da se ljubav ne može zapovijediti, nego se ona daruje i prima. Kada bi nekome željeli zapovijediti ljubav našili bi u najmanju ruku na nevjericu i čuđenje. Ali, kada Isus daje takvu zapovijed to je sasvim nešto drugo.

Prije svega, ovu zapovijed ne možemo uzeti izolirano, nego je moramo staviti u kontekst. Njoj prethodi podsjećanje što je Isus sve učinio za svoje učenike, tj. za nas: »Kao što je Otac ljubio mene tako sam i ja ljubio vas...« »Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio« (Iv 15, 9. 12). Ove Isusove riječi otkrivaju da je lju-

LJUBAV –
kršćanski način
življenja

bav životna veza između Oca i Sina, na jednoj, te Sina i onih koje mu je Otac dao na drugoj strani, pa je posve logično da samo ona može jamčiti pravo zajedništvo Isusovih učenika. Stoga ljubav nije zapovijed kao neka druga, ona je životna veza sa Sinom i međusobno.

Ivanova poslanica još dalje razvija temu ljubavi, ističući njezino božansko podrijetlo, jer Bog je sama ljubav. »Ljubljeni! Ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga; i svaki koji ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga. Tko ne ljubi, ne upozna Boga jer Bog je ljubav« (1Iv 4, 7-8). U Svetom pismu o Bogu se govori ističući njegova djela. Pismo nam, uspoređujući ga s čovjekom, govori što Bog jeste, a što nije, ali Ivan nam na ovom mjestu donosi najkraću i najbolju definiciju Božje biti: »Bog je ljubav!« Zato ako zapovijed ljubavi proizlazi iz same biti Boga koji ljubi čovjeka, onda se ta zapovijed ne može shvatiti samo kao neki dodatak vjeri, već kao njezin sadržaj.¹ Dakle, vjerovati znači i ljubiti. Onaj koji vjeruje on i ljubi svoga Boga i drugog čovjeka.

KRŠĆANSKA LJUBAV

Iz vlastitog iskustva znamo da ljubav nije u riječima nego u djelima. Ljubiti Boga znači djelima to pokazati, poštivati njegove zapovijedi, činiti ono na što nas Krist poziva, a izbjegavati sve što se njegovom nauku protivi. Ljubiti Boga znači činiti sve što čini svakodnevni vjernički život: moliti se, ići na misu, svetkovati nedjelju i sl. Bez ljubavi prema Bogu čovjek neće ustrajati u vršenju Božjih zapovijedi, neke druge

obveze kao i neke druge ponude odvući će daleko od svega toga, jer nije imao dovoljno ljubavi. Ljubav se živi u vjernosti ljubljenoj osobi, a ako nas nešto drugo odijeli od Boga i prestanemo mu biti vjerni u onome što od nas traži i očekuje, u onome što predstavlja dokaz naše ljubavi, znači da ga nismo dovoljno ljubili. Bog od nas ne traži ljubav a da je nije dao. Njegov dokaz ljubavi je žrtva Jedinorođenca, dar života i još mnogo toga što smo primili i primamo svakodnevno.

Druga opasnost ako u našem srcu manjka ljubavi je da postanemo poput farizeja, u ispunjavanju vjerskih obveza potpuno točni izvana, ali sa srcem daleko od Boga. Sva naša pobožnost nije svrha sama sebi, već je ona izraz naše ljubavi prema Stvoritelju i Otkupitelju. Kad postane svrha sama sebi u naše srce ulazi oholost koja nas navodi da se iskazujemo pred ljudima, a ne pred Bogom, da druge podcijenimo jer smo procijenili prema nekim izvanjskim parametrima pobožnosti da smo bolji od njih. Takav stav pokazuje da u ljudskom srcu nema ljubavi niti prema Bogu niti prema drugom čovjeku.

Ljubav prema Isusu nužno podrazumijeva ljubav njegovih učenika međusobno. Svatko je makar nekad osjetio kako ljubiti drugog nije lako jer nas je taj iznevjerio i povrijedio. Sjetimo se tada koliko smo puta mi isto učinili Isusu, ali on nas još ljubi. U tome se kršćanin treba razlikovati od ostalog svijeta, da ljubi i one koji su ga izdali, pa i Isus je rekao: »Ljubite svoje neprijatelje« (Mt 5, 44). Kršćanin se razlikuje od svijeta jer ljubi i one koje ne poznaje, ljubi i potrebne i moćne, i silnike i nevoljnike. Ljubav je kršćanski način življenja.

1 Usp. Ivan DUGANDŽIĆ, *Osluškujući riječ*, Zagreb, 2006., 95-96.

MINI INTERVJU: MIRKO KUJUNDŽIĆ, PLANINAR

U Lazarevom kanjonu, Istočna Srbija

Zaljubljenik u prirodu i sport

»Kretanje po svom djelovanju može zamijeniti sve lijekove, a svi lijekovi na svijetu ne mogu zamijeniti djelovanje kretanja«, rekao je u XVIII. stoljeću francuski ljekar **Tisso**, a Subotičanin **Mirko Kujundžić** koji se bavi planinarenjem naglasio je da ova rečenica u današnje vrijeme ima veći značaj nego ikada prije.

Kad i kako ste se zainteresirali za planinarenje?

Od malena sam volio boraviti u prirodi. Još kao predškolač sam bio član izviđačke organizacije. Član Planinarskog kluba *Spartak* sam postao 2002. godine kada je moj tadašnji profesor geografije, a sadašnji prijatelj **Iso Planić** organizirao odlazak na Frušku goru. Od tog dana pa sve do danas s istom željom i interesiranjem odlazim na planine bez obzira na njihovu visinu ili udaljenost od Subotice.

Koje destinacije su Vam bie najzanimljivije za planinarenje?

Najveći izazov u mom životu je bio odlazak u Pakistan na vrhove Gašerbrum 1 i Gašerbrum 2 ljeta 2006. godine, vrhove koji predstavljaju jedne od najviših na svijetu. Na ovo putovanje sam išao dosta mlad, ali iako nisam dosegao sam vrh ovo putovanje od skoro 3 mjeseca je za mene bilo nevjerovatno iskustvo. Često je put do same destinacije interesantniji od same destinacije, tako sam zahvaljujući planinarima vidio i upoznao dijelove svijeta i ljude koje vjerojatno nikada ne bih.

Imate li planirane neke nove planinarske ture?

Što se tiče planova za budućnost oni su sada okrenuti k edukaciji mladih za boravak u planini. U tu svrhu PK *Spartak* gradi najveću umjetnu stijenu u zatvorenom prostoru na teritoriji Srbije. Također, svaki vikend organiziramo šetnje po okolici Grada Subotice za planinare i građane.

Bavite li se još nekim sportom ili hobbijem?

Osim planinarenja, bavim se i planinskim trčanjem koja je nezavisna disciplina koja ima veliku popularnost u posljednje vrijeme. Na ovaj način se mogu vidjeti najljepši predjeli kao što su Plitvička jezera, Prokletije, Triglav i ostale destinacije uz dozu natjecanja.

J. D. B.

KUTAK ZA IGRICE

DOMINE

Domine (ili domino) je igra koja se sastoji od seta igračkih pločica. Tradicionalni kinesko – europski domino set sastoji se od 28 domina, znane još kao kartice, pločice, kamenje...

Svaki domino je pravokutna pločica s linijom koja dijeli dva kvadrata. Svaki kraj je označen broj mjesta točkica (pips) ili praznina koje su važne za samu igru jer određuju slijed igre.

Cilj igre je riješiti se svih domina prije vaših protivnika.

- Položite domino pločice licem prema dole na stol i promiješajte ih.

- Sada vaš protivnik i vi uzimate svaki po 7 pločica, možete birati da svaki naizmjenice uzima jednu ili ih odmah podijelite svakom sedam, svejedno je ako ste ih dobro ispremiješali.

- Igrač koji ima najveću duplu dominu, kreće prvi. Stavlja prvu dominu.

- Sada kreće drugi igrač koji stavlja svoju pločicu (nije bitno s koje strane) ali pritom mora poštivati broj koji je protivnik odabrao na svojoj domino pločici.

- Ako nemate domino pločicu koja bi vam odgovarala uzmite je iz hrpe domina koji su ostali od početka.

- Čuvajte domino pločice od pogleda svog protivnika kako ne bi vidio što držite u rukama pa na temelju toga razvijao strategiju protiv vas.

- Onaj igrač koji prvi ostane bez domina je pobjednik igre.

TV PREPORUKA

ARMIN, HRT 1 10. SVIBNJA 19.55

Armin,*hrvatsko-bosanskohercegovačko-njemački film*

Sredovječni Ibro (E. Hadžihafizbegović) i njegov sin Armin (A. Omerović) autobusom putuju iz malog mjesta u Bosni i Hercegovini u Zagreb. Tijekom puta Ibro je jako uzbuđen – sa svima razgovara, hvali se sinom. Arminu, trinaestogodišnjaku, zbog toga je neugodno i moli oca da se prestane tako ponašati. Međutim, Ibro želi svima obznaniti da vodi sina u Zagreb na audiciju za film koji snima njemački redatelj (J. Munchow)... Film je snimljen 2007., a osvojio je desetak relevantnih nagrada među kojima su: Zlatna arena za najbolji sce-

narij, Zlatna arena za najbolju glavnu mušku ulogu (E. Hadžihafizbegović), nagrada filmskih kritičara Oktavijan u Puli, nagrada Vladimir Nazor (2008., Zagreb), Grand prix Festivala mediteranskog filma u Bruxellesu, posebno priznanje Zlatno sidro u Haifi, najbolji redatelj na festivalu u Rabatu, nagrada FIPRESCI za najbolji strani film u Palm Springsu, nagrada East West za najbolji film u Karlovym Varyma te nagrade u Durbanu, Sofiji i Herceg Novom.

Trajanje: 81 min.

Uloge: Armin Omerović, Emir Hadžihafizbegović, Barbara Prpić, Daria Lorenci, Jens Munchow

Scenarij: Ognjen Sviličić

Redatelj: Ognjen Sviličić

8. svibnja 2015.

VRIJEDI PROČITATI

Pavao Pavličić

Večernji akt

lektire.me

Mihovil, student Likovne akademije koji živi s bakom, posjeduje začuđujuću vještinu falsificiranja. Tajnu povjerava najboljem prijatelju Zoranu, koji ga odvodi poznatom slikaru Kolariću, a nakon što Zoran stručnjacima pokaže kolekciju **Matoševih** pisama, definitivno se potvrđuje da su Mihovilovi falsifikati savršeni. Uskoro se vlast zainteresira za Mihovila, a kada se u optjecaju pojave lažne novčanice, biva na trenutak i osumnjičen, ali ustanovi se da je nevin.

Nakon što Mihovil i Kolarić, neovisno jedan o drugome naslikaju identičnu sliku Maksimirskog perivoja, stvari počinju izmicati logičnim objašnjenjima. Mihovilovi falsifikati uzburkavaju javnost te postaju predmetom javnih rasprava o povjerenju u cjelokupnu pisanu povijest, a Mihovilu donose slavu i popularnost. Pozovu ga na televiziju kako bi izveli eksperiment, ali falsificiranje ne uspije jer je i glasovita slika falsifikat. Ta njegova spoznaja dovodi do niza otkrića da je okolina prepuna falsifikata i da je velik dio povijesti zapravo falsificiran. Bez njegova znanja mnogi ga počinju kopirati, a u Mihovilu se bude mesijanske težnje pa počinje falsificirati biljke i životinje, a u diskoteku prolazi kroz zid i ulazi u falsificiranu dvoranu te postepeno dolazi do prave epidemije falsificiranja, a Mihovil na Sljemenu noću stvara sunčan ljetni dan...

PJESMA ZA DUŠU:

Ulica jorgovana

Darko Domijan

Plavi veo, zlatna žica
nježan vjetar, mnogo ptica
raspukla se svaka grana
nad ulicom jorgovana

Odsjaj jutra, rosa blista
cvijet do cvijeta, list do lista
pčela sanja bijeli vijenac
dubok kao gorski zdenac

Jedna klupa, tiha luka
tvoje usne, moja ruka
opet buktu ona vatra
zgasla davno ispod hrasta

Gori zemlja, gori kamen
sunce ugljen, nebo plamen
to u sjenci lome krila
zaljubljena dva leptira

Ref.
Jedna klupa, tiha luka
tvoje usne, moja ruka
opet buktu ona vatra
zgasla davno ispod hrasta

Gori zemlja, gori kamen
sunce ugljen, nebo plamen
to u sjenci lome krila
zaljubljena dva leptira
Ref.

Republika Srbija

Autonomna Pokrajina Vojvodina

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

T: +381 21 487 44 39 F: +381 21 456 986

Klasa: 128-451-1094/2015-01

Datum: 29.04.2015.

Temeljem članka 3. Pravilnika o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice za sufinanciranje programa i projekata u području osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini (*Službeni list APV*, br. 29/15), a u svezi s Pokrajinskom skupštinskom odlukom o proračunu Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2015. godinu (*Službeni list APV*, br. 53/14 i 54/14 – ispr.), pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

ZA SUFINANCIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA U PODRUČJU OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA U AP VOJVODINI ZA 2015. GODINU

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice će, sukladno Financijskom planu i finansijskim mogućnostima u proračunskoj 2015. godini, sufinancirati programe i projekte u području osnovnog i srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine u iznosu od **15.729.000,00 dinara**.

Realiziranje finansijskih obveza vršit će se sukladno likvidnim mogućnostima proračuna AP Vojvodine za 2015. godinu.

RASPODJELA SREDSTAVA

A) Ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja i Regionalni centri za profesionalni razvoj zaposlenika u obrazovanju

za programe i projekte osnovnog obrazovanja – **5.944.000,00 dinara**,

za programe i projekte srednjeg obrazovanja – **4.275.000,00 dinara**.

Navedena sredstva namijenjena su za:

osuvremenjivanje obveznog, izbornog i fakultativnog nastavnog rada, podizanje kvalitete obrazovno – odgojnog procesa, uvođenje inovacija i elemenata drugih nastavnih sustava (programirana, timska, problemska, projektna, egzemplarna, diferencirana, izokrenuta učionica i dr.), izradu nastavnih sredstava i dr., prosvjetnu suradnju (međuregionalna i međunarodna suradnja), njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinog jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica, očuvanje okoliša, sigurnost učenika, inkluzivno obrazovanje, razvoj talenata, stručnu praksu, razvoj praktičnih i životnih vještina, natjecanje učenika koja nisu u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (međuregionalna, međunarodna....), edukativne kampove i susrete učenika, obilježavanje značajnih jubilarnih godišnjica postojanja, usavršavanje nastavnog kadra (za nerazvijene i izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave prema Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalnih samouprava za 2014. godinu (*Sl. glasnik RS*, br. 104/2014), promociju i informiranje (tiskanje biltena, časopisa, publikacija, kao i tiskanje monografija u povodu obilježavanja značajnih jubileja, tematski nagradni natjecaji, izložbe i dr.).

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja na teritoriju AP Vojvodine, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave i Regionalni centri za profesionalni razvoj zaposlenika u obrazovanju sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine.

B) Udruge

za programe i projekte na razini osnovnog obrazovanja – **2.850.000,00 dinara**,

za programe i projekte na razini srednjeg obrazovanja – **2.660.000,00 dinara**.

Navedena sredstva namijenjena su za:

osavremenjivanje obveznog, izbornog i fakultativnog nastavnog rada i podizanje kvalitete obrazovno-odgojnog procesa (izvannastavne aktivnosti, produženi boravak), uvođenja inovacija, prosvjetnu suradnju (međuregionalnu i međunarodnu suradnju...), njegovanje multikulturalnosti/interkulturalnosti i tradicije, materinog jezika pripadnika nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica, očuvanje okoliša, sigurnost učenika, inkluzivno obrazovanje, razvoj talenata, stručnu praksu, razvoj praktičnih i životnih vještina, natjecanja učenika koja nisu u organizaciji Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (čiji su inicijatori udruge, međuregionalne i međunarodne), edukativne kampove i susrete učenika, usavršavanje nastavnog kadra – organiziranje stručnih skupova i seminara (sukladno čl. 8. i 16. Pravilnika o stalnom stručnom usavršavanju i stjecanju zvanja nastavnika, odgojitelja i stručnih suradnika (*Sl. Glasnik RS*, broj 85/2013), promociju i informiranje (tiskanje biltena, časopisa, publikacija, tematski nagradni natjecaji, izložbe i dr.).

Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju udruge sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine koja su kao jedan od ciljeva udruživanja statutom predviđela aktivnosti u području obrazovanja.

ZAJEDNIČKI UVJETI NATJEČAJA:

I. *Raspodjela sredstava vrši se na temelju sljedećih kriterija:*

da je podnositelj prijave s uspjehom realizirao programe odnosno projekte iz prethodnih godina za financiranje odnosno sufinanciranje iz proračuna AP Vojvodine i da je podnio programsko i financijsko izvješće o njihovom realiziranju s dokazima o namjenskom i zakonitom korištenju odobrenih sredstava (eliminirajući kriterij),

da su programom odnosno projektom obuhvaćena područja navedena u ovom natječaju (eliminirajući kriterij),

da se program odnosno projekt može pretežno realizirati tijekom tekuće proračunske godine (eliminirajući kriterij),

stupanj razvijenosti lokalne samouprave (prioritet nerazvijene i izrazito nerazvijene jedinice lokalne samouprave prema Uredbi o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalnih samouprava za 2014. godinu (*Sl. glasnik RS*, br. 104/2014),

značaj i korisnost programa odnosno projekta za razvoj osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja u APV,

obuhvat korisnika programom i projektom,

inovativnost i originalnost programa odnosno projekta,

tradicionalnost manifestacije tj. aktivnosti,

uključenost većeg broja partnera na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini.

Udruge, koje su potpisnici Protokola o suradnji s Tajništvom, ne ulaze u sustav bodovanja i njihove prijave će se posebno razmatrati.

II. *Podnositelj prijave, uz prijavu na natječaj, treba priložiti:*

presliku akta o upisu u sudski registar, odnosno presliku rješenja o upisu u registar kod Agencije za gospodarske registre za udruge,

preslike potvrde o poreznom identifikacijskom broju,

3) udruge građana podnose i izvadak iz AGR kojim se dokazuje da je podnositelj prijave registriran za poslove u području obrazovanja,

4) udruge, koje imaju potpisan Protokol o suradnji s Tajništvom, podnose presliku Protokola.

ODLUČIVANJE O ZAHTJEVIMA I NAČIN APLICIRANJA

O dodjeli sredstava korisnicima odlučuje pokrajinski tajnik nadležan za poslove obrazovanja na prijedlog Povjerenstva za provođenje natječaja, koje razmatra pristigle zahtjeve. Tajništvo zadržava pravo da od podnositelja zahtjeva, po potrebi, zatraži dodatnu dokumentaciju ili informacije.

Prijava na natječaj se podnosi u pisanom obliku, na jedinstvenom obrascu koji se objavljuje na internetskoj stranici Tajništva i koji sadrži cilj, aktivnosti, korisnike, financijski plan i održivost programa i projekta s rokom njegovog završetka.

Jedna pravna osoba može podnijeti najviše dvije prijave.

Tajništvo će sufinancirati pojedinačne programe/projekte maksimalno do 80 posto od ukupno traženog iznosa po programu/projektu, a najviše do iznosa od 300.000,00 dinara po programu odnosno projektu.

Sredstva za sufinanciranje programa/projekata u području osnovnog i srednjeg obrazovanja će se dodjeljivati samo za one programe/projekte koji će se pretežno realizirati tijekom tekuće 2015. godine.

Rezultati natječaja se objavljuju na internetskoj stranici Tajništva.

Natječaj je otvoren od **30. 4. 2015. do 15. 5. 2015. godine.**

Prijave s potrebnom dokumentacijom se podnose na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice.

Natječaj za sufinanciranje programa i projekata u području osnovnog i srednjeg obrazovanja u AP Vojvodini
Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune prijave, prijave koje nisu podnijete od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja. Obrazac upitnika s privitcima, se može preuzeti na zvaničnoj Web prezentaciji Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice: www.puma.vojvodina.gov.rs.

POKRAJINSKI TAJNIK, Mihály Nyilas

Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša Gradske uprave Subotica, temeljem članka 10 i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Službeni Glasnik RS* br. 135/04, 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta *SUPPORT* DOO Subotica, Petra Drapšina br. 1, ovlašten od strane investitora *AL PACK* DOO Subotica, podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš Projekta: *IZGRADNJA NOVOG OBJEKTA U POSTOJEĆEM PROIZVODNOM KOMPLEKSU*- Proizvodni objekt preseraj, na katastarskoj parceli 36917/6 KO Donji Grad

Podaci i dokumentacija iz zahtjeva nositelja projekta mogu se dobiti na uvid u prostorijama Gradske kuće (II. kat, soba 226), radnim danom od 10 do 12 sati u periodu od 30. 4. 2015. do 11. 5. 2015. godine.

Svi zainteresirani u navedenom roku mogu izvršiti uvid u dokumentaciju i dostaviti svoje mišljenje u pisanoj formi na adresu Gradska uprava, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj – Trg slobode br. 1, Subotica, vezano za potrebu izrade Studije o procjeni utjecaja na životni okoliš predmetnog projekta.

Nagrađeni mladi primaš Marko Grmić iz Tavankuta

Na drugom *Tambura instrumental festivalu*, koji se u Subotici organizirao prošli tjedan, među nagrađenima se našao i **Marko Grmić**, učenik sedmog razreda Osnovne škole *Matija Gubec* u Tavankutu.

HR: Molim te da nam se predstaviš? Koliko dugo sviraš tamburu?

Zovem se Marko Grmić, u sedmi razred OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu. Sviram e-prim šest godina. Svoje prve taktove sam počeo učiti u HKPD *Matija Gubec*. U šestom razredu sam se upisao u Muzičku školu u Subotici, kod profesora **Vojislava Temunovića** koji je velikim dijelom zaslužan za moje nagrade i priznanja. Dobio sam još neka priznanja, natjecao se s orkestrom Glazbene škole iz Subotice u Kuli i Beogradu, gdje sam solo i s orkestrom osvojio prve nagrade.

HR: Na *Tambura instrumental festivalu* si dobio nagradu u kojoj kategoriji i što si sve svirao?

Osvojio sam 1/1 nagradu na međunarodnom natjecanju *Tambura Instrumental Festival*. Svirao sam u II. folklornoj kategoriji gdje su se svirale folklorne kompozicije. Svirao sam *Momačko kolo* i *Dvije gitare*. Osim ovog priznanja s komornim orkestrom HGU *Festival Bunjevačkih pisama* smo osvojili 1/2 nagradu, u toj kategoriji.

HR: Koji su tvoji daljnji planovi u tamburaškoj glazbi.

Želim upisati srednju Glazbenu školu, a poslije akademiju. Volio bih za par godina svirati u nekom tamburaškom sastavu i ozbiljno se baviti tamburaškom glazbom.

I. D.

Ptice selice

Svjetski dan ptica selica obilježava se drugog vikenda u svibnju od 2006. godine. Cilj ovoga dana jeste podizanja svijesti o potrebi zaštite ptica selica i njihovih staništa. Budimo iskreni pa odgovorimo, kada smo pomislili posljednji put na ptice selice, na njihov put i njihovo stanište. Širom svijeta organiziraju se razne prigodne manifestacije na ovu temu, stoga i mi na *Hrckovim* stranicama donosimo niz zanimljivosti koje možda niste znali, a red je i da se upoznamo s pticama selicama.

Ptice selice se na svom putu susreću s brojnim problemima. Osim prirodnih prepreka i loših vremenskih uvjeta, suočavaju se i s preprekama koje stvara čovjek. Tu su rotirajuće elise vjetroelektrana, žice dalekovoda, visoke antene, pticama nevidljive velike staklene površine i visoke zgrade...

Pod pojmom selice mislimo na ptice koje zimi napuštaju naše krajeve i lete najčešće prema jugu.

Selice su: bijela roda, crvenokljuni labud, čiopa, čvorak, kos (djelomična selica), kukavica, lastavica, piljak i slavuj.

Bijela roda – je ptica iz porodice roda koja ima dug i crveni kljun. Također ima dugačak vrat te crvene i tanke noge. Perje joj je bijele boje, a na krilima ima i dužeg crnog perja. Glasa se klepetanjem. U travnju ili svibnju savija veliko gnijezdo, u krošnji stabla ili na krovovima kuća.

HRCKOVE VIJESTI

Ča Bonina razgala

Djeca iz vrtića *Marija Petković – Sunčica* ponovno priređuju predstavu *Ča Bonina razgala*, koja će biti izvedena 18. svibnja u dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* u Subotici. Početak je u 18 sati, a ulaznica je 100 dinara.

8. svibnja 2015.

Crvenokljuni labud

– nazivaju ga još i grbavi labud. Odrasli labudovi su između 125 do 170 cm dugački, a raspon krila je 200-240 cm. Mladi ptici nisu sasvim bijele boje kao odrasli, kljun im je crn, a ne narančast u prvoj godini života. Vraćaju se u staro gnijezdo i po potrebi ga popravljaju.

Čiopa – je ptica koja je izuzetno prilagođena životu u zraku. Veoma su slične lastavicama, ali uopće nisu u srodstvu. Imaju veoma kratke noge i nikada ne slijeću na tlo, već umjesto toga na vertikalne površine.

Lastavice – su porodična ptica koja pripada redu vrapčarki. Nastanjuju sve kontinente osim Antarktike. Tijelo im je vitko, a krila uska. Kljun je kratak, a grkljan mogu široko otvoriti. Porodica obuhvaća 75 vrsta. Oblik repa im je vrlo specifičan i po njemu su dobili ime razni predmeti. Obično lete brzinom 30-40 km na sat, ali mogu dostići brzinu i 50-65 km na sat.

Kos – je dugačak 23-29 cm i težak je 80-125 grama. Krila su im šiljasta, a zaobljeni rep dug je od 13 do 15 cm. Postoje dva različita oblika ove vrste, koji se razlikuju po boji perja, mirisima, obruba oko očiju i baze kljuna.

Čvorak – je najrasprostranjenija i najčešća vrsta iz porodice čvoraka. Tijelo čvoraka je dugo između 19 i 22 cm. Čvorci cijelu godinu »pjevu«, najčešće stajući na nekom istaknutom mjestu, za to vrijeme kostriješe perje i lepršaju ispruženim krilima. Čvorak je poznat po sposobnosti imitiranja drugih životinjskih glasova.

Piljak – se prepoznaje po plavo-bještavoj crnoj gornjoj strani tijela s bijelom trticom i bijelom donjom stranom tijela. Ima kraći rep manje rascijepljen nego kod lastavice. Manji je od lastavice. Hrani se sitnim kukcima koje lovi u letu. Može živjeti do 5 godina.

Kukavica – je velika poput gugutke, a perje joj je najvećim dijelom sivo. Pored specifičnog glasanja koje zvuči kao »ku-ku« kukavica je opće poznata ptica. Krila su im šiljasta, a zaobljeni rep dug je od 13 do 15 cm. Nastanjuju se u okolišu koje je bogato raznovrsnim strukturama kao što su travnjaci, živice i pojedinačna stabla.

Slavuj – ima smeđe perje, a gnijezdo mu se uglavnom nalazi na tlu. Obično se smatra da slavuj »pjeva« samo noću, ali, ako ga se ne uznemirava, često pjeva i danju. Svi slavuji provode zimu u Africi.

PETAK **8.5.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Na vodenome putu, dokumentarna serija
 11:00 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Rame uz rame, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan: Banka sreće
 13:40 Labirint
 14:25 Riječ i život
 14:55 Pozitivno
 15:20 Kulturna baština
 15:35 Znanstveni krugovi
 16:00 Mučke, humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:43 Bajkovita Hrvatska
 17:57 Iza ekrana
 18:30 Javna stvar
 19:00 Dnevnik
 20:00 Ciklus akcijskih filmova Jasona Stathama: Pljačka, britansko-američki film
 21:50 Taoci, serija
 22:35 Dnevnik 3
 23:05 Otvoreno
 23:55 Noćna kavana
 00:45 Trzaj, američko-kanadski film - Filmski maraton
 02:20 A Mother's Choice, kanadski film - Filmski maraton
 03:45 Mučke, humoristična serija
 04:15 Svaki dan dobar dan: Banka sreće
 04:45 Hrvatska uživo
 05:50 Rame uz rame, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Medvjedići , dokumentarna serija
 09:07 David Attenborough: Čuda prirode, dokumentarna serija
 09:29 Dečki iz dvorca, dokumentarna serija
 09:36 Vidrić, dokumentarna serija
 09:44 Crtana serija
 09:55 Mowgli, serija za djecu
 10:16 Puni krug
 10:31 Ni da ni ne

11:57 Zavolite svoj dom
 12:44 Junak u kuhinji
 13:09 Tea Mamut:
 13:18 Velečasni Brown
 14:07 A Mother's Choice, kanadski film
 15:35 Preuredi pa prodaj! , dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:25 Najava
 16:27 Slatke tajne, dokumentarna serija
 16:54 Village folk
 17:05 Medvjedići , dokumentarna serija
 17:12 David Attenborough: Čuda prirode, dokumentarna serija
 17:34 Dečki iz dvorca, dokumentarna serija
 17:41 Vidrić, dokumentarna serija
 17:49 Tea Mamut:
 18:00 Kod Sunca u šest
 19:00 Juhuhu
 20:04 Roditelji i djeca , serija
 20:56 Otkrivamo: Johnny Cash, glazbeni dokumentarni film
 21:45 Nijemi svjedok, serija
 22:35 Nijemi svjedok, serija
 23:29 Zločinački umovi , serija
 00:14 Garaža: The Answer
 00:44 Zalede, danski film(R)
 02:24 Noćni glazbeni program

06:00 RTL Danas
 06:40 Virus attack
 07:00 Chuggington
 07:25 Sve u šest, magazin
 07:55 Pet na pet, kviz
 09:05 Hitna služba
 10:20 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
 11:20 JAG
 12:15 TV prodaja
 12:30 Hitna služba, dramska serija
 13:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 14:25 Vatre ivanjske, dramska serija
 15:30 Hitna, dramska serija
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:10 Vatre ivanjske, dramska serija
 21:15 Hitna, dramska serija
 22:15 Plan B, igrani film, romantična komedija
 23:05 Eurojackpot

23.10 Plan B, igrani film, romantična komedija
 00:25 Tijelo lijepe Jennifer, igrani film, horor/komedija
 02:30 RTL Danas, informativna emisija
 03:15 Kraj programa

SUBOTA **9.5.2015.**

07:05 Kućni ljubimci
 07:40 Cimarron Kid, američki film
 09:05 Normalan život
 10:00 Svečana akademija
 11:15 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:10 Duhovni izazovi
 13:45 Prizma
 14:35 Nova slava stare zvijezde, američki film
 16:20 Potrošački kod
 16:55 Seoska gozba , gastropotpis
 17:40 Manjinski mozaik
 18:00 Lijepom našom: Đurđevac
 19:00 Dnevnik
 20:10 Francuski poljubac, američki film
 22:03 Vikinzi , serija
 23:00 Dnevnik 3
 23:20 Kad jaganjci utihnu, američki film- Filmski maraton
 01:15 Cimarron Kid, američki film - Filmski maraton
 02:35 Reprizni program
 03:23 Riječ i život
 03:53 Duhovni izazovi
 04:23 Veterani mira
 05:08 Prizma - multinacionalni magazin

05:45 Generalna špica - zastava, himna
 05:50 Biblija
 06:00 Juhuhu
 09:10 Tim tigrova - planina tisuću zmajeva, njemački film za djecu
 10:35 Tea Mamut:
 11:20 Glee , serija
 12:05 Glee , serija
 12:50 Serija za mlade
 13:35 Recepti Mary Berry, dokumentarna serija
 14:05 Svijet vrtlara , dokumentarna serija
 14:40 Pljačka, britansko-američki film
 16:30 Subotom ujutro

17:45 Dječja usta
 18:00 Košarka, PH: Cibona - Cedevita, prijenos
 19:45 Tea Mamut:
 20:00 Top Gear - specijal: Vodič Jamesa Maya
 20:55 Ray Donovan, serija
 21:45 Pad, serija
 22:45 Pad, serija
 00:45 Noćni glazbeni program

05:50 RTL Danas
 06:35 Legenda o Tarzanu
 07:25 Mala sirena
 08:10 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 09:10 TV prodaja
 09:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 10:45 Cirkus, zabavna emisija
 12:50 Dynamo: Majstor nemogućega
 13:50 Otmica, igrani film, 15.55 X Factor Adria
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:45 X Factor Adria, glazbeni show (R)
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19:15 Mr. Bean, humoristična serija
 20:00 Nebasa - TV premijera, igrani film, animirani
 22:30 U tuđoj koži - TV premijera, igrani film, komedija
 00:05 Hitman - agent 47, igrani film, akcijski (R)
 01:55 Astro show, emisija uživo
 02:55 RTL Danas, informativna emisija
 03:40 Kraj programa

NEDJELJA **10.5.2015.**

07:00 Klasika mundi
 08:05 Zlatna kinoteka: Prijatelj Joey
 10:00 Press klub
 10:50 Istrage gospođice Fisher
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:30 Gospodin Selfridge , serija
 16:20 Vrtlari
 16:50 Kulturna baština
 17:05 Zaraza! Život s razitima

18:05 Mušetiri, serija
 19:00 Dnevnik
 19:54 LOTO 6/45
 19:59 Armin, hrvatsko-bosanskohercegovačko-njemački film
 21:27 Igra prijestolja , serija
 22:22 Dnevnik 3
 22:42 Damin gambit
 23:27 Zlatna kinoteka: Prijatelj Joey, američki film
 01:17 Press klub
 02:02 Nedjeljom u dva
 03:02 Damin gambit
 03:42 Reprizni program
 04:17 Mir i dobro
 04:42 Plodovi zemlje
 05:32 Split: More
 06:02 Vrtlari

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 06:00 Juhuhu
 09:00 Ninin kutak
 09:05 Čarobna ploča: 20. stoljeće
 09:20 Serija za djecu - strana
 10:15 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Grubišno Polje: Misa
 12:30 Tjedni pregled
 13:00 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar , dokumentarna serija
 14:05 Francuski poljubac, američki film
 15:52 Hot spot
 16:00 Magazin LP
 16:30 Olimp
 17:30 Sportski ili zabavni program
 18:55 Juhuhu
 19:58 Merkati - Tajne zvijezda među životinjama, dokumentarni film
 20:53 Terminator, američki film
 22:43 HNL - emisija
 23:33 Pad, serija
 00:33 Pad, serija
 01:33 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas,
 07:00 Legenda o Tarzanu
 07:55 Mala sirena
 08:20 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 09:30 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 10:45 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 12:00 Faka poput Mikea,

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

50%

Popust na cijene knjiga

U travnju, povodom Uskrsa i novosadskog Salona knjiga, traje popust od 50 posto na cijene svih knjiga objavljenih u nakladi NIU »Hrvatska riječ«! Knjige se mogu kupiti u prostorijama NIU »Hrvatska riječ« – Trg cara Jovana Nenada 15/II., u Subotici ili naručiti putem telefona 024/ 553 355.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

igrani film, komedija
14.05 U tuđoj koži ,
igrani film, komedija
16.20 Nebesa, igrani film,
animirani
16.30 RTL Vijesti
16.40 Nebesa, igrani film,
animirani
18.30 RTL Danas,
informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme,
informativna emisija
19.15 Mr. Bean,
humoristična serija
20.00 X Factor Adria,
glazbeni show
22.10 Škoro, show
23.25 CSI: Miami,
kriminalistička serija
00.20 CSI: Miami,
kriminalistička serija
01.15 CSI: Miami,
kriminalistička serija
02.05 Astro show, emisija
uživo
03.05 RTL Danas,
informativna emisija

PONEDJELJAK 11.5.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Na vodenome putu :
Dubai - moderan
orijent na moru,
dokumentarna serija
11:00 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame
13:10 Treća dob
13:40 Split: More
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:35 Glas domovine
16:00 Mučke
16:35 Hrvatska uživo
17:35 Naši i vaši,
humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Pogledi -
dokumentarni film
21:00 Kuća od karata , serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Otvoreno
23:20 Drugi format
00:05 Kino Milenij - ciklus
filmova Giuseppea
Tornatorea:
Baaria, talijansko-
francuski film
01:45 Društvena mreža -
medicina
02:50 Glas domovine

03:15 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Rame uz rame,

05:55 Generalna špica -
zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Medvjedići
09:07 Dokumentarna serija
za djecu
09:35 Dečki iz dvorca
09:42 Vidrić
10:00 Serija za djecu - strana
10:25 Notica
10:40 Školski sat
11:10 Briljanteen
12:00 Zavolite svoj dom
12:40 Junak u kuhinji
13:10 Velečasni Brown , serija
14:00 Jedanaesta žrtva,
američki film
15:35 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:27 Slatke tajne,
16:54 Village folk
17:05 Medvjedići
17:12 Dokumentarna serija
za djecu
17:34 Dečki iz dvorca
17:49 Tea Mamut:
18:00 Kod Sunca u šest
18:58 Juhuhu
20:05 Roditelji i djeca , serija
21:00 TV Bingo
21:40 Maher za tehnologiju ,
dokumentarna serija
22:10 Iskupitelj, američki film
23:40 Fringe - Na rubu , serija
00:30 Maher za tehnologiju ,
dokumentarna serija

06:10 RTL Danas
06:50 Virus attack
07:10 Chuggington
07:35 Sve u šest, magazin
08:05 Pet na pet, kviz
09:15 Hitna služba,
dramska serija
10:30 Pomorska ophodnja,
akcijska kriminalistička
serija
11:30 JAG, kriminalistička
drama
12:40 Hitna služba,
dramska serija
13:45 Shopping kraljica,
lifestyle emisija
14:40 Siguran plan,
igrani film, triler
16:30 RTL Vijesti,
informativna emisija
17:00 Shopping kraljica,
lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas,
informativna emisija

19.10 RTL Vrijeme,
informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Vatre ivanjske,
dramska serija
21.15 Hitna - nova serija,
dramska serija
22.15 RTL Direkt,
informativna emisija
22.45 Dr. House, dramska
serija
23.45 Kostić,
kriminalistička serija
00.40 Heroji iz strasti,
dramska serija
01.35 Kostić,
kriminalistička serija
06:55 Dobro jutro, Hrvatska

UTORAK 12.5.2015.

07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
- telenovela
10:10 Na vodenome putu :
Na Bijelome moru
- hladni ruski sjever,
dokumentarna serija
11:00 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame,
telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Poslovna zona
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
(obrazovanje)
15:35 Turistička klasa
16:00 Mučke: Dijamanti su za
Heather, humoristična
serija
16:35 Hrvatska uživo
17:35 Naši i vaši,
humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Piramida
21:05 Kuća od karata , serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Paralele
23:20 U potrazi za
Shakespeareom ,
dokumentarna serija
00:15 Sinjorina Estera,
snimka kazališne
predstave
00:53 Svaki dan dobar dan
01:23 Društvena mreža
(obrazovanje)
02:28 Turistička klasa
02:53 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Rame uz rame,
telenovela

05:55 Generalna špica -
09:00 dokumentarna serija
09:07 Dokumentarna serija
za djecu
09:35 Dečki iz dvorca,
dokumentarna serija
09:42 Vidrić,
dokumentarna serija
09:55 Serija za djecu - strana
10:20 Dječja usta
10:32 Školski sat
11:02 EBU dokumentarni
film za djecu
11:17 Ton i ton
11:32 Kokice
11:55 Zavolite svoj dom ,
dokumentarna serija
12:40 Junak u kuhinji ,
dokumentarna serija
13:10 Velečasni Brown , serija
14:00 Za koga sam se udala?,
američki film (R)
15:35 Preuredi pa prodaj!
16:00 Regionalni dnevnik
16:27 Slatke tajne
16:54 Village folk
17:34 Dečki iz dvorca
17:41 Vidrić
17:49 Tea Mamut:
18:00 Kod Sunca u šest
20:05 Roditelji i djeca , serija
21:00 Graham Norton i gosti
21:45 Village folk (R)
22:00 Gradski kauboji,
američki film
23:55 Fringe - Na rubu , serija

06:00 RTL Danas
06:45 Virus attack
07:00 Chuggington,
animirana serija
07:30 Sve u šest, magazin
08:00 Pet na pet, kviz
09:10 Hitna služba
10:20 Pomorska ophodnja,
akcijska kriminalistička
serija
11:20 JAG, kriminalistička
drama
12:20 TV prodaja
12:35 Hitna služba,
dramska serija
13:30 Shopping kraljica,
lifestyle emisija
14:30 Vatre ivanjske,
dramska serija
15:30 Hitna - nova serija,
dramska serija
16:30 RTL Vijesti,
informativna emisija
17:00 Shopping kraljica,
lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas,

informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme,
informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.10 Vatre ivanjske,
dramska serija
21.15 Hitna - nova serija,
dramska serija
22.15 RTL Direkt,
informativna emisija
22.45 Dr. House,
dramska serija
23.45 Kostić,
kriminalistička serija
00.40 Heroji iz strasti,
dramska serija
01.35 Kostić,
kriminalistička serija
02.30 Astro show,
emisija uživo
03.30 RTL Danas,
informativna emisija
04.15 Kraj programa

SRIJEDA 13.5.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Na vodenome putu :
Karipski otok
Sveta Lucija - Palme
pod britanskim
krunom
11:00 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame,
telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Potrošački kod
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža -
društvene teme
15:35 Eko zona
16:00 Mučke,
humoristična serija
16:35 Hrvatska uživo
17:35 Naši i vaši ,
humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 LOTO 7/39
20:05 Nedjelja 13.,
dokumentarni film
21:00 Kuća od karata , serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Otvoreno
23:20 Kino Europa: Bure
baruta, srpski film
01:00 Svaki dan dobar dan
01:30 Društvena mreža -
društvene teme
02:35 Eko zona
03:00 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga
05:05 Hrvatska uživo

05:55 Generalna špica
06:00 Juhuhu
09:00 Dokumentarna serija za djecu
10:00 Serija za djecu - strana
10:25 Čarobna ploča (za male)
10:40 Školski sat
11:10 Boli glava
11:25 Generacija Y
12:00 Zavolite svoj dom, dokumentarna serija
12:40 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
13:10 Velečasni Brown, serija
14:00 Nova prilika, australski film
15:35 Preuredi pa prodaj!, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatke tajne, dokumentarna serija
17:00 Dokumentarna serija za djecu
18:00 Kod Sunca u šest
18:58 Juhuhu
19:06 Juhuhu
20:00 Nogomet, LP - emisija
20:35 Nogomet, LP: Real M - Juventus, prijenos
22:42 Nogomet, LP - emisija
23:20 Frost/Nixon, američki film
01:20 Noćni glazbeni program

06.00 RTL Danas, informativna emisija
06.45 Virus attack, animirana serija
07.00 Chuggington, animirana serija
07.30 Sve u šest, magazin (R)
08.00 Pet na pet, kviz (R)
08.55 TV prodaja
09.10 Hitna služba, dramska serija (R)
10.05 TV prodaja
10.20 Pomorska ophodnja, akcijska kriminalistička serija
11.20 JAG
12.35 Hitna služba
13.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija
14.30 Vatre ivanjske, dramska serija
15.30 Hitna - nova serija
16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.15 Vatre ivanjske, dramska serija
21.15 Hitna - nova serija, dramska serija
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Dr. House
23.45 Kost
00.40 Heroji iz strasti
01.35 Kost
02.30 Astro show, emisija uživo

03.30 RTL Danas, informativna emisija
04.15 Kraj programa

ČETVRTAK 14.5.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:10 Na vodenome putu : Hong Kong - Metropol na moru, dokumentarna serija
11:00 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Rame uz rame, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:30 Vido i misečina, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Mučke (3A), humoristična serija
16:35 Hrvatska uživo
17:35 Naši i vaši
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Večer na 8. katu
20:55 Kuća od karata, serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Labirint
23:20 Pola ure kulture

23:55 Svaki dan dobar dan
00:25 Društvena mreža
01:30 Vido i misečina
02:00 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga
05:05 Hrvatska uživo
05:55 Generalna špica -

zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Dokumentarna serija
10:00 Serija za djecu - strana
10:25 Laboratorij na kraju
10:32 Navrh jezika
10:42 Školski sat
11:12 Kokice
11:30 Indeks
12:00 Zavolite svoj dom
12:40 Junak u kuhinji
13:10 Velečasni Brown, serija
14:00 Clara, austrijski film
15:35 Preuredi pa prodaj
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatke tajne
17:00 Dokumentarna serija
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 Juhuhu
20:05 Roditelji i djeca, serija
21:00 Nogomet, EL - prijenos polufinala
23:00 Nogomet, EL - sažetak
23:25 Igrani film - strani
01:05 Noćni glazbeni program
06:00 RTL Danas, informativna emisija
06:40 Virus attack

07.00 Chuggington
07.25 Sve u šest, magazin
07.55 Pet na pet, kviz
09.05 Hitna služba, dramska serija
10.20 Pomorska ophodnja, 11.20 JAG,
12.30 Hitna služba, dramska serija
13.30 Shopping kraljica, lifestyle emisija
14.25 Vatre ivanjske, dramska serija
15.30 Hitna - nova serija, dramska serija
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.10 Vatre ivanjske, dramska serija
21.15 Hitna - nova serija, dramska serija
22.15 RTL Direkt, informativna emisija
22.45 Dr. House, dramska serija
23.45 Kost
00.40 Heroji iz strasti
01.35 Kost, kriminalistička serija
02.30 Astro show, emisija uživo
03.30 RTL Danas, informativna emisija
04.15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljom) • *Aktualije* (utorkom) • *Oliveni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

MIRA TUMBAS, DIPL. GRAĐEVINSKI INŽENJER

Obitelj i društveni rad, ruku pod ruku

»Kada obiđete objekat Galerije slika od slame i Etno salaš Balažević, razumjet ćete koliko smo svi koji se okupljamo u Gubecu unijeli dio sebe i s koliko ljubavi to radimo«, svjedoči Mira

Danas u rubrici *Tu oko nas* pišemo o **Miri Tumbas** koja je dušom i tijelom odana društvenom radu, svojoj zajednici i okolišu. Biti supruga i mama te voljeti svoj posao, nesebično raditi na sebi i s drugima, graditi je svojstveno našoj sugovornici. »U osnovnoj školi *Matija Gubec* u Tavankutu sam članica školskog odbora, u mjesnoj Zajednici Tavankut članica Savjeta mesne zajednice. Članica sam Hrvatskog nacionalnog vijeća i odbora za obrazovanje. U svojoj školi – Politehničkoj školi predsjednica sam Vijeća geodezije i građevinarstva, a najvećim angažmanom smatram što sam

mama i supruga«, priča nam Mira.

POSAO I DRUŠTVENI ANGAŽMAN

Mira je profesorica stručnih predmeta iz oblasti geodezije i građevinarstva u Politehničkoj školi u Subotici. »Zanimljivo je da sam u mladosti rekla da neću raditi u prosvjeti, ali već 23 godine radim u školi«, kaže uz smijeh Mira.

Po profesiji Mira je diplomirani građevinski inženjer hidrotehničkog smjera. U struci je od 1991. godine, a koliko voli svoj posao kaže: »Profesor u srednjoj

Mira sa sinom Tomislavom i suprugom Antunom

školi je neprekidno okružen mladim ljudima koje prati od njihovog dolaska u školu, do izlaska iz škole, kada oni postaju odrasli. Doista je lijepo kada pomažete djeci u njihovu odrastanju. Svi znamo da rad u stručnoj školi zahtijeva neprekidno usavršavanje, praćenje tehnologija, trendova, a nažalost ovo ne prepoznaje i ne vrednuje ministarstvo, a veoma često ni roditelji, i to je ona loša strana posla.«

»U društvenoj zajednici sam uvijek uključena u mnoge aktivnosti iako nisam članica niti jedne stranke. Dugogodišnja sam članica HKPD *Matija Gubec* u Tavankutu, točnije još od svog djetinjstva, pa sam samim time

Na radionici u Kanjiži

i članica njegovog predsjedništva. U društvu sam prvo bila član dramske sekcije i još uvijek se rado sjetim našeg kazališnog komada *Katica*. Kasnije sam bila uključena u rad društava kao roditelj, zatim kao članica predsjedništva. Smatram da nije bitno koju funkciju čovjek obavlja nego koliko doprinosi radu društva i možda još nešto vrijednije, a to je da se osjeća doista članom jedne velike obitelji društva. Uvijek ima nešto što je u tijeku, neki rad, pripreme događaja. Posljednji rad je bio na obnovi salaša *Balažević*. Pratila sam kompletno izvođenje radova. Došli smo na ideju da tavanski prostor preuredimo u nekoliko soba i kupaonu. Tako sam isplanirala i isprojektirala ovaj dio objekta. Zatim su učenici maturanti, na praksi sa svojim nastavnicima praktične nastave radili na izradi ovog prostora. Kada obidete objekt Galerije slika od slame i Etno salaš *Balažević*, razumjet ćete koliko smo svi koji se okupljamo u *Gubecu* unijeli dio sebe i s koliko ljubavi to radimo. Sada treba nastaviti dalje», priča nam naša sugovornica.

ŽIVOT NA SELU, OBITELJ

»Živim u kući u Donjem Tavankutu, koja je u centru sela, ali je sticajem okolnosti nekako uvučena i izdvojena poput salaša. Naša kuća je bila moj prvi projekt koji je realiziran nakon završenih studija«, kazala je Mira Tumbas i dodala: »Kuća na selu, bez kućnih ljubimaca je nezamisliva, samo su moji ljubimci u dvorištu i u podrumu. Macama je po neki put dozvoljeno da dođu u sobu naročito kad su djeca kod kuće. Imam sada četiri mace i dva psa. Svaka maca je posebna i draga na svoj način, kao i psi. Imala sam jednog psa koji nije htio jesti kada ja otputujem negdje, i tada je muž imao problema.«

Kako je i sama istaknula, obitelj je Miri najbitnija. Živi sa suprugom **Antunom**, kći **Marina** je završila studij psihologije u Zagrebu, gdje trenutačno i radi, kao psihologinja u tvrtki *Manpower*. Mlađi sin **Tomislav** studira u Novom Sadu i na četvrttoj je godini tehničkih nauka u Novom Sadu, na departmanu elektronika i

energetika smjer mikroprocesorska elektronika. »Djeca su nam vrijedna i odgovorna. Ponosna sam na njih oboje. No, posebice me veseli što ću uskoro postati baka.«

No, kako se suprug Antun bavi voćarstvom, Mira dodaje: »Prije svega pomažem mu u administrativnim poslovima te po potrebi i u drugim poslovima. Volim otići u voćnjak i raditi. Godišnji odmor uglavnom provodim u voćnjaku i u berbi bresaka. Posebno su lijepa jutra kada izlazi sunce ispred salaša ili u voćnjaku. Tada sve ima neku zlatnu boju sa svježinom jutra.«

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

Brzi recept

Prokuhati rižu u duploj količini vode da se zgusne. Premjestiti kuhanu rižu u vatrostalnu posudu, začiniti, staviti na rižu začinjenu piletinu, poklopiti i staviti peći u pećnicu na oko 170 stepeni, oko sat vremena, dok pileтина ne dobije lijepu boju.

Kad smo kod kuhanja, evo što nam ima reći po tom pitanju: »Volim kuhati, a volim i jesti. Teško mi je izabrati šta najčešće kuham. Volim udovoljavati svojoj obitelji. Nedjeljom je obvezno žuta čorba koja se kuha pola dana, i sve što pripada takvom ručku. Volim i da isprobavam i nove recepte pa i sama eksperimentiram u kuhinji. Također, volim praviti kolače i ukrašavati torte. Za rođendane, djeci je uvijek bio najveći dar torta koju sam im napravila, i to je ovisilo od njihovog interesiranja i preokupacije. Tako su bile torte u obliku ferarijevog automobila, dijela trkaće piste, vlakica, košarkaškog igrališta, medvjedića na panju... Volim peći pogaču s makom, orasima, višnjama, sirom... I naravno, uvijek mi je kratak dan, nekoliko sati mi nedostaje.«

Branka Dulić

Tith optika
SUKOTIPA
024/ 551 045

Proletna akcija!
-50%
NA SVE dioptrijske okvire i sunčane naočale!
-20%
SEZONSKOG POPUSTA na pojedina multifokalna leća!

od 01.03.2015. do 31.05.2015.

POGLED S TRIBINA

(Ne)izvjesnost

Uvjerljivom pobjedom na gostovanju kod *Split* (5:1) *Dinamo* je pobjegao *Rijeci* na nedostižnih 15 bodova i matematički potvrdio osvajanje desetog uzastopnog naslova prvaka Hrvatske. Ali to je gotovo bilo izvjesno i već nakon desetak odigranih kola sezone 2014/15 u 1. HNL. Kao što je bilo izvjesno kako će jedino *Rijeka* biti dostojan konkurent modrima s Maksimira. No, sve ostalo u ovosezonskom ligaškom natjecanju najboljih hrvatskih nogometnih klubova još uvijek je neizvjesno.

Do prije par kola *Lokomotiva* je čvrsto držala treću poziciju i mjesto koje vodi u kvalifikacije za Ligu Europe. Nakon 32. odigrana kola, *Hajduk* je pod vodstvom novog trenera **Vukasa** uspio iskoristiti slabi niz *Lokosa* i s dvije pobjede ponovno je treći i nadomak jedinom cilju ove sezone Europskoj vizi.

Borba u donjem domu, između trojca: *Istra 1961*, *Osijeka* i *Zadra* iz kola u kolo postaje pravim nogometnim trilerom s ponekad nevjerovatnim obrtima. Istrijani su slavili protiv *Lokomotive* u gostima, Zadrani su deklasirali *Hajduka* na svojim Stanovima, dok su Osiječani minimalcem protiv Zagreba i dalje očuvali nadu u prvoligaški spas. *Istra 1961* ima tri boda prednosti, *Osijek* i *Zadar* su bodovno izjednačeni.

Možda će već u subotu nakon velikog derbija začelja biti sve mnogo jasnije kada se u Puli budu sudarili *Istra 1961* i *Zadar*. Pobjedom bi domaćin, čini se, gotovo posve sigurno osigurao miran završetak prvoligaškog finiša. Porazom Puljana bi se stvari još više zakomplicirale.

Ostala su još četiri kola do konačnog raspleta. Četiri susreta i 12 mogućih bodova. Za europske vize i luku prvoligaškog spasa. Tko će se pridružiti *Dinamu*, *Rijeci* i *Splitu* (finalist kupa, *Dinamo* prvak) a tko će na jesen prvoligaške travnjake zamijeniti drugoligaškima, vidjet ćemo u bliskoj budućnosti.

U svakom slučaju Liga 10 je donijela ono zbog čega je nogomet zanimljiv i neprikosnoven među svim sportovima.

Zanimljivost i neizvjesnost.

Izuzet pitanja prvaka. I tako već 10 godina.

D. P.

NOGOMET

Dinamo prvak

Gostujućom pobjedom protiv *Split* (5:1) *Dinamo* je četiri kola prije kraja prvenstva osigurao svoj jubilarni deseti naslov prvaka Hrvatske u nogometu. U dalmatinskom derbiju *Zadar* je pobjedom protiv *Hajduka* (2:0) zadržao nadu u ostanak.

Ostali rezultati 32. kola: *Osijek* – *Zagreb* 1:0, *Lokomotiva* – *Istra 1961* 1:2, *Slaven* – *Rijeka* 1:1

Tablica 1. HNL: *Dinamo* 80, *Rijeka* 66, *Hajduk* (-3) 43, *Lokomotiva* 42, *Zagreb* 39, *Split* 37, *Slaven* 36, *Istra 1961* 33, *Osijek*, *Zadar* 30

KOŠARKA

Crvena zvezda – Cedevita 3:1

Svoj prvi naslov pobjednika Regionalne ABA lige košarkaši *Crvene zvezde* iz Beograda osvojila su pobjedom u četvrtom susretu finalne serije protiv *Cedevite*. Nakon dva poraza u gostima hrvatska momčad je u trećem susretu uspjela smanjiti na 2:1, ali je potom beogradska momčad uzvratila pobjedom u gostima i posve zaslužno ponijela trofej namijenjen najboljoj momčadi zajedničke lige. Plasmanom u finale obje momčadi su izborile mjesto u sljedećoj sezoni Eurolige najboljih klubova starog kontinenta.

RUKOMET

Pobjeda Hrvatske

Predvođena odličnim *Duvnjakom* i vratarem **Pešićem** Hrvatska je svladala Norvešku (31:25) u četvrtom kolu kvalifikacijske skupine 1 za nastup na sljedećem Europskom prvenstvu. Revanšom za poraz u Norveškoj, Hrvatska je ponovno preuzela lidersku poziciju i praktično osigurala plasman na EP.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorca.com. email: marko.gusak@apartmanikorca.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Poklanja se žuta kera kratkodlaka, nižeg rasta i štene, može i odvojeno jer je već samostalno. Prodaje se njem. prikolica *Gobell* 10 t nosivosti. Tel.: 024 532-570.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel.: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Prodaju se koturaljke, stolovi, stolice, tepisi, trajno-žareći štednjak, bunjevačka ruva, marame na vrat, muško odijelo, šubara, čizme, leandri u boji, limun, nova el. kosilica. Tel.: 024 528 682.

Izdajem novu garsonjeru – soba, kuhinja, kupaonica. Centar Subotice, kod katedrale. Slobodno iza 1. svibnja, kompletno namještenu stvarima i priključcima. Cijena 80€ + depozit. Tel.: 024 754 650 ili 064 2015689.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 15. 5. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: KRŠTENJE I PRVI ROĐENDAN LENE CRNKOVIĆ

Vesela slavljenica

Godinu dana nakon rođenja **Lene Crnković**, njezini roditelji **Nevena Ademi** i **Mario Crnković** priredili su veliko slavlje njoj u čast spojivši proslavu prvog rođendana i krštenja. Lenin prvi rođendan je bio 30. travnja, a krštena je 3. svibnja, na dan kada je bila i organizirana proslava. Lenu je krstio dr. mons. **Andrija Anišić** u crkvi sv. Roka u Subotici, a kum joj je bio tetak **Vladimir Vidaković**. Nakon mise, obitelj i prijatelji su se okupili na ručku u restoranu *Spartak*, gdje je goste do kasno poslijepodne zabavljao *Chick Norris* bend.

Lena je u svome danu u potpunosti uživala. Iako još nije prohodala, u pomoć neumornih tetki i ostalih gostiju otkrila je čari trambuline, a igrala se i sa šarenim papirima sa svojih darova i balonima u šarenim bojama. S ozbirom na to da joj je jedna od najdražih igračaka Minnie, torta je bila u obliku ove Disniyeve junakinje.

Ova mala princeza rodila se kao plod dugogodišnje ljubavi. Nevena i Mario upoznali su se još u srednjoškolskim klupama i od tad se nisu razdvajali. Politehnička škola u Subotici bila je mjesto gdje su se upoznali i krenuli u život skupa. Nevena je završila Ekonomski fakultet u Subotici, a Mario Visoku poslovnu školu u Novom Sadu. Sada oboje žive u Subotici.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Radnički svetac

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja, jevo malkoc se ličim... Nano me andrak kugod da sam ja kaki deranac pa da mi do lutanja, al jeto što bi moj dida kazo – vidla žaba di se konj potkiva pa i ona digla nogu. Dvi nedilje se stalno pripovida di će ko za Prvi maj

pa i ja se rešijo otić malkoc digod, ne zdravo daleko, ta samo tu do Topole na jezero. Što kazo tako i bilo. Napripravljalj svakakog ila i pića u koterice, poneli s nama čutaka i drva pa ondak rešetku od starog sadžaka i eto nas, kad ono ondak dunila vitrina, mal mi nije odno šepicu u vodu a ko bi je ondak dovatijo. Tako se latijo duvanja, tijo sam oma okrenit rudu i pravac na salaš, nije meni nigdi kugod u mom Ivković šoru. Vidim doduše tamo svakakog svita, jedni pecadu, drugi kuvadu i pečedu, a meni samo tako dosadno ne znadem di ću sam sa sobom. Kaže mi moj pretelj da uzmem pecaljku pa pecam ribe. Av jak, ta ja to ne bi radijo ni da mi platidu, a ne još da moram plaćat toliku članarinu. Sidiš tamo na obali i džedžiš pa oćel bit štogod jel neće, ta ucigurno bi trevijo upecat kaku čizmu jal konzervu. Fala lipo, imam ja moju ribaru pa kad mi do ribe ja lipo kupim, najviše za Božić. Jedva sam čeko da se ovi moji »nauživadu« na friškom ajeru, kugod da je kod nas u šoru nika fabrika. Ta idite, mislim se onamo, ta fabrika više nemade ni di triba da su... No, kad smo stigli na Đurđin i svratili na proštenje ja se niki priporodijo, to je za m +e. Makar ni proštenja nisu kugod kadgod, sve je manje svita u našim selima, a ni u varoši bome nije lipča slika. Neg, jeste vi obašli njive ko je posadijo kuruze? Ove kiše su borme zdravo dobro došle, samo kaže mi Pere da je već krenila pipa i koji kake bubetine što smo ji »uvezli« so tim punorodnim simenima. Ako se sad vrime ne prolipša sve će nam opasit kugod ovi što pasedu državnu blagajnu. Samo s bubom je lako izać na kraj – nju poliješ i ona je svršila svoje, a nji ne mož ni polit. Doduše odeđu pokadgod u aps, al kandar izađu napolje na druga vrata i nikom ništa, pojo vuk magarca.

Kaže mi Joso niki dan da imade opet niki vašar od zapošljavanja u varoši. Tamo samo odeš i oni te zapišedu pa zovu kad si na redu za poso. E ne možem virovat, kugod da se vraća onaj prošli vik i to s počela. Kadgod su se tako skupljali prid varoškom kućom kod Trojstva, a gazde su lipo obukli odila, metili zlatne lance na vekere i razgledali svit kugod na marvenoj peci pa mislili »ovaj mi triba a ovaj mi ne triba, ovaj je vridan a ovaj manje vridan«. A zašto ondak imade-mo ustanovu za zapošljavanje pitam ja vas, izgleda samo za ajzlog i da kogod izabran dobije veliku platetinu, a ti svite stoj i dalje ispid šaltrera i svađaj se s koji kaki nadrndanim gospojama. Na žalost izgleda da i mene to još jedared čeka jel ću zajedno s mojim pajdašima bit kečen nogom odostrag pod stare dane, al to ću vam drukput ispriporidat, sad zbo-gom, idem namirivat.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Reklo bi se da je poslen dan

Bać Iva jedva dočeko Praznik Brada. Sporazumili se on i njegova da otidu malo u goste ko starije, u njeznu varoš. Ona ne može dojt doma, baš notaj dan će imat najviše gužve na poslu. Žo mu samo što njezno-ga neće bit doma, gazda ga poslo službeno čak u drugu državu. Deran mu se baš uvuko po kožu, pa bi voljijo i njega vidit. Tu noć ka će it ni nikako spavo, samo se vrtošijo. »No, čoveče, ti si stvarno ograjiso! Cilu noć se privrćeš, ko da ti pundrav čač-ka«, veli mu njegova već prid

zoru. Ni ništa odvratijo, samo se malo primirijo. Misli se bolje da čuti, ko zna kakoga bi tu belaja još moglo i bit, vrag nikada ne spava. Još je malo čutijo, a ščim su prvi pitlovi zakukurikali, polako se izvuko iz kreveta i ošo umit na bunar, pa se krenijo ko pekara. Istom nusput se sitijo da je Praznik rada, pa da se do ponediljka neće radit. Rekli i na televizije i na radijonu, a pisalo i u svi novina. Al ajd, ka je već došo do po puta, neće natrag. I bolje što ni. U pekare ko i svaki drugi dan, niko ni ne zna da se ne radi. Vidi da se latili posla i ni što kopu nuz jendeke, otvara se i dućan, a traktori prolazu sokakom ko da je poslen dan. Uzo u pekare frišku lepinju, starija rekla da je donesu jednu. Jako volji ve o njevoga pekara, kaže ne u varoši jesu lipe, bile i mekane, al ne merišu tako. Ka je došo doma, kafa se već puši, a njegova cvari ništa za ponet. Stigli su malo i založit, a brzo došlo vrime da se triba krenit na štaciju. Dobro su se oprtili, nećedu vada ko cure prazni ruka. Latijo je biciglu i torbe natovarijo na nju, da ne vuču sve na ruka. Ostaviće je ko bać Joze, on stoji oma priko puta štreke. Ajziban išo na vrime, a ni bilo gužve, pa su se lipo i smistili. Gledu kroz pendžer, njive pune traktora i rabadžija svi fela. Jedni kopu, drugi čupu, treći sadu, četvrti poljivu. Ščim je vidijo ve što poljivu, oma se sitijo da su i on i njegova, al bome i pokojni dida, pri par dana dobili natrukovano da moru platit za nikako odvodnjavanje i to dvi godine unatrag. Ka je išo u općinu pitat za didu, jel on je siroma umro još pri dvajst godina, rekli mu da samo plati, jel će oma bit ezekviranja, a žalit se može potli. Put jim se nikako otego, nisu mogli dočekat da vidu stariju. Dugo već ni bila doma, a ni oni ko njoje. Kolikogod varoška štacija bila glomazna i puna svita, ščim su se skinili sa ajzibana, vidli su je kako jim maše i smije jim se. Prvo su nikakom lemuzinom ošli ko njoje doma. I tamo sokak raskopan, rabadžije radu, sve se praši, kanda ni oni ne znu da je Praznik rada. Nije čudo, već po godine nisu dobili nadnice, pa nemu ni za novine kupit. A gazda jim ni ništa reko. Cura ji potli odvela da malo obidu varoš. Istom u centru bać Iva vidijo da ne radu ni pošte, ni banke, ni državne službe. Jedino po njima se vidi da ni poslen dan.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Ford:** Preko noći postaje slavan samo onaj tko je danima neu-morno radio.
- **Picasso:** Kada se dođe do vrhunca, treba se odmoriti.
- **Da Vinci:** Odavno mi je postalo jasno da ljudi skloni postignućima ne sjede i ne čekaju da im se stvari dogode. Oni idu i događaju se stvarima.

KVIZ

Ana Katarina Zrinska

Koje godine i gdje se rodila hrvatska književnica **Ana Katarina Zrinska**?
Po čemu je ostala prva među hrvatskim ženama?
Gdje je dobila osnovnu naobrazbu?
Koje je sve jezike govorila?
Kako se zove njezin molitvenik iz 1660. godine?
Koliko je imala djece sa suprugom?
Protiv koga se aktivno borila?
Gdje i kad je umrla Ana Katarina Zrinska?

Umrla je u Grazu 16. studenoga 1673. godine.
Podržavala je protuhabsbursku politiku.
Imali su četvero djece.
»Putni tovaruš«.
Njemački, mađarski, latinski i talijanski jezik.
U očevoj kući Frankopanovih.
Bavila se prevodeanjem i pisanjem tekstova.
Rodila se oko 1625. godine u Bosiljevu.

FOTO KUTAK

Hrvatska riječ kroz igru!

VICEVI

Pametni ljudi su uvijek puni sumnji, pojašnjava profesor filozofije Perici.

- Samo su budale uvijek savršeno uvjerene.
- Jeste li sigurni? - pita Perica.
- Apsolutno! - odgovara profesor

Pita muž svoju ženu:

- Bi li voljela biti muškarac?
- Ne bih, odgovara mu žena - a ti?

NOGOMET

Minimalan poraz

SRIJEMSKA MITROVICA – Nogometaši Bačke 1901 poraženi su na gostovanju kod Radničkog (1:0) u Srijemskoj Mitrovici. Unatoč porazu crveno-bijeli su i dalje četvrti na tablici Srpske lige Vojvodina. U subotu 9. svibnja na redu je mali derbi vrha, jer u goste stiže trećeplasirana Dolina. Susret počinje u 16.30 sati.

OFK Odžaci – Tavankut 4:0

ODŽACI – Pretedent na prvo mjesto momčad OFK Odžaci bila je prejaka za Tavankučane (4:0) u 24. kolu Bačke lige. Priliku za popravni i nove bodove Tavankut će imati u nedjelju 10. svibnja kada će na svom stadionu od 16.30 sati dočekati Preporod iz Novog Žednika.

U dvije utakmice Sonćana mreže mirovale

SONTA, RIBAREVO – Prvo je u 17. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci Dinamo u Sonti, u susretu bez pogodaka, podijelio bodove s ekipom OFK Metalca iz Sombora (0:0). Potom je u 18. kolu uslijedilo gostovanje plavih u obližnjem Ribarevu, kod posljednjeplasiranoga Jedinstva, i iako su svi očekivali sigurne bodove, mreže su mirovale i u ovoj utakmici.

Polovičan uspjeh Dunava

STAPAR, MONOŠTOR – Očekivano, nogometaši Dunava iz Monoštora u 23. kolu Područne lige Sombor ostali su bez bodova na gostovanju kod stapskog Hajduka (4:2). Utakmicu 24. kola protiv Mladosti Monoštorci su na domaćem travnjaku riješili u svoju korist rezultatom 3:2 (2:0) pa su bodovi, na radost stotina navijača Dunava ostali u Monošturu. U narednom kolu na Doli će gostovati lider Sloga iz Čonoplje pa bi za Monoštorce sve osim časnog poraza bilo ravno najvećem podvigu.

RUKOMET

Dva nova poraza RK Sonta

SONTA, BEZDAN – U 12. kolu TRLS skupina Bačka mladi Sonćani su igrali protiv prvaka lige. Na parketu OŠ Ivan Goran Kovačić u Sonti pružili su dostojan otpor lideru, ekipi PIK Prigrevica. Sve do 40. minute držali su kakav takav rezultatski priključak, a onda je uslijedio neobjašnjiv pad u igri. Prigrevčani su pojačali pritisak i stisnuli obranu, a Sonćani su pravili sve više grešaka, pa se kao realan odnos snaga na terenu semafor zaustavio na: RK Sonta – RK Prigrevica 19:35 (8:12). Kako se u 13. kolu na gostovanje u Bezdanu putovalo posljednjeg radnog dana u travnju, zbog obveza pojedinaca na poslu Sonćani su jedva okupili ekipu s mi-

nimalnim brojem igrača pa se nije moglo ni očekivati ništa osim ubedljivog poraza od viceprvaka RK Grafičara (41:25).

Sonćanke se vratile na pravi kolosijek

SONTA, ODŽACI – Probuđene rukometašice ŽRK Sonta su u 17. prvenstvenom kolu TRLS skupina Srijem – Južna Bačka na parketu OŠ Ivan Goran Kovačić dočekale ekipu ŽRK Željezničar 2 iz Indije i zabilježile novu ubjedljivu pobjedu (34:21). U 18. kolu Tajfunke su gostovale u Odžacima, gdje su naprosto otpuhale domaću ekipu ŽRK Odžaci s 20 pogodaka razlike (40:20).

ODBOJKA

NIS Spartak viceprvakinje Srbije

SUBOTICA – Porazom protiv Vizure u četvrtom susretu finalnog doigravanja (2:3) odbojkašice NIS Spartaka su osvojile drugo mjesto i naslov viceprvakinja Srbije. Ovo je veliki uspjeh mlade ekipe koju je vodio trener Slobodan Galešev i koja je pokazala kako je Subotica i dalje veliki odbojkaški centar.

ATLETIKA

Miting grada Srijemske Mitrovice

SRIJEMSKA MITROVICA – U nedjelju 3. svibnja, na gradskom stadionu, održan je drugi po redu Atletski miting grada Srijemska Mitrovica. Natjecanje je bilo namijenjeno za starije pionirke i pionire (uzrasta 15 i 16 godina), mlade juniore i juniorke (uzrasta 17 i 18 godina) i starije juniore i juniorke (uzrasta 18 i 19 godina). Za razliku od prošle godine, ove godine je natjecanje dobilo status međunarodnog s obzirom da su na mitingu sudjelovali i natjecatelji iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske. Postignuti su odlični rezultati natjecatelja, a mlađi junior AK Srijem, Miloš Mitrović postigao je u skoku u vis vrijedan rezultat osvajanjem trećeg mjesta s osobnim rekordom od 197 cm.

S. D.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Službeni glasnik RS broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1. objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta Zoltan Horvat, Subotica, Frederika Šopena br. 68, podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš u postupku legalizacije – dogradnje poslovnog objekta (turistička agencija i nadkrivena terasa) na katastarskoj parceli br. 3802 k.o Stari grad, ulica Đure Đakovića br. 7. Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 225 u periodu od 15. 5. 2015. do 26. 5. 2015, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da u gore navedenom roku, dostavite mišljenje, primjedbe o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš.

SESTRA I BRAT FABIJANOV AKTIVNI SU RUKOMETASII RK I ŽRK SONTA

Silvija čuva, Stefan cijepa mreže

Prije nekoliko godina pisali smo o perspektivnoj vratarki ženske ekipe RK Sonta **Silviji Fabijanov**, rođenoj u kolovozu 1996. godine. Godinu dana kasnije pisali smo i o dvojici rođene braće **Kuruc**, vratara muške ekipe. Vrijeme je pokazalo da neobičnostima nema kraja. Trenutačno u RK Sonta standardno igra i Silvijin mlađi brat **Stefan Fabijanov**, rođen 1999. godine.

ŠKOLA PRIJE SVEGA

Silvija je maturantica srednje medicinske škole *Dr Ružica Rip* u Somboru. U školi je odličaš, a na vratima ŽRK Sonta je neprikosnovena. O njezinim obranama umnogome ovisi igra, pa i rezultati ekipe. Puno kontrapada počinje upravo od Silvijinih odbijanja ili presječenih dugih lopti kojima protivničke vratarke pokušavaju svoje suigračice poslati u kontru. Trener bi volio da je redovitija na treninzima, no, njezin prioritet je škola. Iako joj je, kako sama kaže, rukomet u krvi, ljubav prema medicini još uvijek prevladava. Sve teže uspijeva uskladiti vrijeme potrebno za učenje s vremenom koje bi trebala posvetiti omiljenom sportu. Matura je pred njom, a od jeseni i studentski život. »Bila sam presretna kad sam uspjela upisati medicinsku školu. Tu je početak ostvarenja mogega životnoga sna. Ne namjeravam se zaustaviti na srednjoj izobrazbi, namjeravam studirati medicinu i sve svoje vrijeme i mogućnosti podredila sam zacrtanom cilju. Od malih nogu, još od onih djetinjih igara, željela sam biti liječnica. Mnogi kažu da bih s redovitim treninzima i malo više individualnoga rada i u svojoj drugoj ljubavi, u rukometu, dogurala puno dalje, međutim, kod mene prednost uvijek ima škola. Kad budem upisala studij medicine, pretpostavljam da ću

Sestra je neprikosnovena jedinica ženske ekipe, a brat se polako nameće za predvodnika mladoga vala rukometaša RK Sonta

imati još više obveza, tako da će vrijeme pokazati hoću li se i dalje moći aktivno baviti omiljenim sportom«, kaže Silvija Fabijanov.

SESTRINIM STOPAMA

I Silvijin tri godine mlađi brat Stefan sebe nalazi u rukometu. Standardni je prvotimac u RK Sonta. Visok, snažan, ubitačnog šuta, ali još uvijek pomalo mladalački nezgrapan, na mjestu beka dobiva sve veću minutažu. Čari rukometa otkrio je u školskoj sekciji. »S treniranjem rukometa započeo sam 2011. godine u rukometnoj sekciji OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti. Sekciju je vodio nastavnik tjelesnog odgoja **Vinko Željko**. On je već tada procijenio da imam dobre predispozicije za rukometaša, a

usadio mi je i radne navike, pa mi ni danas, bez obzira na promjene trenera, ništa nije teško uraditi, ili po tko zna koliko puta ponoviti. Od profesora Željka sam, osim tehničkih elemenata igre, puno naučio i o elementima koji tvore moralni i psihološki profil dobrog sportaša. Vodio nas je na mnoga školska natjecanja, a usput nas je naučio i što znači biti ekipa. Na školskim natjecanjima smo redovito postizali dobre rezultate, bolje od mnogih sredina puno većih od naše Sonte«, priča o svojim rukometnim počecima Stefan.

UKLJUČENJE U RAD RK SONTA I IGRAČKI RAZVOJ

Sa Stefanovim rukometnim odrastanjem poklopio se i po-

četak stvaranja temelja za formiranje muške ekipe RK Sonta. Nekoliko bivših igrača okupilo je skupinu darovitih dječaka i započelo s treninzima, kasnije i sa serijom prijateljskih utakmica. Za trenera je postavljen bivši rukometaš **Željko Apatinac**. Nakon dvije i pol godine priprema ekipa je uključena u Treću ligu Srbije, skupina Bačka. Razumljivo, rezultati nisu sjajni, ali je iz utakmice u utakmicu vidljiv napredak, vidljivo je da se stvara ekipa za budućnost. Od početka proljetnog dijela prvenstva ekipu je, zbog odlaska Apatinca na sezone poslove, privremeno preuzeo stručnjak iz Apatina **Saša Biljetina**. »Za cijelu moju generaciju poziv da postanemo članovi RK Sonta bio je veliko priznanje, a uključanje u ligaško natjecanje ostvarenje najljepšeg sportskog sna. I sada se naježim kad čujem glasno navijanje u našoj hali«, priča Stefan. U svojem igračkom razvoju do sada je radio s trojicom trenera, koji su i formirali njegov igrački profil. U početku, kao najmlađi igrač u klubu, igrao je na krilnoj poziciji, jer je i aktualni prvi strijelac lige, bek Želimir Apatinac bio neprikosnoven na toj poziciji. Njegovim nagovještajem odlaska na sezone poslove u Njemačku na toj poziciji se stvara prostor za Stefana i novi trener mu znatno povećava minutažu u igri. Stefan sve češće koristi svoj razorni šut, a ima i odličan pregled igre, pa je vrlo često i zapažen asistent. »Strpljivost se uvijek isplati. Od svakoga trenera, pa i iskusnijega suigrača, nastojao sam pokupiti ono najbolje. Dočekao sam svojih pet minuta, igram bez pritiska i mislim da su i treneri i navijači za sada zadovoljni mojim napretkom«, kaže Stefan.

Ivan Andrašić

**U SUBOTICI JE OD 1. DO 3. SVIBNJA
BORAVILO SEDAMDESETAK STUDENATA
SALEZIJSKE MLADEŽI IZ ZAGREBA KOJE
JE PREDVODIO NJIHOV DUHOVNIK
DON TIHOMIR ŠUTALO.**

